



GMINA
KAMIENICA
POLSKA

DIAGNOZA
POTRZEB I POTENCJAŁU
SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ
W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH
W GMINIE KAMIENICA POLSKA

Publikacja sfinansowana w ramach projektu

„CUS – Nowe spojrzenie na usługi społeczne” dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Priorytet FESL.07 Fundusze Europejskie dla społeczeństwa, Działanie 7.5 Strategiczne projekty dla obszaru usług społecznych, Typ 4. Koordynacja usług społecznych – upowszechnienie i tworzenie CUS.

Diagnoza została opracowana przez Zespół:

1. Anna Cierpiat
2. Magdalena Wilk
3. Sylwia Wielgomas



SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE

3

METODOLOGIA DIAGNOZY

9

ANALIZA DESK RESEARCH

21

BADANIA SONDAŻOWE

61

BADANIA JAKOŚCIOWE

90

WNIOSKI I REKOMENTACJE

118

WPROWADZENIE

Centra usług społecznych (CUS) są nową jednostką organizacyjną gminy i nową instytucją lokalnej polityki społecznej, która ma służyć rozwojowi i integracji usług społecznych organizowanych i świadczonych na poziomie lokalnym. CUS-y docelowo mają być punktami, w których nastąpi pełna koordynacja usług społecznych w jednym miejscu, z myślą o wszystkich zainteresowanych mieszkańcach gminy. Centra usług społecznych będą także pełniły rolę źródła kompletnych informacji o usługach społecznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. *o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych*, usługi społeczne oznaczają działania podejmowane przez gminę, świadczone w formie niematerialnej w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców. Usługi społeczne obejmują działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Centra Usług Społecznych są odpowiedzią na potrzeby społeczeństwa w zakresie dostępu do kompleksowych usług społecznych. Zwiększające się zapotrzebowanie na te usługi jest nowym wyzwaniem cywilizacyjnym związanym z wydłużaniem się życia ludzkiego, przemianami stylów życia i wzorów funkcjonowania rodziny. Głównym celem strategicznym CUS jest integracja, rozwój i poszerzanie dostępności usług społecznych.

Centra Usług Społecznych nie są placówkami pomocy społecznej, a pełnią rolę koordynatorów lokalnych systemów usługowych.

W odpowiedzi na możliwość wprowadzenia zmian w zakresie prowadzenia polityki społecznej, Gmina Kamienica Polska przystąpiła do realizacji projektu, którego celem jest utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Kamienica Polska, a co za tym idzie zwiększenie dostępu do kompleksowej oferty usług społecznych.

Jednym z zadań realizowanych przez centrum usług społecznych jest przeprowadzenie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych (art. 21 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych). Diagnoza dostarcza władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz danych o potencjale usługowym środowiska lokalnego. Jednym z kluczowych efektów przeprowadzonej diagnozy jest stworzenie i rozwój bazy informacji o dostępnych na obszarze działania centrum usługach społecznych. Trafna, rzetelna i użyteczna diagnoza potrzeb i potencjału powinna spełniać kilka podstawowych warunków:

- ✓ wieloaspektowość – powinna uwzględniać różnorodne uwarunkowania i przejawy kondycji społeczności lokalnej, dostarczać wiedzę na temat potrzeb społecznych, jak i zakresu oferowanych usług społecznych;
- ✓ kompleksowość – powinna uwzględniać szeroki zakres działań usługowych organizowanych przez gminę;
- ✓ zróżnicowanie metod badawczych – powinna łączyć metody i techniki badawcze;
- ✓ partycypacja – powinna zapewniać uczestnictwo i wpływ społeczności na przebieg i rezultaty procesu;
- ✓ praktyczność – powinna dostarczać władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych.

Niniejszy raport jest efektem przeprowadzonej Diagnozy potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Kamienica Polska w okresie od stycznia do lutego 2025 roku.

Przeprowadzona diagnoza stanowi podstawę do zaplanowania kompleksowych działań i zapewnienia wysokiej jakości usług w tworzonego w Gminie Kamienica Polska Centrum Usług Społecznych. Niniejsza diagnoza będzie narzędziem dla władz gminy i innych podmiotów

lokalnych, działających na rzecz zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców i skutecznego rozwiązywania problemów społecznych. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii będących jednocześnie celami szczegółowymi przeprowadzonej diagnozy:

- ✓ wskazanie i określenie uwarunkowań i możliwości społeczności lokalnej,
- ✓ ukazanie potrzeb w zakresie usług społecznych,
- ✓ rozpoznanie zasobów i potencjału do poszerzania oferty usług społecznych w Gminie Kamienica Polska.

Reasumując diagnoza ma spełnić kilka istotnych zadań:

- ✓ stanowi zbiór wiedzy na temat najistotniejszych potrzeb mieszkańców;
- ✓ wskazuje i opisuje potencjał i zasoby mieszkańców jak i lokalnych instytucji i organizacji;
- ✓ określa sposoby zapewnienia wysokiej jakości usług;
- ✓ wskazuje metody rozwiązywania zidentyfikowanych problemów;
- ✓ określa obszary zaangażowania różnych grup mieszkańców w procesie rozwiązywania wspólnych problemów
- ✓ zawiera rekomendacje dotyczące zasad współpracy między podmiotami publicznymi, społecznymi i komercyjnymi

Ogólna charakterystyka Gminy Kamienica Polska:

Gmina Kamienica Polska położona jest w województwie śląskim, w południowej części powiatu częstochowskiego (18 kilometrów od Częstochowy). Gmina Kamienica Polska położona jest w dorzeczu Warty, 18 kilometrów od Częstochowy. Zgodnie z podziałem administracyjnym Polski zlokalizowana jest w województwie śląskim w południowej części powiatu częstochowskiego. Od wschodu graniczy z gminą Olsztyn i gminą Poraj (powiat myszkowski). Od północy z gminą Poczesna, od zachodu z gminą Starcza, od południa z gminą Koziegłowy (powiat myszkowski) i od południowego zachodu - na niewielkim odcinku - z gminą Woźniki (powiat lubliniecki).



Fundusze Europejskie
dla Śląskiego



Rzeczpospolita
Polska

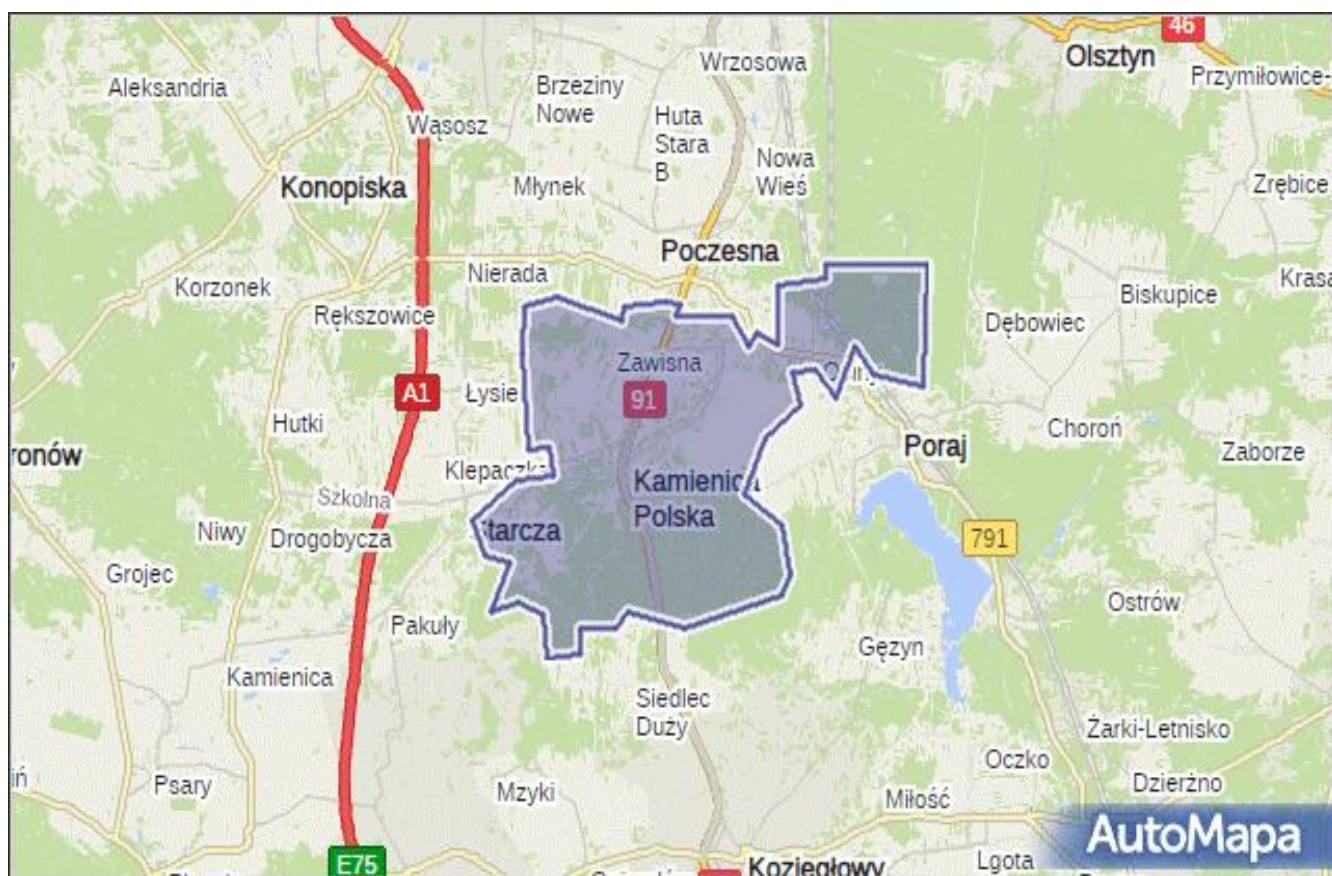
Dofinansowane przez
Unię Europejską



Województwo
Śląskie

Kamienica Polska jest gminą wiejską obejmującą obszar siedmiu sołectw: Osiny, Wanaty, Rudnik Wielki, Romanów, Zawisna, Zawada i Kamienica Polska, która stanowi siedzibę władz administracyjnych gminy. Obszar gminy posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę wodociągową, gazową i energetyczną. Powierzchnia gminy wynosi 46,44 km². Atrakcyjne walory przyrodnicze i dogodna lokalizacja przy drodze krajowej nr 1 (Warszawa – Katowice) sprzyja licznym inwestycjom i zrównoważonemu rozwojowi gminy.

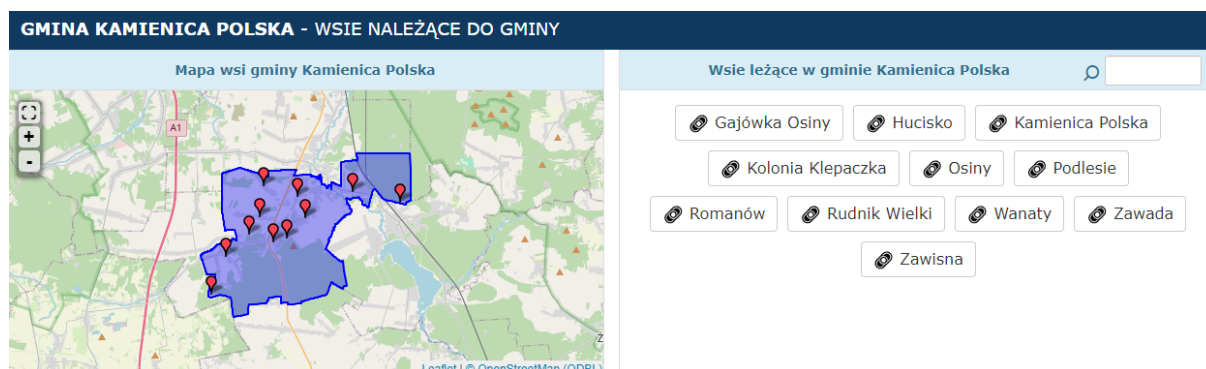
Rysunek 1 Gmina Kamienica Polska na mapie Targeo



źródło: <https://mapa.targeo.pl/kamienica-polska,739387/gmina>

Gmina Kamienica Polska to gmina wiejska. Należy do województwa śląskiego, powiatu częstochowskiego. Gmina Kamienica Polska ma 5 408 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 4,0% ludności powiatu. Gmina stanowi 3,1% powierzchni powiatu.

Rysunek 2 Gmina Kamienica Polska



źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Kamienica_Polska

Z danych zawartych w Głównym Urzędzie Statystycznym Gmina Kamienica Polska ma 5 408 mieszkańców, z czego 51,2% stanowią kobiety, a 48,8% mężczyźni. W latach 2002-2023 liczba mieszkańców zmalała o 2,1%.

Średni wiek mieszkańców wynosi 43,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy gminy Kamienica Polska zawarli w 2022 roku 18 małżeństw, co odpowiada 3,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski.

W tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 24,7% mieszkańców gminy Kamienica Polska jest stanu wolnego, 59,7% żyje w małżeństwie, 5,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,7% to wdowy/wdowcy.

Gmina Kamienica Polska ma ujemny przyrost naturalny wynoszący - 26. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu - 4,80 na 1000 mieszkańców gminy Kamienica Polska. W 2022 roku urodziło się 35 dzieci, w tym 62,9% dziewczynek i 37,1% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 344 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,53 i jest nieznacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2022 roku 41,3% zgonów w gminie Kamienica Polska spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 22,1% zgonów w gminie Kamienica Polska były nowotwory, a 4,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Kamienica Polska przypada 11.26 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa śląskiego oraz nieznacznie mniej od wartości średniej dla kraju.

W 2022 roku zarejestrowano 102 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 64 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Kamienica Polska 38. W tym samym roku 1 osoba zameldowała się z zagranicy oraz zarejestrowano 7 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące - 6. 57,6% mieszkańców gminy Kamienica Polska jest w wieku produkcyjnym, 16,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 25,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

METODOLOGIA DIAGNOZY

W kontekście teoretycznym diagnoza potrzeb i potencjału społeczności w zakresie usług społecznych w Gminie Kamienica Polska zakładała powiązanie problematyki konstruowania oferty usług społecznych z zagadnieniami:

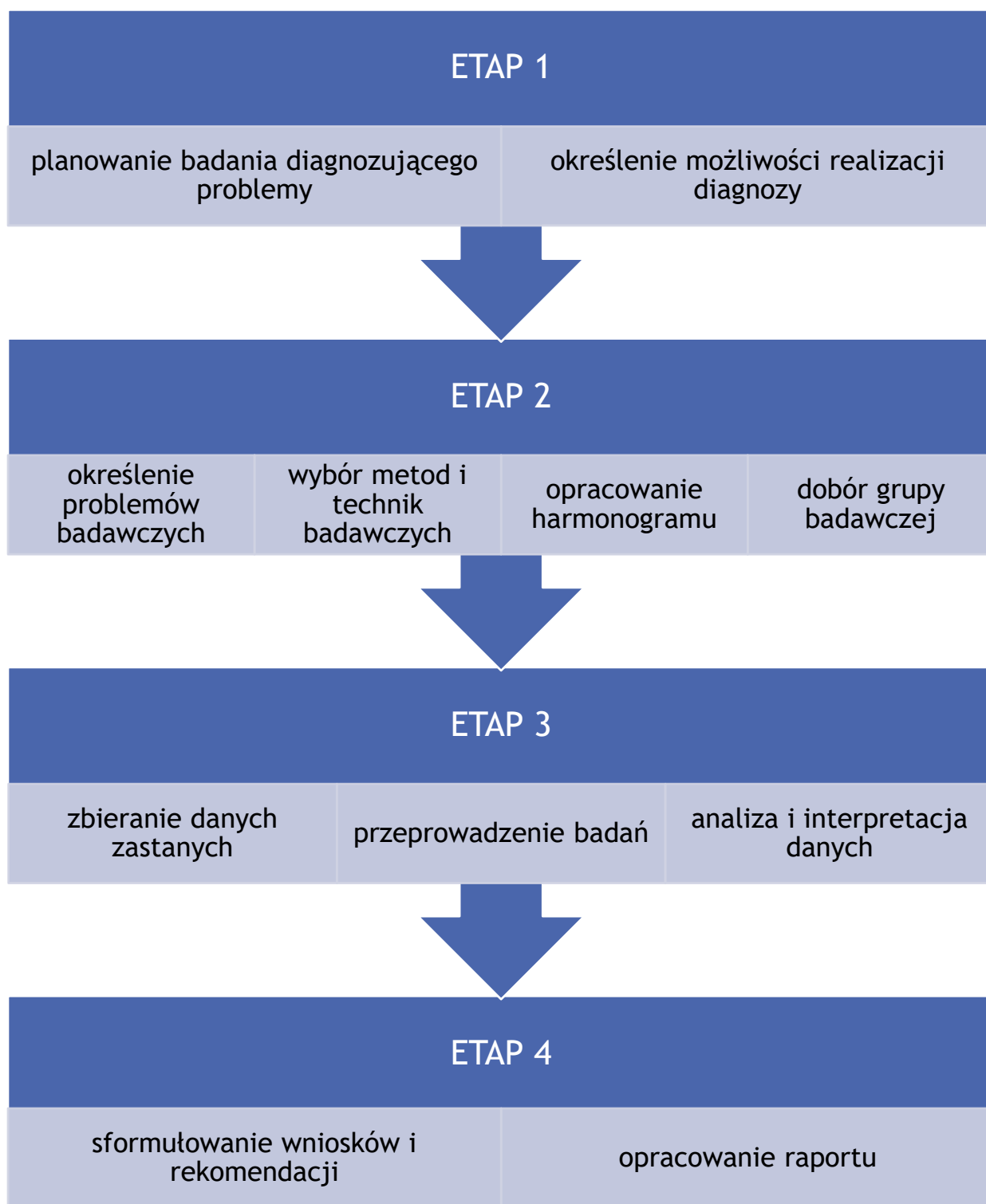
- ✓ *rozwoju społecznego*, oznaczającego zdolność społeczności lokalnej do generowania warunków umożliwiających wszystkim członkom osiągnięcie pełnego potencjału, zaspokojenie podstawowych potrzeb i zwiększania spójności społecznej (w tym m.in. zmniejszania rozwarstwienia społecznego, wyrównywania szans, przeciwdziałania dyskryminacji, marginalizacji i wykluczeniu),
- ✓ *jakości życia* oznaczającego zadowolenie z efektywnego/sprawnego układu instytucjonalnego zapewniającego dostęp do wysokiej jakości usług społecznych z zakresu wsparcia społecznego, zdrowia, kultury, edukacji i aktywności obywatelskiej.

Taka perspektywa skupiona jest na odkrywaniu i identyfikowaniu tzw. niematerialnych czynników rozwoju – roli jakościowych i ilościowych parametrów zasobów społecznych będących w dyspozycji społeczności lokalnej oraz możliwość ich efektywnego wykorzystania poprzez system usług społecznych. Przy takim podejściu priorytetem lokalnej polityki społecznej jest dobrostan (well-being) mieszkańców społeczności lokalnej rozumiany jako maksymalizowanie potencjału możliwego do osiągnięcia w środowisku życia jednostki i/lub grup oraz jako aktywny proces służący świadomym wyborom w dążeniu do osiągania coraz bardziej satysfakcjonującej egzystencji. Na proponowane w tych badaniach zintegrowane podejście do rozwoju społecznego i jakości życia składają się dwa czynniki: zwiększenie wolności wyboru usług (ich formy, miejsca, sposobu świadczenia) oraz kreowanie przez usługi nowych możliwości rozwojowych dla ludzi (np. dzięki usługom mogą aktywnie uczestniczyć w życiu zawodowym, społecznym i obywatelskim).

- ✓ Pojęcie jakości życia i rozwoju społecznego ma bezpośredni związek ze sferą psychiczną człowieka. Jakość życia rozpatruje się przez pryzmat zaspakajania potrzeb typu egzystencjalnego („mieć”), potrzeb związanych z bezpieczeństwem („być”) oraz potrzeb dotyczących kontaktu społecznego („kochać i być kochanym”). Dlatego w badaniach kluczowa była perspektywa mieszkańca – użytkownika usług.
- ✓ Jakość życia to pojęcie normatywne, związane z przyjętymi przez jednostkę systemami wartości, aspiracjami, oczekiwaniami człowieka i grup społecznych, z którymi jest w jakiś sposób powiązany.
- ✓ Poczucie satysfakcji mieszkańców wynika ze świadomości zaspokojenia potrzeb emocjonalnych, społecznych, potrzeb samorealizacji. Dlatego w diagnozie została uwzględniona perspektywa ekonomii i psychologii behawioralnej odkrywająca
- ✓ „pozaracjonalne” aspekty zachowań użytkowników usług, które w praktyce decydują o skuteczności przyjętych rozwiązań. Zastosowane w naszej diagnozie podejście ma ułatwić takie konstruowanie systemu lokalnych usług społecznych by poszerzał on pole wyborów mieszkańców i dawał ludziom większą możliwość dokonywania wyborów, a co za tym idzie umożliwiał godny i satysfakcjonujący poziom życia.
- ✓ Przeprowadzone badanie diagnozujące potrzeby i potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w Gminie Kamienica Polska składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione poniżej.

Rysunek 3 badanie diagnozujące potrzeby i potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych
Gminie Kamienica Polska

w



źródło: diagnoza Gminy Kamienica Polska

Proces realizacji badania diagnostycznego oraz każdy etap realizacji badania poddany został niezbędnej konsultacji z pracownikami GOPS w Gminie Kamienica Polska – koncepcja badawcza i propozycje metodologiczne do badania, opracowanie narzędzi, dystrybucja kwestionariuszy ankiet w wersji internetowej, komunikowanie o prowadzonej diagnozie, zebranie materiału badawczego, analiza danych, przygotowanie raportu.

Ważnym rozpoczynającym przeprowadzanie diagnozy jest określenie problemu badawczego, którym jest istotne pytanie lub zespół pytań, na które odpowiedzi ma dostarczyć badanie. Do wyjaśnienia problemu badawczego niezbędne są pytania szczegółowe, których sformułowanie ułatwia analizę całego zagadnienia, pomaga w rozplanowaniu badań, sprzyja lepszemu doborowi narzędzi badawczych, a także chroni badacza przed pominięciem ważnych aspektów badanego problemu.

Przyjmując powyższe określenie problemu badawczego, w niniejszej diagnozie sformułowano następujący problem główny:

Jakie są potrzeby i potencjał w zakresie usług społecznych obecnie w Gminie Kamienica Polska?

W oparciu o problem główny wysunięto następujące pytania szczegółowe:

1. Jaki jest obecny stan świadczonych usług w Gminie?
2. Jakie są potrzeby społeczne mieszkańców (ilościowe i jakościowe)?
3. Jaki jest potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych?
4. Jakie rozwiązania należy wprowadzić?
5. Jakie grupy mieszkańców powinny w szczególności zostać objęte wsparciem w ramach usług społecznych?
6. Jakie usługi społeczne należy realizować na terenie Gminy Kamienica Polska w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców?
7. Jaki potencjał instytucjonalny Gminy można wykorzystać w celu zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców oraz poszerzania oferty usług społecznych?

Założenia metodologiczne uwzględniały następujące elementy.

Rysunek 4. Założenia metodologiczne diagnozy

Założenia metodologiczne diagnozy	
obszar badany — respondenci:	- mieszkańcy Gminy z uwzględnieniem różnych grup społecznych, wiekowych zawodowych, i ze względu na płeć; badanie ankietacyjne przeprowadzono w styczniu 2025r.
	- przedstawiciele instytucji gminnych, NGO/PES świadczących usługi społeczne na rzecz mieszkańców Gminy Kamienica Polska
badania ankietowe:	- kwestionariusz ankiety skierowany do osób pełnoletnich składający się z nie więcej niż 30 pytań, w tym maksymalnie 5 pytań otwartych plus metryczka
indywidualne wywiady pogłębione:	- minimum 10 osób/ gmina będącymi przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, z przedstawicielami NGO/PES działającymi na terenie Gminy Kamienica Polska.
wywiad grupowy:	- dla min. 1 grupy po 10 osób (grupy dostosowane do obszaru wsparcia oferowanego w ramach CUS, tj. obszar wsparcia seniorów, os. niepełnosprawnych/chorych i opiekunów faktycznych, wsparcie rodziny i działania wspierające)

Źródło: opracowanie własne

Istotą badania było poznanie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie

DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE KAMIENICA POLSKA

Projekt „CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dwóch grup społecznych: dorosłych mieszkańców Gminy Kamienica Polska oraz przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne. Włączanie w proces diagnozy przedstawicieli różnych środowisk umożliwia przyglądanie się potrzebom w zakresie usług społecznych i potencjałom służącym ich zaspokajaniu z różnych perspektyw.

Przez metodę badawczą rozumie się system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza.

Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań społecznych. Wszystko zależy od tego jakich danych potrzebujemy.

Badania ilościowe wykorzystują miary liczbowe do scharakteryzowania wybranego zjawiska społecznego lub zmiany w jego zakresie. Dostarczają informacji głównie o ilości.

Z kolei badania jakościowe skupiają się na „głębszej” analizie danego zjawiska, co umożliwia jego lepsze zrozumienie.

Badania ilościowe odpowiadają wyłącznie na pytanie „ile?”, natomiast jakościowe „co”, „gdzie?”, „jak?”, „dlaczego?”. W pierwszym przypadku większość pytań ma charakter rozstrzygający, w drugim eksploracyjny. Próba do badań ilościowych dobierana jest losowo lub kwotowo, natomiast do jakościowych celowo, przy czym w pierwszym przypadku zwykle jest zdecydowanie większa niż w drugim. Dodatkowo przy badaniach ilościowych występuje możliwość ilościowego uogólnienia wyników na populację, której nie ma przy badaniach jakościowych.

Wśród wykorzystywanych metod badań ilościowych wyróżnia się przede wszystkim sondaże kwestionariuszowe. Oprócz tego dostępny jest wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo (CATI), badania online, tj. ankieta internetowa (CAWI i CASI), wywiad przy użyciu komputera lub laptopa (CAPI) oraz wywiad w wersji papierowej, drukowanej (PAPI).

Do metod wykorzystywanych w obszarze badań jakościowych należą:

IDI – indywidualny wywiad pogłębiony, przeprowadzany z jedną osobą,

FGI – zogniskowany wywiad grupowy, tzw. fokus,

eksperyment – badanie w warunkach umożliwiających stałą kontrolę jego przebiegu,

obserwacja – obserwowanie występowania danego zjawiska,

desk research – analiza różnych materiałów, np. stron www, materiałów archiwalnych.

W badaniach ilościowych dąży się do nadania badanym zjawiskom określonych miar. W związku z tym stosuje się je zawsze wtedy, gdy chce się uzyskać odpowiedź na pytanie „ile”. Badania jakościowe są natomiast wykorzystywane w razie chęci podjęcia dalszej wnikliwej analizy i obserwacji zachowania wybranej grupy lub określonego zjawiska. Jeśli chodzi o analizę i interpretację danych, to na podstawie badań ilościowych otrzymuje się różne wskaźniki liczbowe (procenty, średnie itp.). Możliwa jest zatem analiza statystyczna, która jest obiektywna. Inaczej natomiast jest w przypadku badań jakościowych, gdzie przeprowadza się analizę swobodną, subiektywną. Nie występują tutaj jednoznaczne kryteria analizy, możliwe jest dokonanie wielu różnych interpretacji.

Podstawowym narzędziem w przypadku badań ilościowych jest kwestionariusz zawierający pytania w standardowej, niezmienniej formie. Głównie są to pytania zamknięte, na które można jednoznacznie odpowiedzieć, z proponowaną kafeterią. Większość pytań ma charakter rozstrzygający, a z zebranych odpowiedzi można wysnuć jednoznaczne wnioski.

W przypadku badań jakościowych ważny jest tak naprawdę swobodny sposób pozyskiwania wszelkiego rodzaju informacji. Chcąc uzyskać istotne informacje, zadaje się pytania otwarte, na które można odpowiedzieć w dowolny sposób. Przygotowany wcześniej scenariusz i sformułowane pytania stanowią jedynie bazę do dalszej dyskusji. Większość pytań ma charakter eksploracyjny.

Badania do niniejszej diagnozy zostały wykonane zarówno zgodnie z metodologią jakościową, jak i metodologią ilościową. Badania wśród dorosłych mieszkańców i młodzieży zostały przeprowadzone za pomocą techniki CAWI (Computer Assisted Web

Interviews), jak i PAPI (Paper And Pen Personal Interview). Technika CAWI polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

Wykorzystana technika PAPI opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety.

Z przedstawicielami instytucji i organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne w Gminie Kamienica Polska przeprowadzono wywiady IDI- wywiady indywidualne.

Ponadto w 1 grupie przedstawicieli klientów CUS przeprowadzono zogniskowany wywiad grupowy (FGI – Focus Group Interview). Technika ta polega na dyskusji moderatora z grupą osób według określonego scenariusza. Ich celem jest uzyskanie szczegółowych opinii i informacji od konkretnych osób, spełniających określone przez badacza kryteria doboru próby. Przed przystąpieniem do badania, respondentom udzielono informacji odnośnie celu badań, zasad oraz całkowitej anonimowości.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również analizę danych zastanych (Desk Research). Desk research to metoda badawcza polegająca na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. To badania wtórne, które przeciwstawiają się badaniom pierwotnym. Badania pierwotne to generowanie danych, a badania wtórne wykorzystują badania pierwotne jako źródło danych analizy. Desk research nazywane jest badaniami wtórnymi lub analizą danych zastanych. Metoda desk research nie ma określonego czasu trwania lub fazy realizacji, a pozyskiwanie oraz eksploracja danych trwa zazwyczaj przez cały okres realizowania projektu badawczego. Powodem tego jest ciągłe uzupełnianie dokumentów oraz zestawianie ich z pozyskanymi materiałami podczas wszystkich etapów badania. W naukach społecznych dane zebrane przez badaczy czy instytucje są coraz częściej wykorzystywane na potrzeby celów badawczych odmiennych od pierwotnych celów zebrania tych danych.

W niniejszym opracowaniu, analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej na terenie Gminy Kamienica Polska.

Rysunek 5 Metody i narzędzia badawcze zastosowane w diagnozie



Źródło: opracowanie własne

Narzędzie badawcze to przedmiot służący do realizacji wybranej techniki badań. O ile technika badawcza oznacza czynności, na przykład obserwowanie, prowadzenie wywiadu, o tyle narzędzie badawcze to instrument służący do technicznego gromadzenia danych z badań.

Ankieta skierowana jest do wszystkich mieszkańców gminy Kamienica Polska, której celem była diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych, a w szczególności zidentyfikowanie istniejącego w środowisku lokalnym zapotrzebowania na

usługi społeczne i określenie kierunków rozwoju Gminy. Składała się z 25 pytań merytorycznych, o charakterze zamkniętym, półotwartym i otwartym oraz pytań metryczkowych, opisujących grupę badawczą

Ankieta skierowana do wszystkich osób pełnoletnich w Gminie zawierała pytania merytoryczne o charakterze zamkniętym, otwartym i półotwartym. Jej celem było poznanie opinii na temat potrzeb ludzi, którzy mogą mieć znaczenie w rozwoju Gminy i instytucji w niej działających.

W procesie opracowania narzędzi badawczych tj. kwestionariusza ankiety i scenariuszy wykorzystanych do FGI oraz IDI wykorzystana została definicja usług społecznych zaczerpnięta z Ustawy o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych, która weszła w życie 1 stycznia 2020 roku. We wspomnianej Ustawie czytamy: „Usługi społeczne oznaczają działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej,

podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców”.

Cytowany zakres usług społecznych, który odpowiada zakresowi koordynacji i zarządzania Centrum Usług Społecznych pozwala na uszczegółowienie listy najczęściej oferowanych usług społecznych:

- 1) pracę socjalną z osobą i rodziną oraz asystenturę dla rodzin;
- 2) środowiskową pracę socjalną w różnych formach;
- 3) terapię osób i rodzin doświadczających trudności w funkcjonowaniu w społeczeństwie;
- 4) mediacje rodzinne i w sporach innych niż rodzinne;
- 5) animację lokalną, edukację środowiskową oraz inne formy działań aktywizujących w środowisku zamieszkania;
- 6) poradnictwo prawne, obywatelskie, psychologiczne i rodzinne, w tym małżeńskie;
- 7) reintegrację zawodową i społeczną;
- 8) interwencję kryzysową;
- 9) usługi wsparcia dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą;
- 10) rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych;
- 11) asystenturę i inne usługi wsparcia dla osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności, w tym niepełnosprawnych, przewlekłe chorych, starszych i bezdomnych;
- 12) usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym dla osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności pozostających w środowisku zamieszkania;
- 13) usługi wsparcia dla opiekunów osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności, w tym usługi opieki wytchnieniowej, wsparcia doradczego, informacyjnego i psychologicznego;
- 14) pomoc postpenitencjarną i readaptację społeczną;
- 15) promocję zdrowia, w tym zdrowia psychicznego oraz edukację zdrowotną.

Tak jak wspomniano powyżej, zarówno definicja usługi społecznej, jak i powyższa lista została wykorzystana w realizacji badań jakościowych oraz przy budowie kwestionariusza ankiety.

Należy podkreślić, iż koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk. W badaniach zastosowano różnorodne techniki i metody badawcze. Pozwala to na uzyskanie bardziej wiarygodnych i pogłębionych wniosków. Łączenie jakościowych i ilościowych metod oraz technik badawczych pozwala na uzyskanie wszechstronnego opisu i wyjaśnienie zjawisk związanych z potrzebami i potencjałem wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

Badana w ramach diagnozy zbiorowość najczęściej jest zbyt liczna, aby zbadać jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, kierowano się tym, jaki jest cel naszych badań. Wykorzystany w diagnozie celowy i losowy dobór próby umożliwił taki dobór respondentów, by stanowili oni jak najbardziej wartościowe źródło informacji o badanym zjawisku.

Podczas prowadzenia badań społecznych wskazuje się na reguły, jakimi powinien kierować się badacz, aby badania były prowadzone w sposób etyczny. Przeprowadzone badania były zgodne z następującymi zasadami:

- ✓ jasnym i precyzyjnym informowaniu badanych o korzyściach i obciążeniach,
- ✓ niedopuszczenia do sytuacji celowych pominięć i manipulacji w trakcie zbierania i analizy danych,
- ✓ nieszkodzeniu w żaden sposób badanym,
- ✓ podmiotowym traktowaniu badanych osób,
- ✓ świadomą zgodą respondenta, który ma pełną wiedzę, co do charakteru swojego uczestnictwa w badaniu,
- ✓ unikania wprowadzania w błąd respondentów,

- ✓ zagwarantowania badanym poufności oraz uszanowania ich prywatności.

W każdym kwestionariuszu oraz przed przystąpieniem do wywiadu, uczestnicy byli informowani o pełnej anonimowości badania, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania arkusza ankiety, czy udzielania odpowiedzi w wywiadzie, co sprawiło, że badania prowadzone były w sposób etyczny.

ANALIZA DESK RESEARCH

Pośród zastosowanych modułów badawczych analiza desk research odegrała ważną rolę, stanowiąc formę wtórnej analizy danych statystycznych gromadzonych przez szereg instytucji działających w obrębie jednostek organizacyjnych samorządu w gminie Kamienica Polska i danych dostępnych w statystyce publicznej.

Z drugiej strony analiza desk research przedstawiła podstawowe informacje na temat rozłożenia problemów społecznych w gminie, stanu infrastruktury, zakresie prowadzonych usług społecznych w poszczególnych sołectwach, co jednocześnie pozwoliło na przygotowanie gruntu merytorycznego do opracowania koncepcji badań ilościowych i jakościowych. Tak więc, zarówno badania ankietowe CAWI, jak i wywiady FGI oraz wywiady IDI znacząco poszerzyły informacje uzyskane z analizy desk research.

W badaniu poddane zostały analizie istniejące informacje i dane, zgromadzone i przetworzone wcześniej przez Urząd Gminy w Kamienicy Polskiej oraz inne podmioty świadczące usługi społeczne na rzecz mieszkańców Gminy Kamienica Polska.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

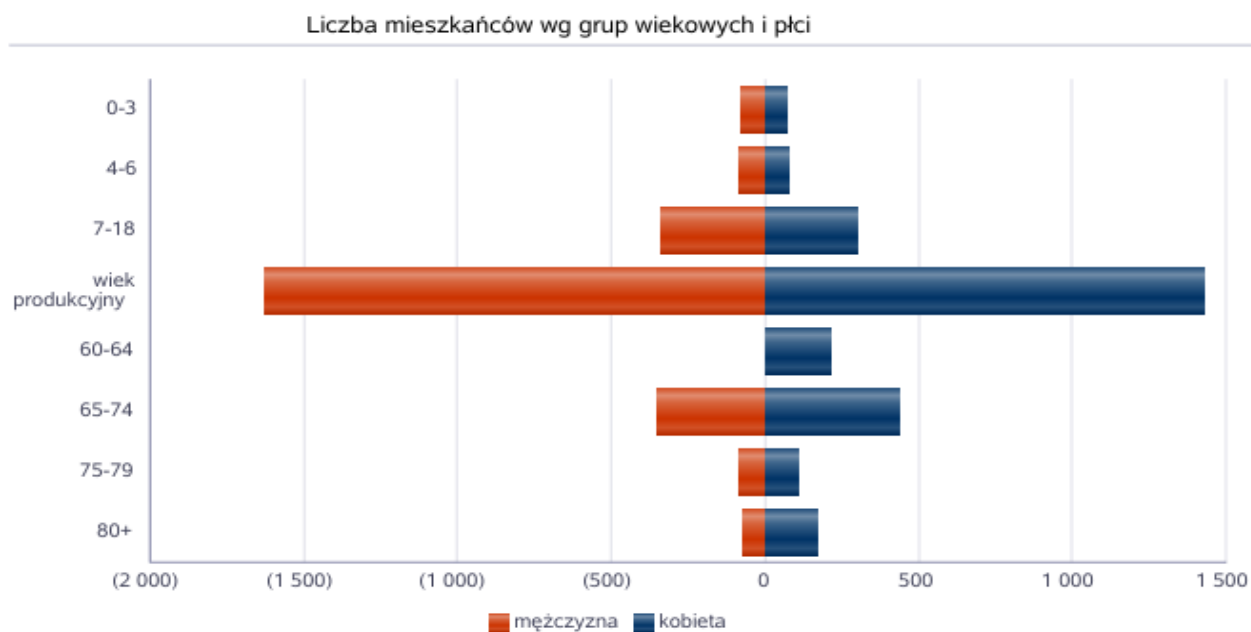
Gmina Kamienica Polska ma 5 408 mieszkańców, z czego 51,2% stanowią kobiety, a 48,8% mężczyźni. W latach 2002-2023 liczba mieszkańców zmalała o 2,1%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców

województwa śląskiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. W gminie Kamienica Polska na 1000 mieszkańców pracuje 301 osób. 26,2% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 73,8% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Kamienica Polska wynosiło w 2023 roku 6,3% (6,3% wśród kobiet i 6,3% wśród mężczyzn). W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Kamienica Polska wynosiło 5 774,96 PLN, co odpowiada 86.10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kamienica Polska 697 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 258 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi - 439. 18,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kamienica Polska pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 37,7% w przemyśle i budownictwie, a 19,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,0% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii (liczbę ludności w podziale na płeć i grupy wiekowe), rynku pracy (liczbę osób bezrobotnych, liczbę bezrobotnych długotrwale, liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej) i infrastruktury społecznej (liczba żłobków, liczba opiekunów dziennych, liczba miejsc w żłobkach, liczba dzieci którym nie przyznano miejsca) oraz w formie tabelarycznej informacje o infrastrukturze społecznej zawierające dane własne jednostki dotyczące: liczby mieszkań komunalnych, socjalnych, liczby osób oczekujących na mieszkania komunalne i socjalne, liczby wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, liczby klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów oraz liczby hospicjów na terenie gminy Kamienica Polska.

Rysunek 6 Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci w gminie Kamienica Polska

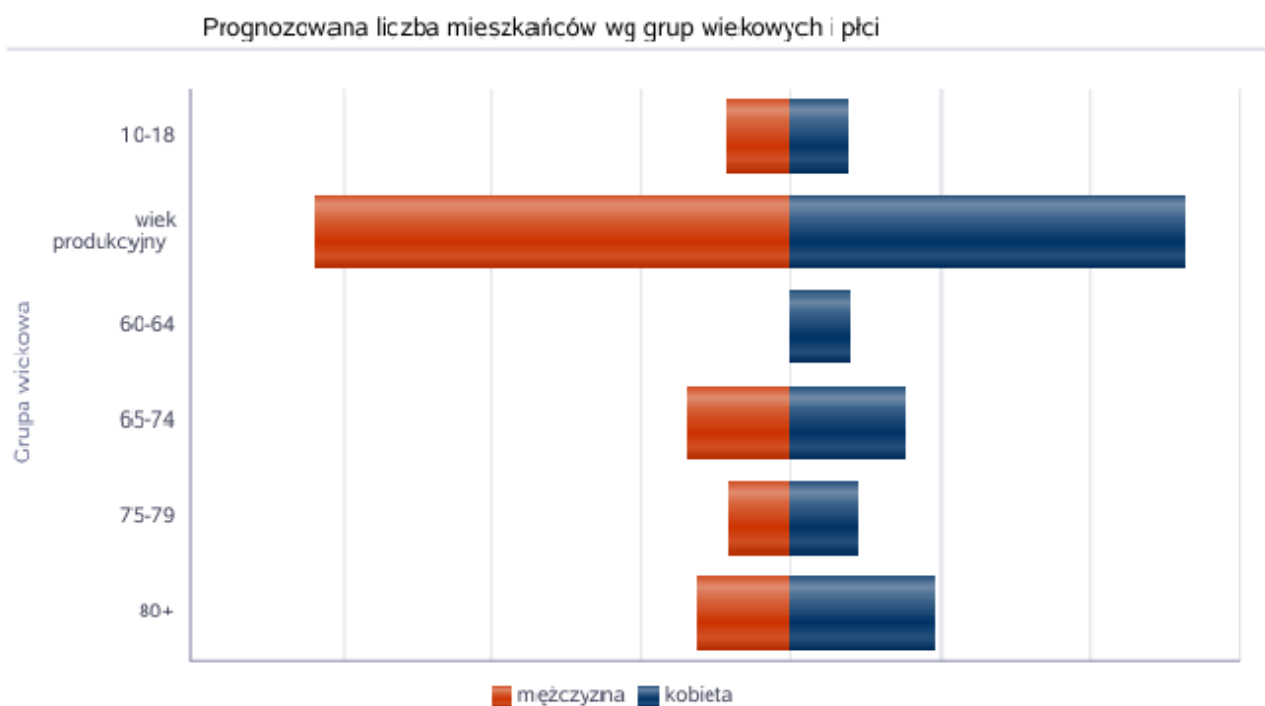
Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci	
	mężczyzna	kobieta
0-3	80	70
4-6	84	75
7-18	338	301
wiek produkcyjny	1 631	1 425
60-64		209
65-74	355	433
75-79	85	104
80+	72	167



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 7 Prognozowana liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci w gminie Kamienica Polska

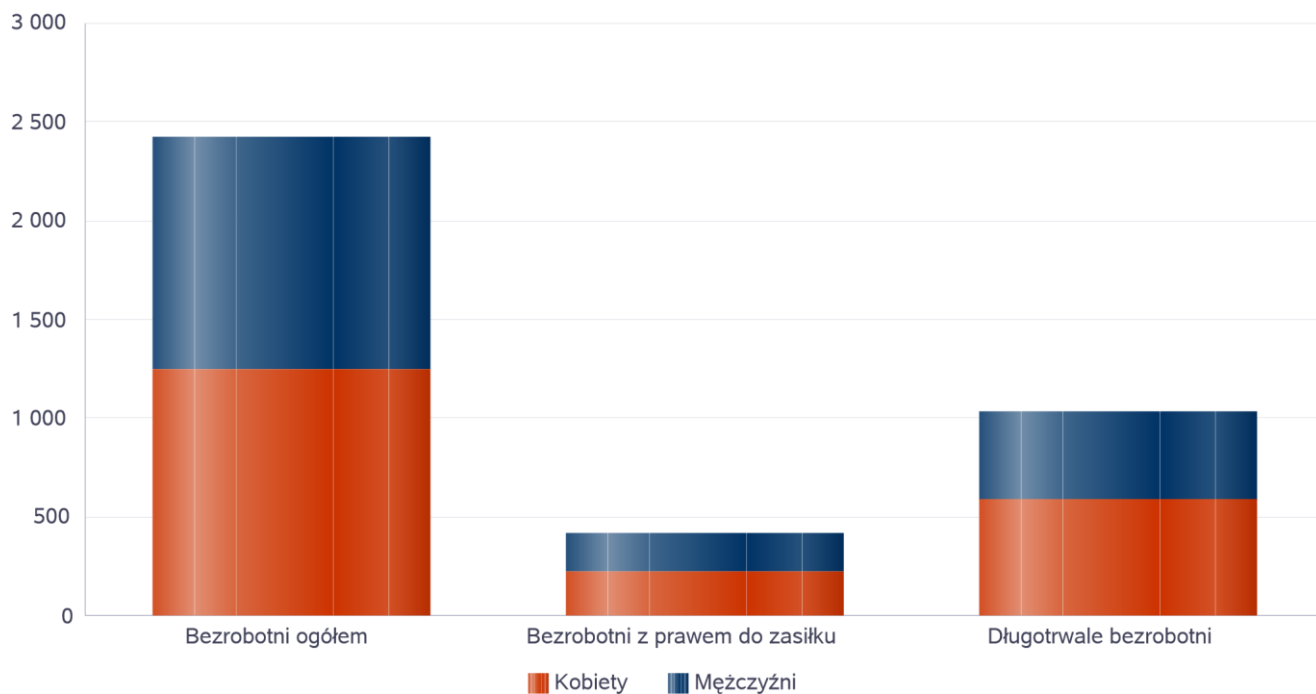
Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci	
	mężczyzna	kobieta
10-18	210	193
wiek produkcyjny	1 581	1 315
60-64		196
65-74	342	376
75-79	204	225
80+	308	479



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 8 Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku (poziom powiatu)

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	2 414	1 169	1 245
Bezrobotni z prawem do zasiłku	421	199	222
Długotrwale bezrobotni	1 031	441	590

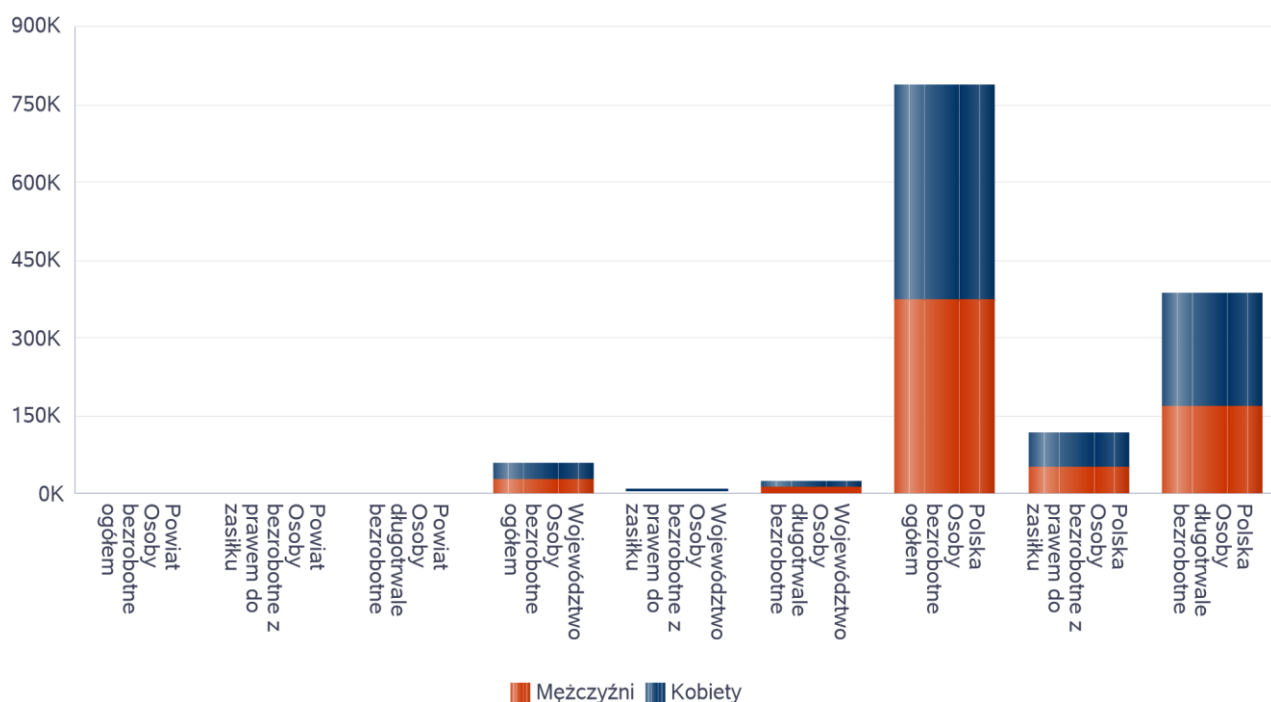


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 9 liczba osób bezrobotnych, liczba bezrobotnych długotrwale oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, ogółem i w podziale na płeć.

Status	Powiat		Województwo		Polska	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	1 245	1 169	32 818	28 320	413 294	371 950
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	222	199	5 142	3 528	66 197	53 024
Osoby długotrwale bezrobotne	590	441	14 575	11 242	214 781	169 653

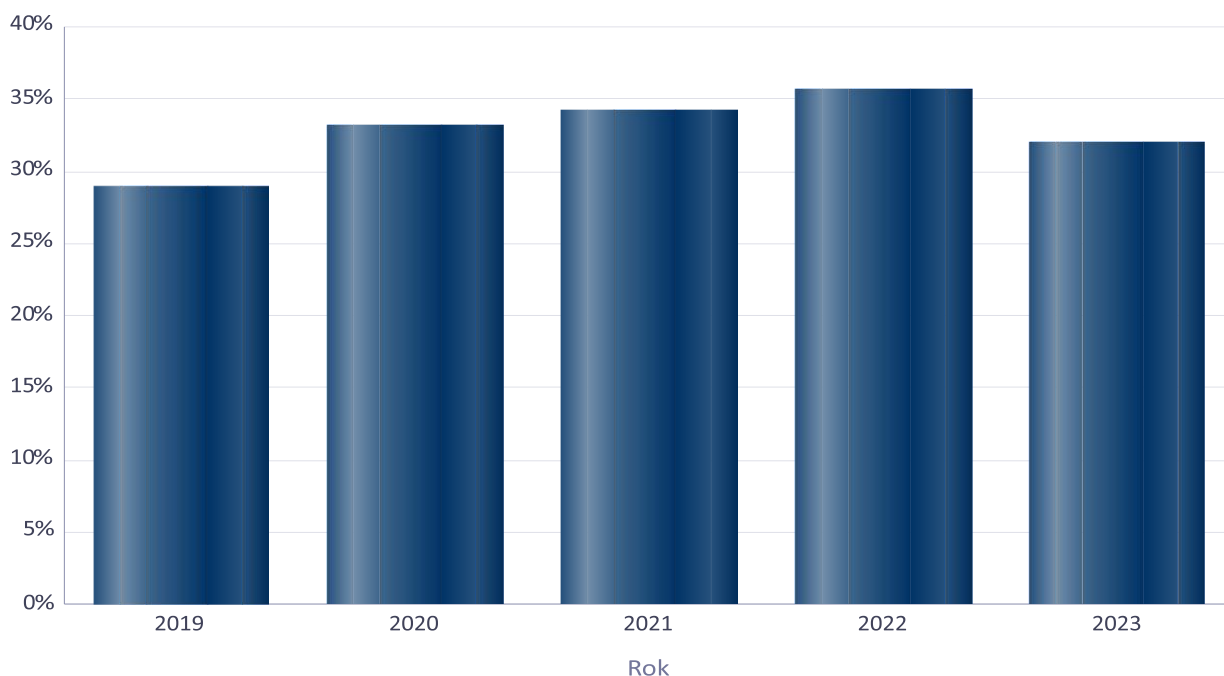


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

Rysunek 10 Wskaźnik bezrobocia

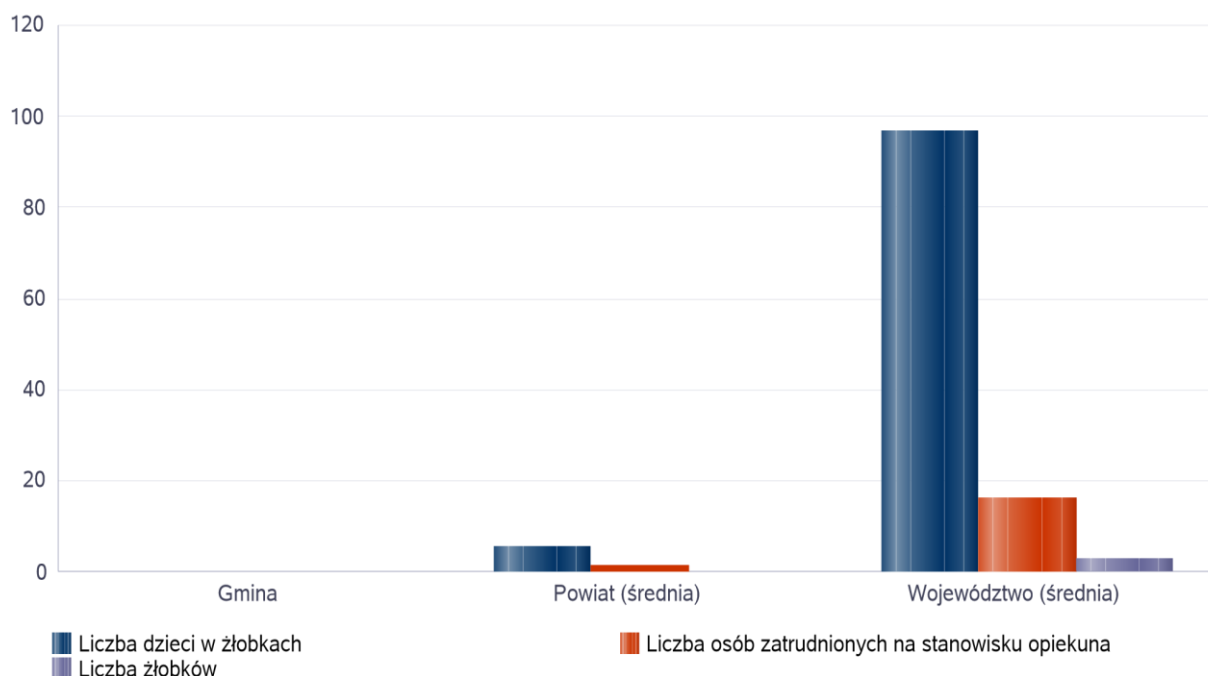
Rok	Wskaźnik
2019	29%
2020	33%
2021	34%
2022	36%
2023	32%



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 11 Liczba placówek i miejsc dla dzieci

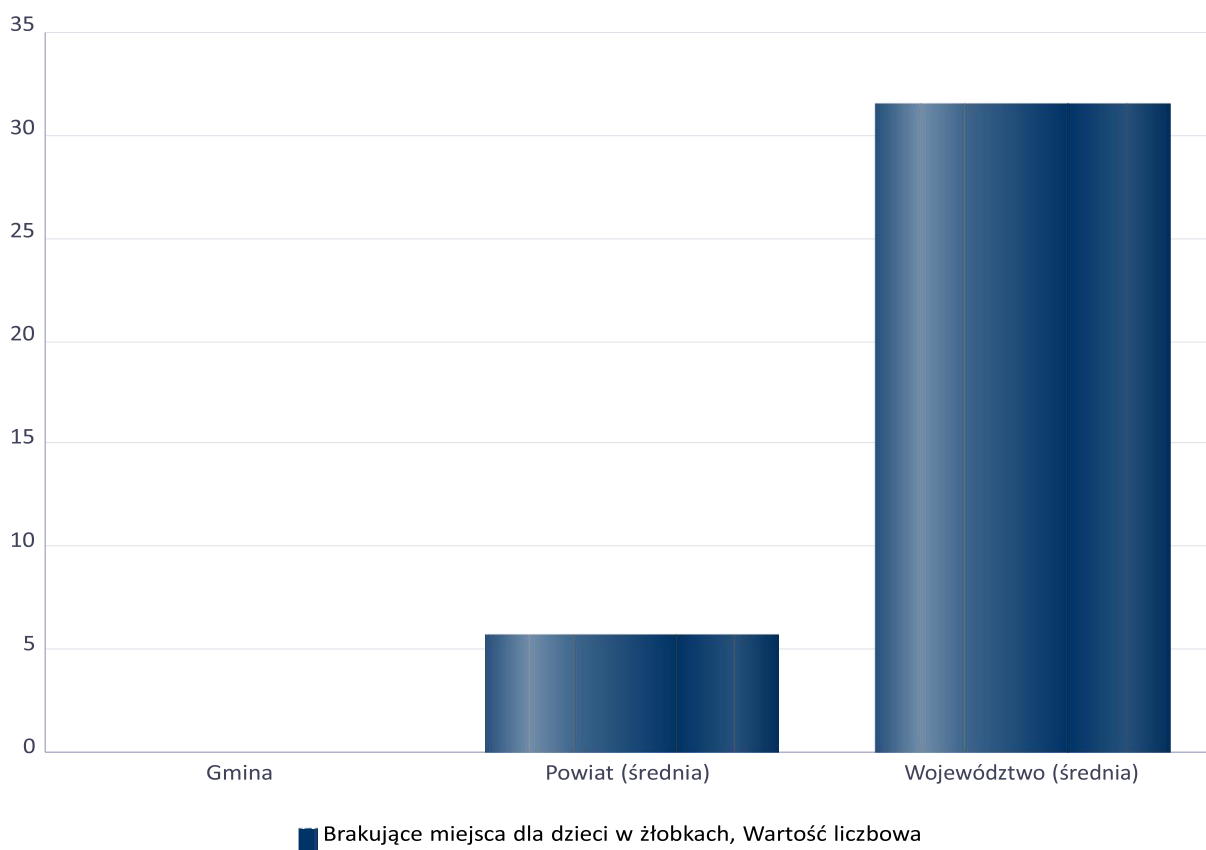
Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbowa
Gmina	Liczba dzieci w żłobkach	0,00
Gmina	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	0,00
Gmina	Liczba żłobków	0,00
Powiat (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	5,69
Powiat (średnia)	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	1,38
Powiat (średnia)	Liczba żłobków	0,31
Województwo (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	96,56
Województwo (średnia)	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	16,05
Województwo (średnia)	Liczba żłobków	2,63



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 12 Infrastruktura opieki nad dziećmi

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbową
Gmina	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	0,00
Powiat (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	5,69
Województwo (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	31,44



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 12 Infrastruktura społeczna

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024*
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	0	0	0
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	0	0	0
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokal)	3	0	0	0
Liczba czekujących na mieszkanie socjalne	4	0	0	0
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	0	0	0
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	0	0	0
Liczba hospicjów	7	0	0	0
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	X	X	X

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny 2023". Niniejsza instrukcja dotyczy wypełniania wszystkich tabel OZPS.

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

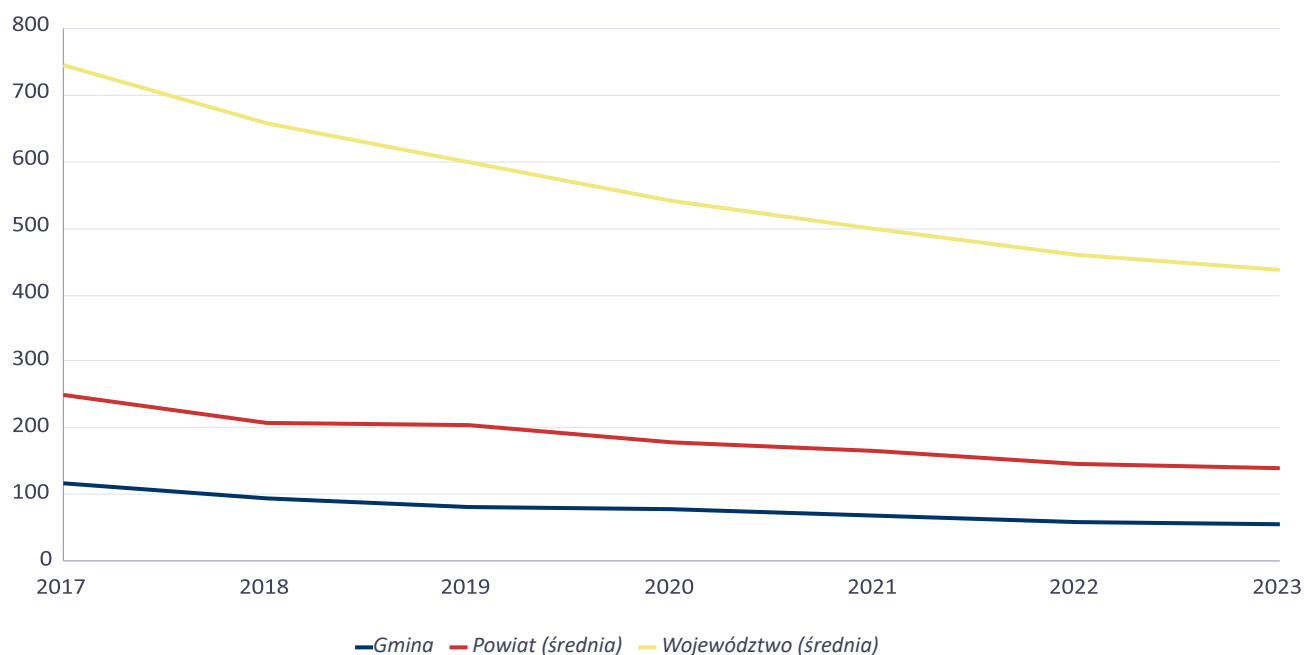
DANE DOTYCZĄCE OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc i wsparcie w gminie Kamienica Polska z pomocy społecznej w 2023 roku uzyskało 107 osób, co stanowiło 2 % wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2022 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 8 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 4 osoby. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 23 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2022 roku o 2 osoby. W gminie Kamienica Polska najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2023 roku było kolejno: ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć, wskaźnika deprivacji lokalnej, liczby długotrwale korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć i grupy wiekowe, liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego, wskaźnika pracy socjalnej, liczby rodzin korzystających z interwencji kryzysowej, wskaźnika kontraktu socjalnego w podziale na typy, wskaźnika projektów socjalnych.

Rysunek 13 Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej- Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji

	Liczba świadczeniobiorców						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina	117	95	81	78	69	59	55
Powiat (średnia)	250	208	203	179	165	146	141
Województwo (średnia)	745	658	600	540	498	459	438

Liczba świadczeniobiorców

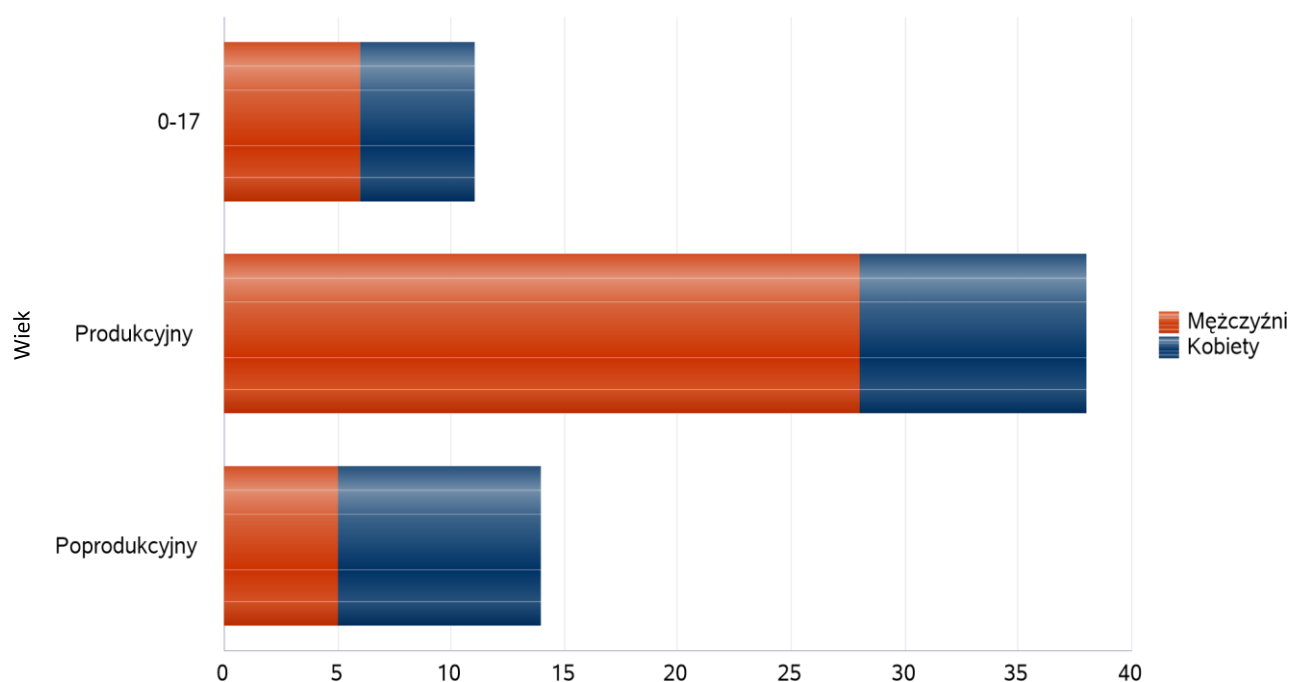


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 14 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń.

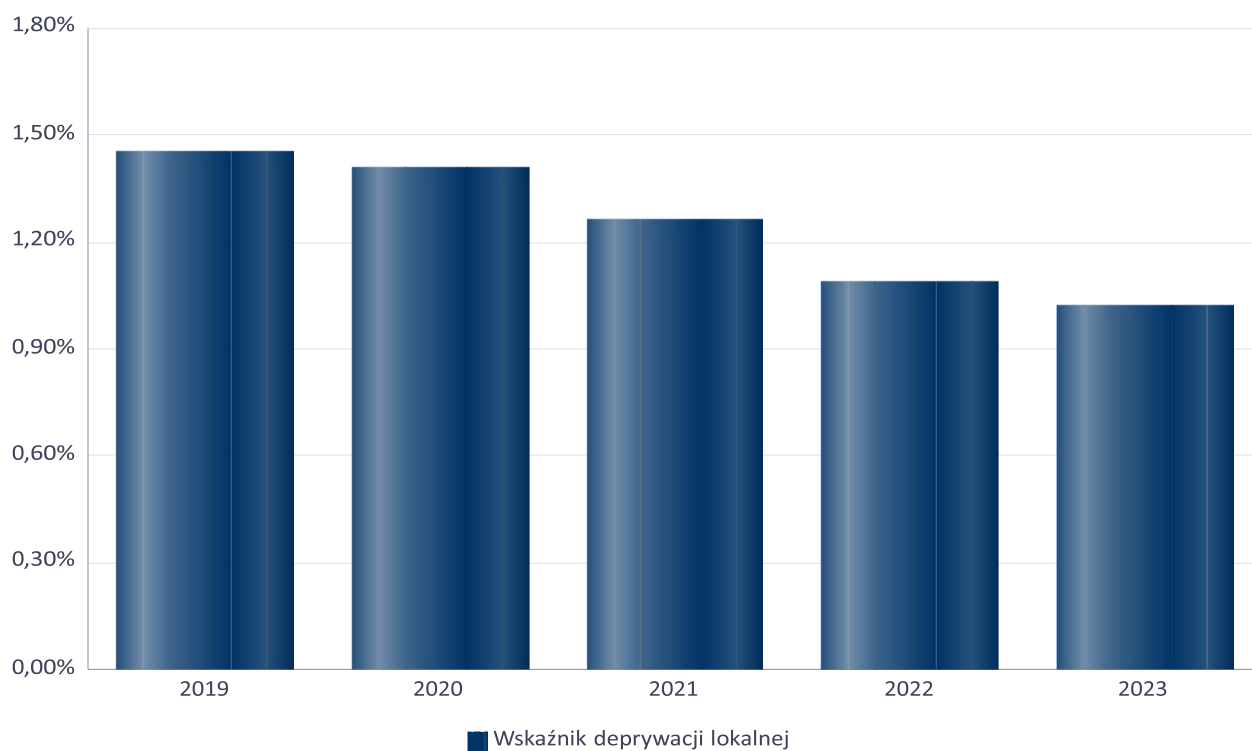
Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	11	5	6
Produkcyjny	38	10	28
Poprodukcyjny	14	9	5



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 15 Wskaźnik deprywacji lokalnej

Rok	Wskaźnik deprywacji lokalnej
2019	1,45%
2020	1,41%
2021	1,26%
2022	1,09%
2023	1,02%

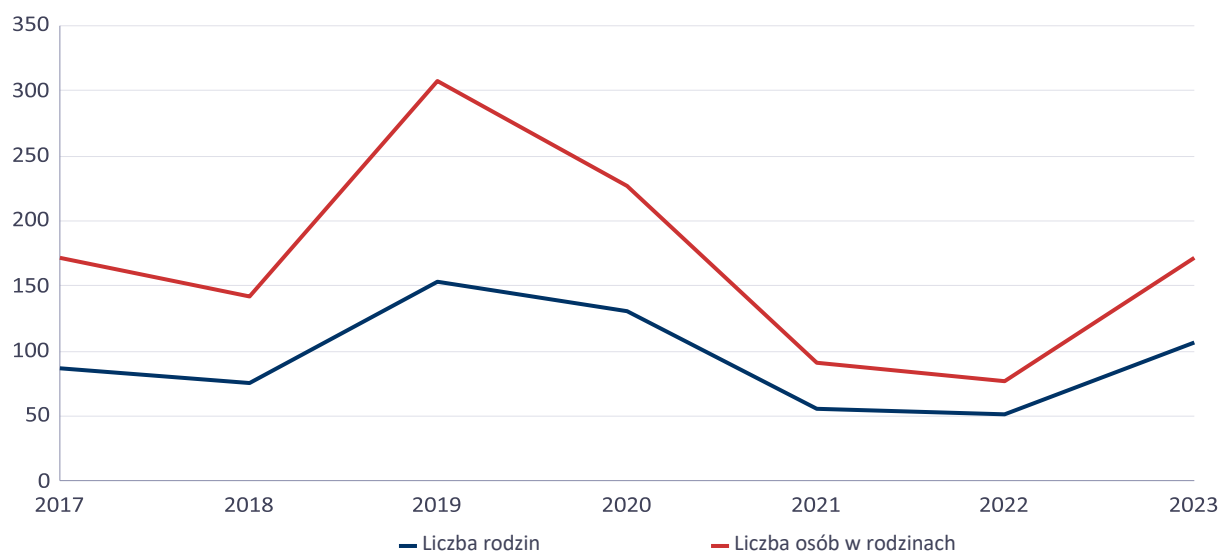


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 16 Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2017	87	172
2018	75	142
2019	153	308
2020	130	227
2021	55	91
2022	51	76
2023	107	172

Korzystający z pomocy społecznej

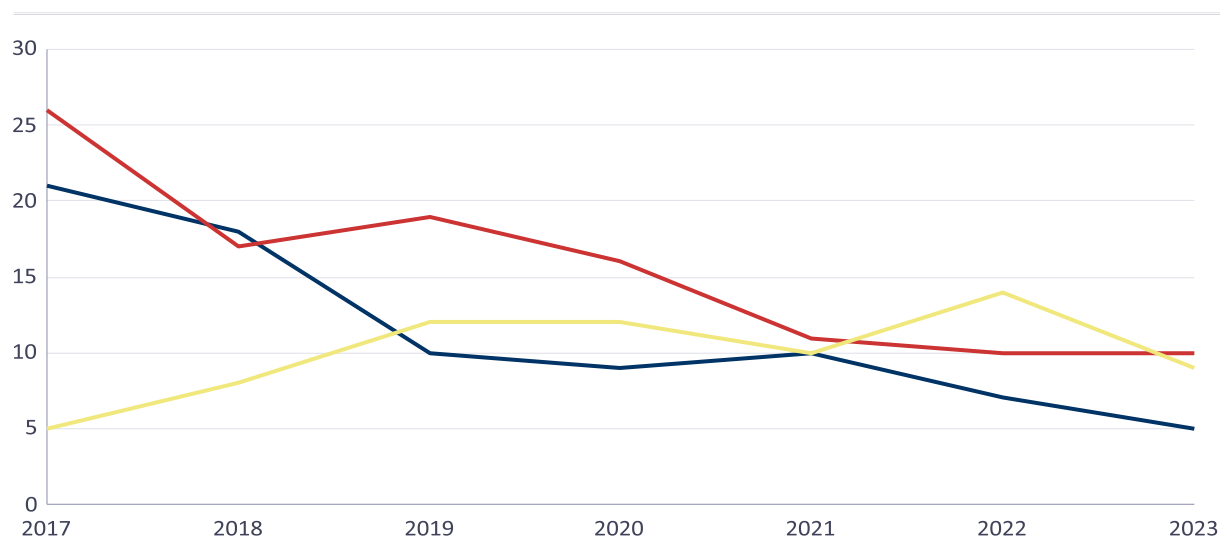


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 17 Liczba kobiet korzystających z pomocy społecznej

		Liczba kobiet korzystających z pomocy						
Poziom	Wiek	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kamienica Polska	0-17	21	18	10	9	10	7	5
	Produkcyjny	26	17	19	16	11	10	10
	Poprodukcyjny	5	8	12	12	10	14	9
Powiat (średnia)	0-17	13	14	11	9	7	7	7
	Produkcyjny	79	65	58	53	45	46	38
	Poprodukcyjny	19	20	22	18	20	16	14
Województwo (średnia)	0-17	98	86	73	62	53	62	54
	Produkcyjny	229	190	166	152	136	136	116
	Poprodukcyjny	81	82	91	84	85	86	80

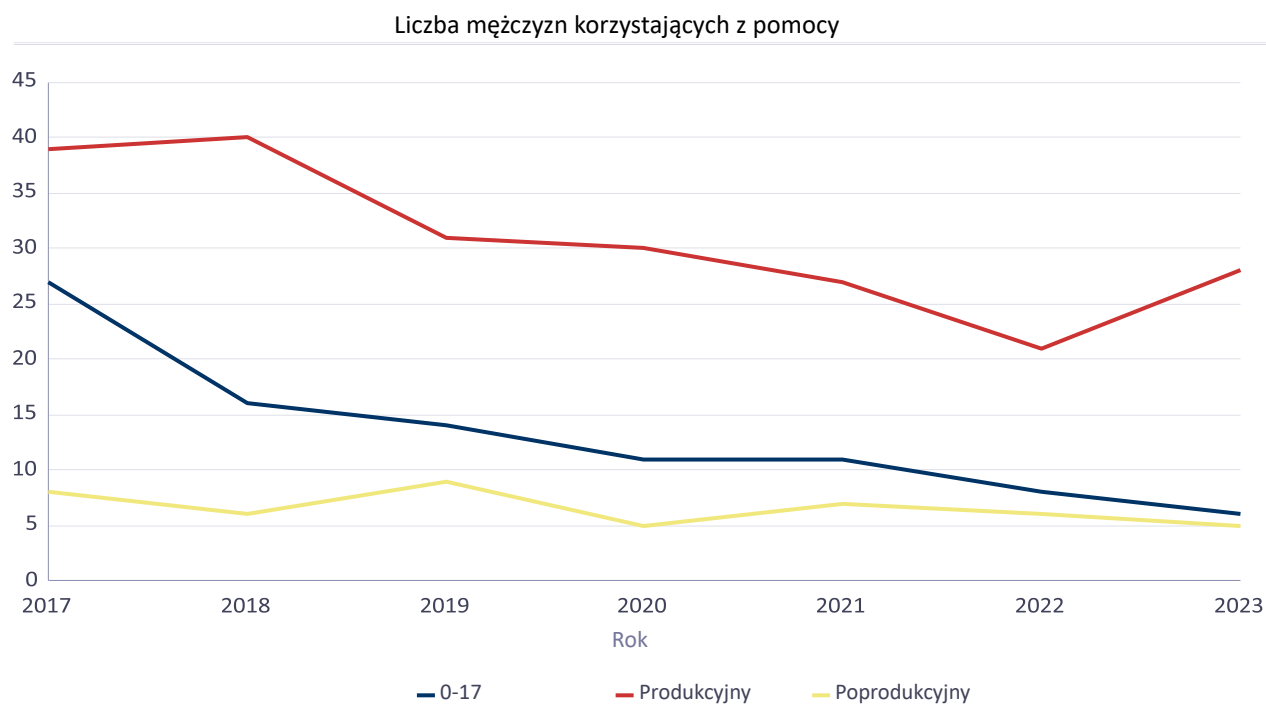
Liczba kobiet korzystających z pomocy



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 18 Liczba mężczyzn korzystających z pomocy społecznej

		Liczba mężczyzn korzystających z pomocy						
Poziom	Wiek	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kamienica Polska	0-17	27	16	14	11	11	8	6
	Produkcyjny	39	40	31	30	27	21	28
	Poprodukcyjny	8	6	9	5	7	6	5
Powiat (średnia)	0-17	14	11	11	9	6	7	7
	Produkcyjny	79	66	65	67	65	55	53
	Poprodukcyjny	9	9	10	9	10	9	9
Województwo (średnia)	0-17	105	91	77	64	56	65	56
	Produkcyjny	238	206	191	183	172	157	149
	Poprodukcyjny	31	31	33	32	33	33	33



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

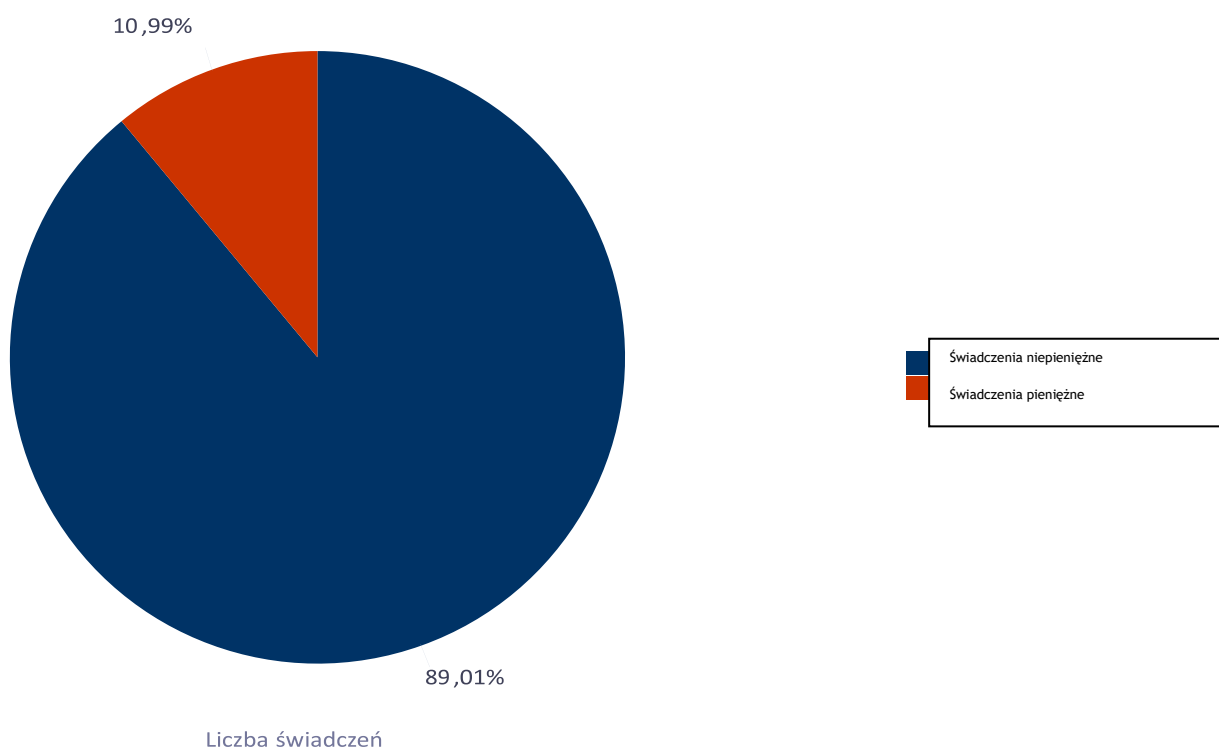
DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE KAMIENICA POLSKA

Projekt „CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.



Rysunek 19 Liczba świadczeń z pomocy społecznej

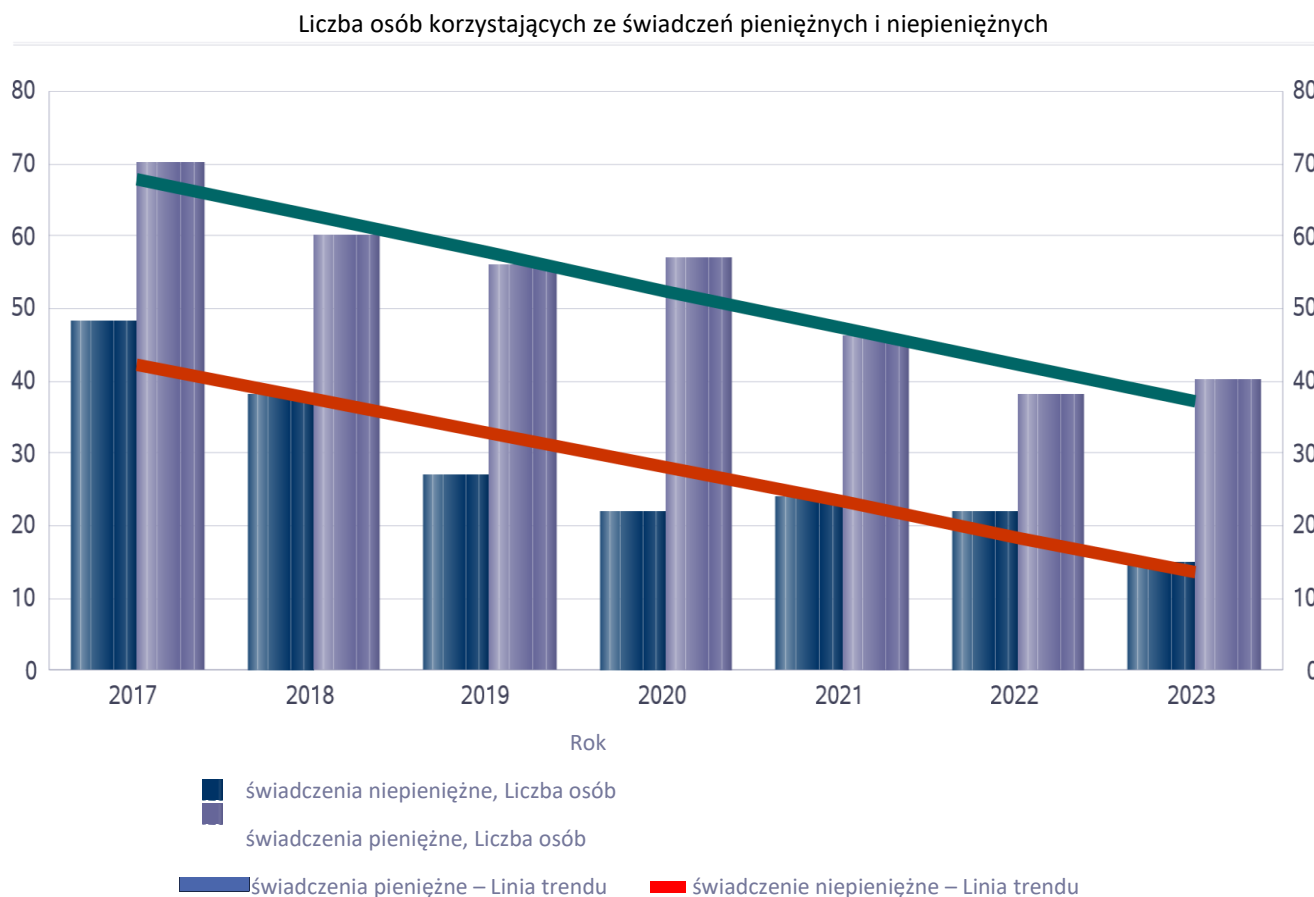
Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
świadczenia niepieniężne	1 790
świadczenia pieniężne	221



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 20 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

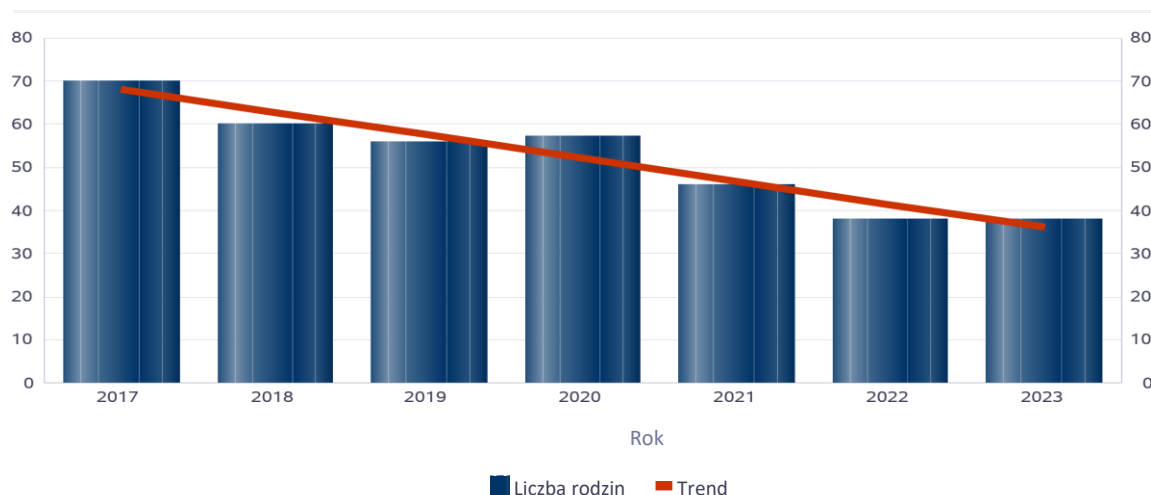
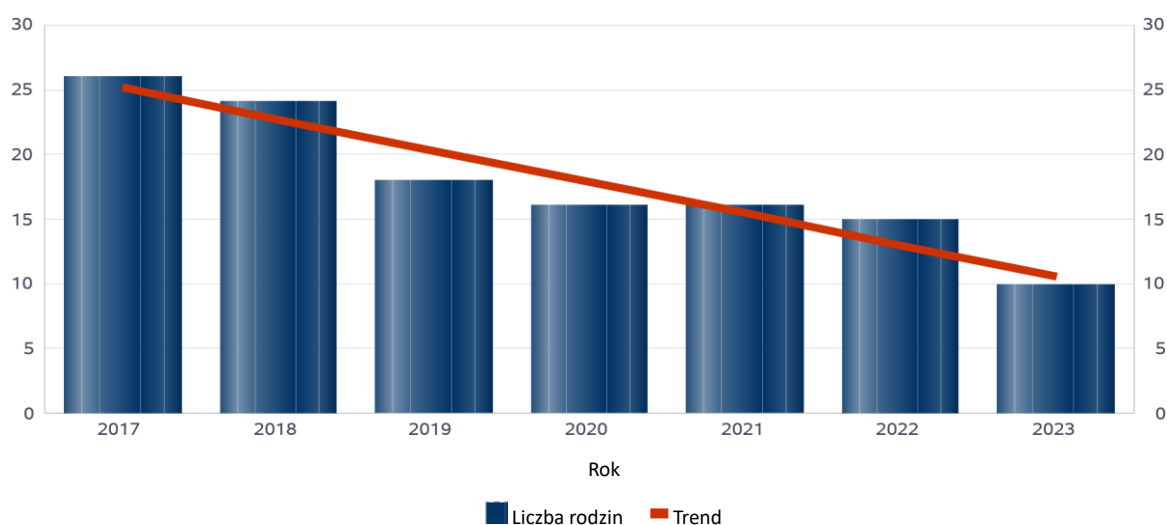
Rodzaj świadczenia	Liczba osób						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
świadczenia niepieniężne	48	38	27	22	24	22	15
świadczenia pieniężne	70	60	56	57	46	38	40



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 21 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
świadczenia niepieniężne	26	24	18	16	16	15	10
świadczenia pieniężne	70	60	56	57	46	38	38

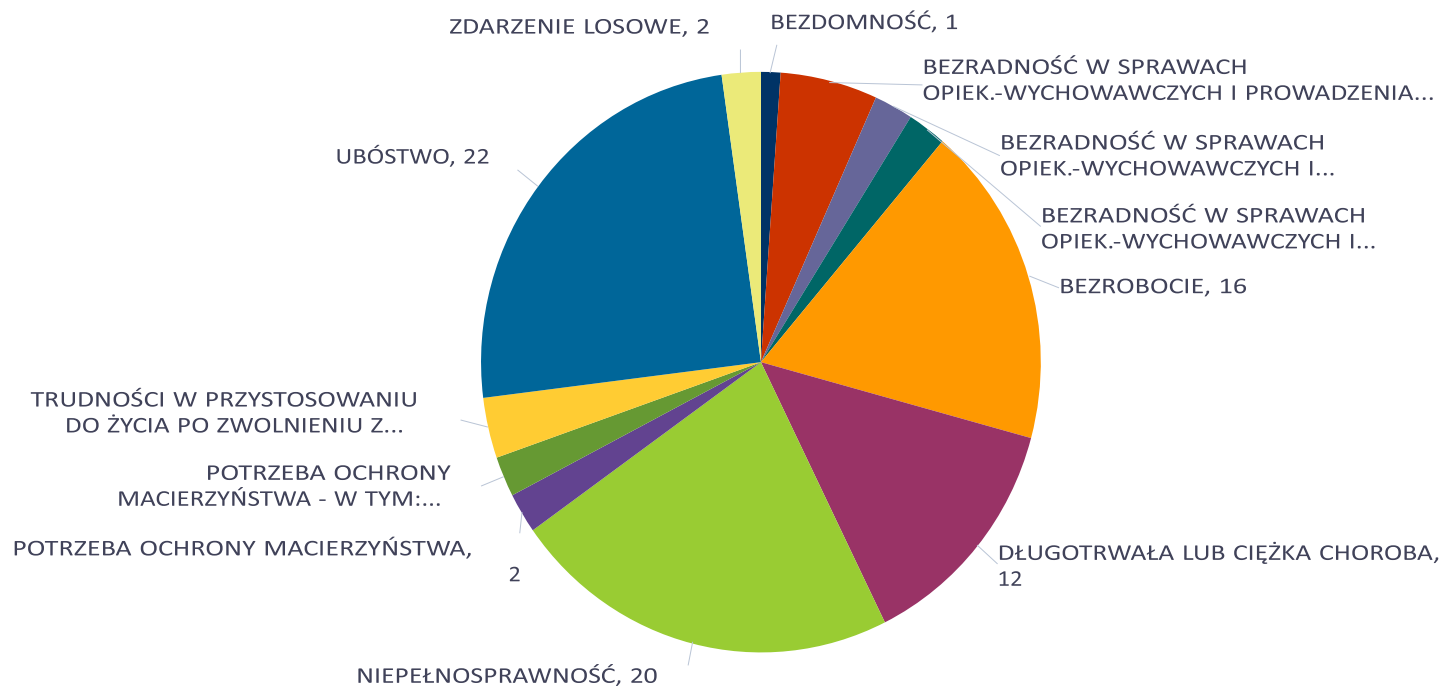


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 22 Powody udzielania pomocy rodzinom

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
UBÓSTWO	22
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	20
BEZROBOCIE	16
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	12
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	5
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	3
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	2
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIELNE	2
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	2
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIELNOŚCI	2
ZDARZENIE LOSOWE	2
BEZDOMNOŚĆ	1

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

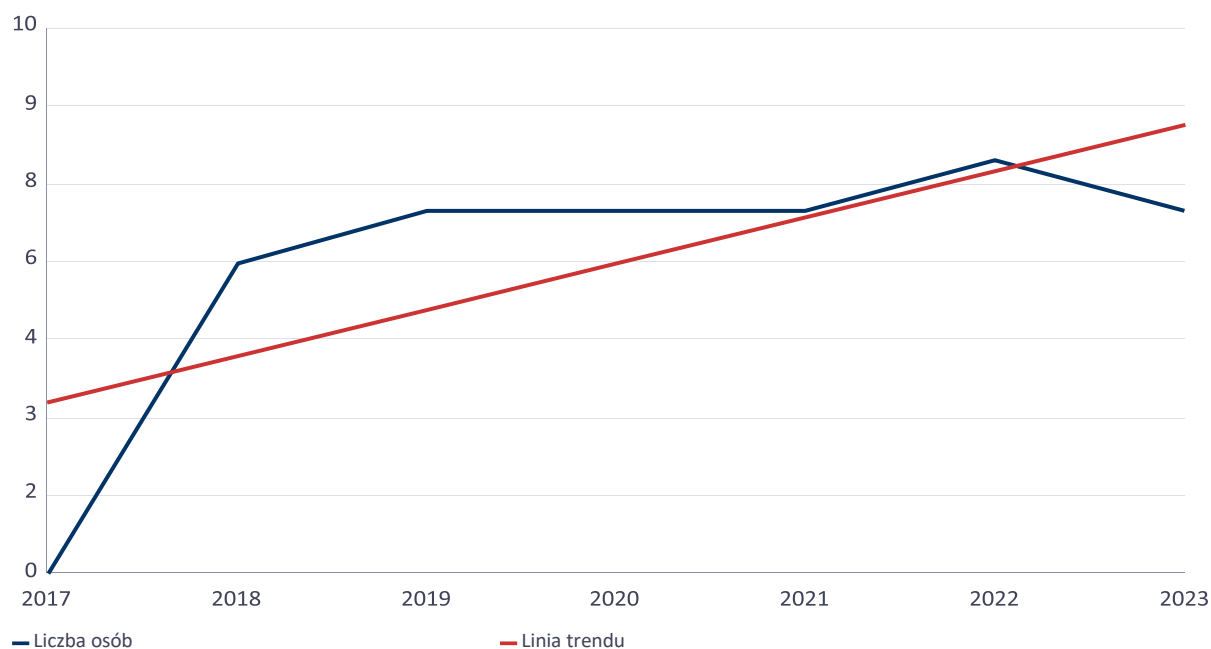


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 23 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2017	0
2018	6
2019	7
2020	7
2021	7
2022	8
2023	7

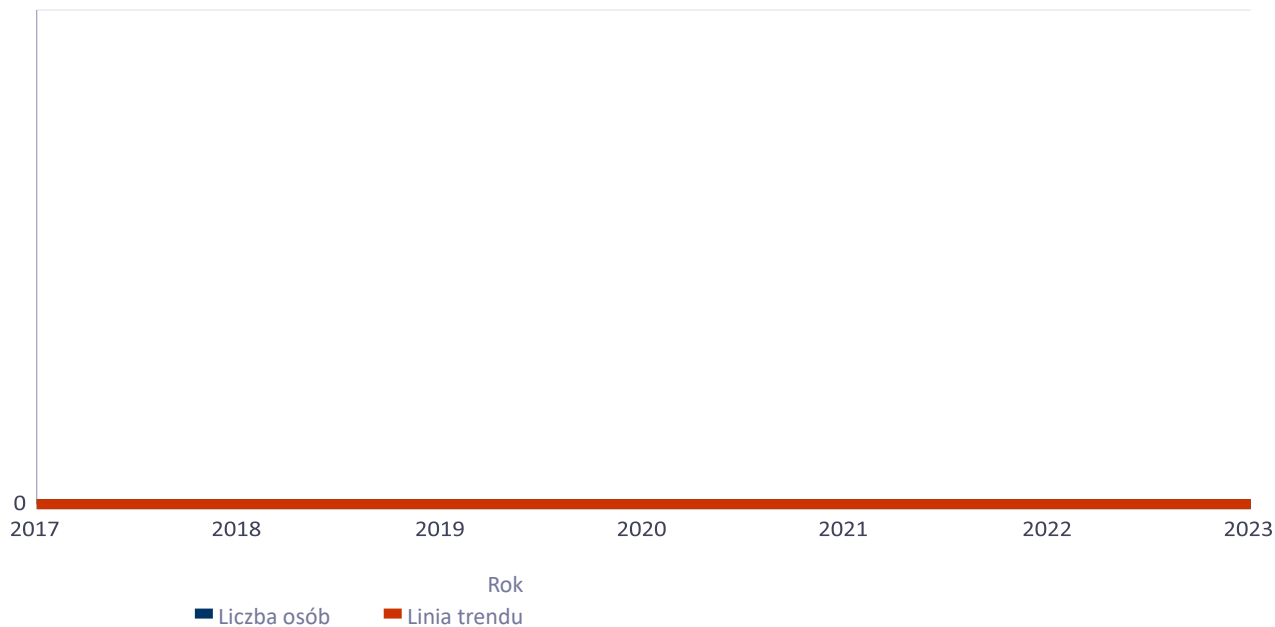


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 24 Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Liczba osób

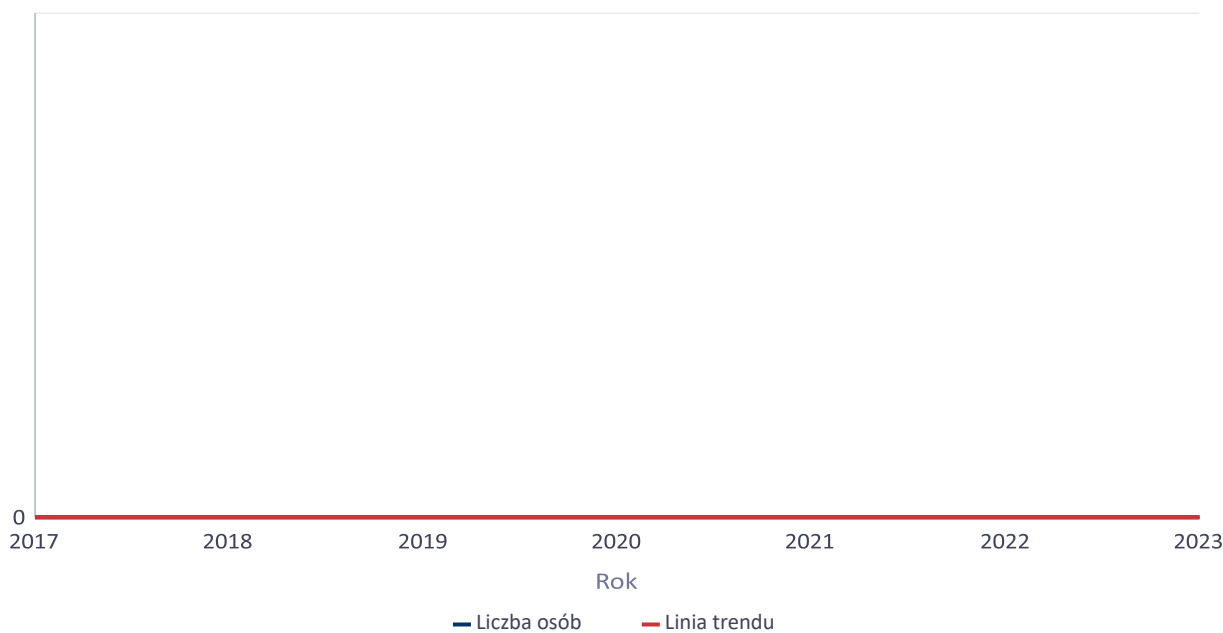


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 25 Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Rok	Liczba osób
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Liczba osób

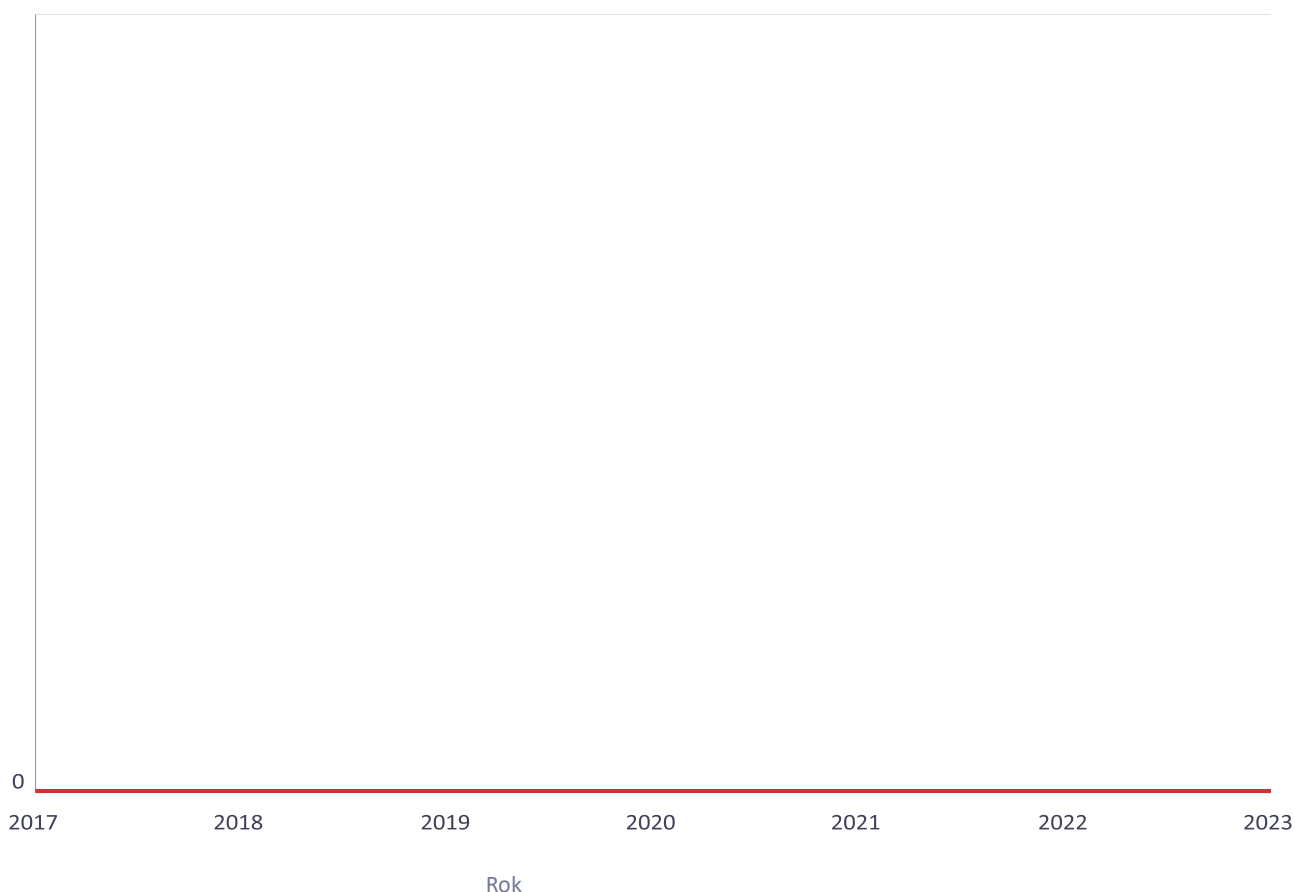


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 26 Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego

Rodzaj	Liczba rodzin w latach						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Poradnictwo specjalistyczne	0	0	0	0	0	0	0

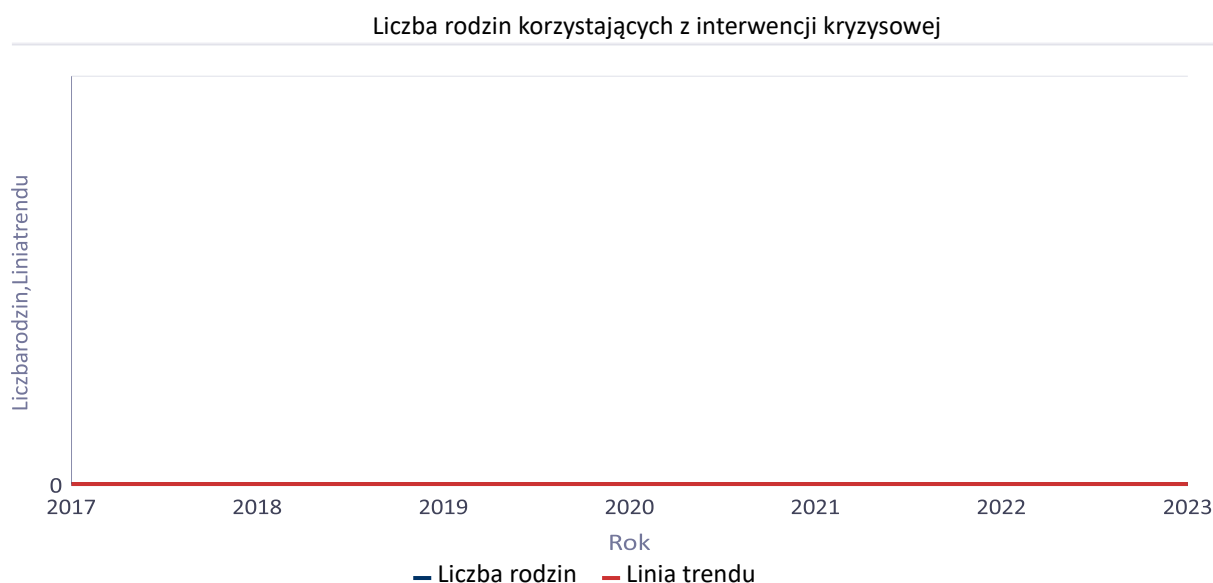
Liczba rodzin



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 27 Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej

Udzielone świadczenia	Liczba rodzin						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Interwencja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0



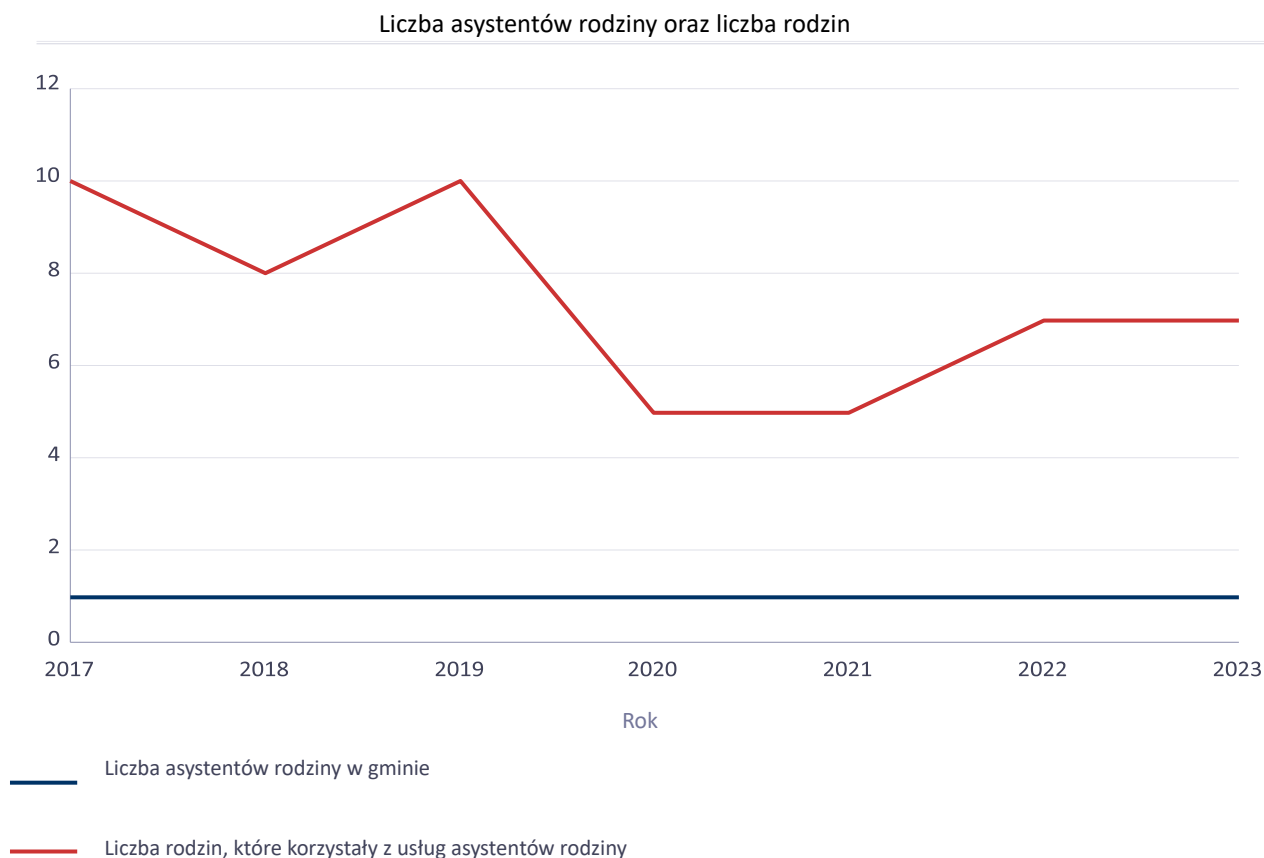
Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Pomoc i wsparcie w gminie Kamienica Polska z pomocy społecznej w 2023 roku w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 38 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 10 osób. Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 1 osoby. W gminie funkcjonował 1 asystent rodziny, który objął swoją opieką 7 rodzin. Na stronie 49 zaprezentowano w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w podziale na zasiłki stałe, okresowe oraz celowe, liczby asystentów rodziny, liczby rodzin wspieranych i liczby osób objętych pracą asystenta rodziny.



Rysunek 28 Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba asystentów rodziny w gminie	1	1	1	1	1	1	1
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	10	8	10	5	5	7	7

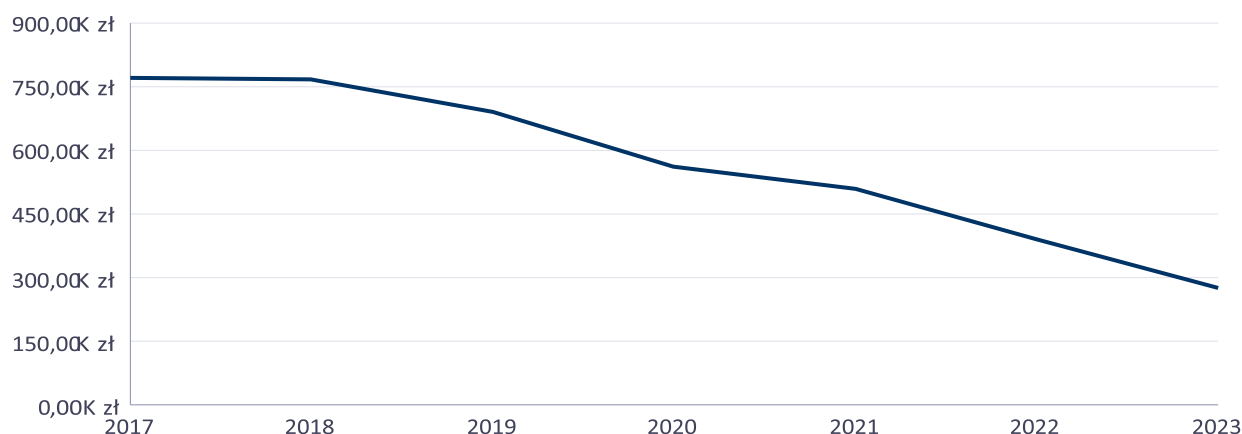


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Kwota wypłaconego świadczenia w formie świadczenia wychowawczego wyniosła 4 000,00 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 1 967 215,00 zł na skutek iż zadanie to realizujemy już tylko w części koordynacji. Liczba pobierających w roku oceny zasiłek rodzinny wyniosła 69 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 31 rodzin (co stanowi spadek o 69 % w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wyniosła 275 052,55 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 114 575,13 zł. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, jednorazowych dodatków z tytułu urodzenia się dziecka, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, liczby i kwoty świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłku pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna, świadczeń alimentacyjnych.

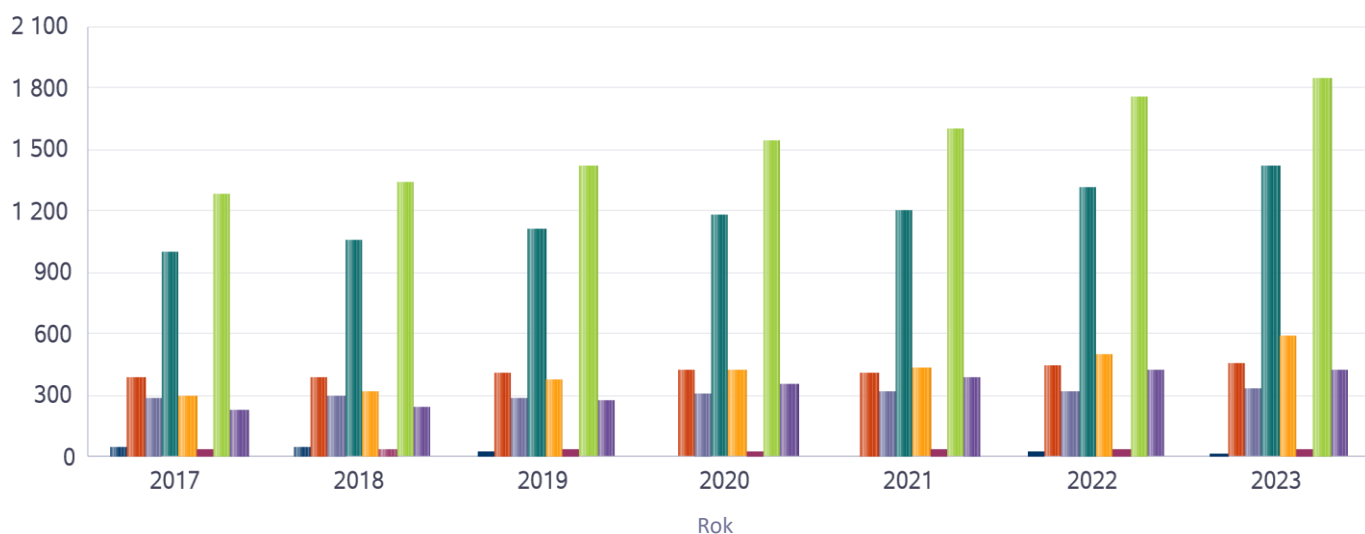
Rysunek 29 Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku

Rok	Kwota
2017	771 676,20 zł
2018	767 846,55 zł
2019	691 652,98 zł
2020	562 424,27 zł
2021	509 997,48 zł
2022	389 627,68 zł
2023	275 052,55 zł



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy.



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 30 Liczba i rodzaje świadczeń

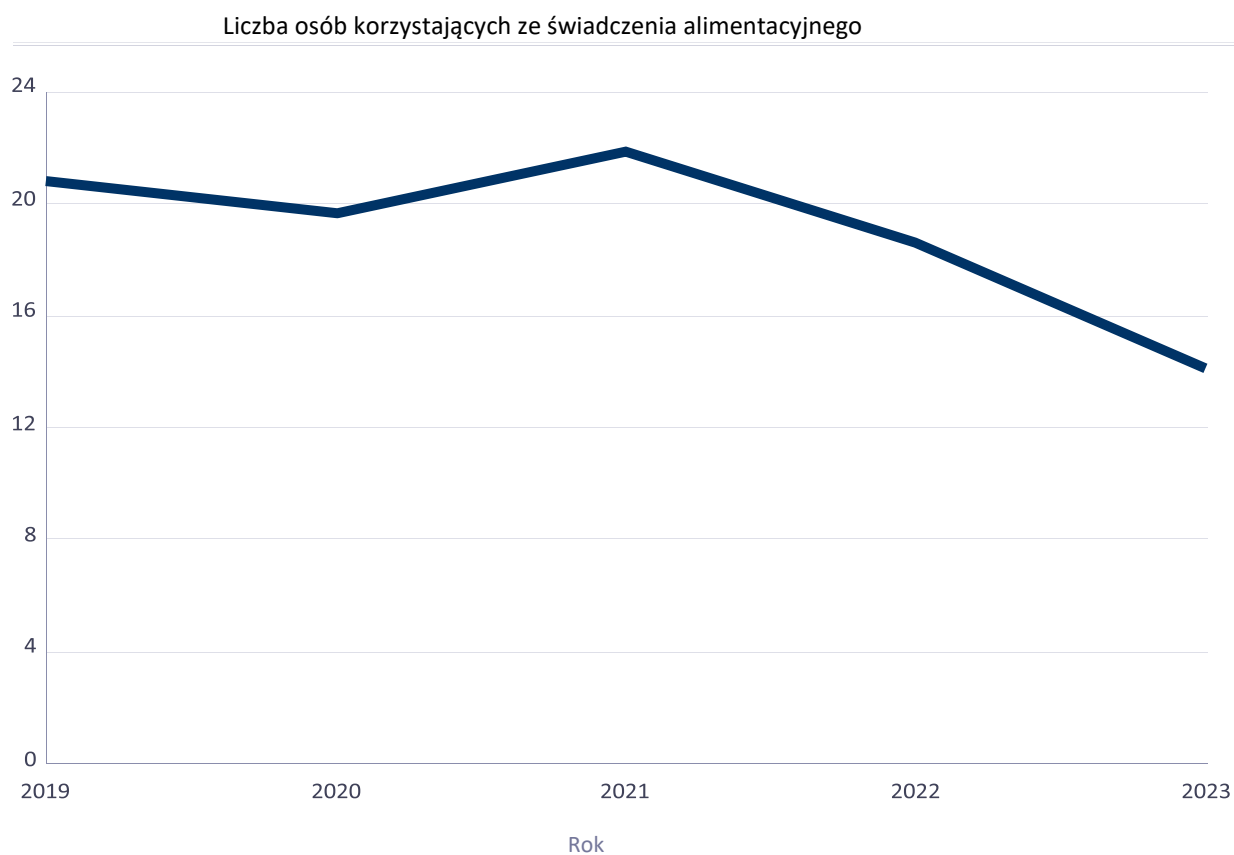
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Specjalny zasiłek opiekuńczy	44	44	30	0	0	24	19
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	386	387	416	419	412	448	452
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	281	296	290	310	316	323	335
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	1 002	1 051	1 114	1 180	1 203	1 313	1 412
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	299	325	375	423	439	506	589
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	36	43	33	28	36	36	36
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	1 278	1 336	1 416	1 537	1 595	1 756	1 849
Świadczenie pielęgnacyjne	232	241	272	357	392	419	418

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 31 Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach

Rok	Liczba osób				
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	21	20	22	19	14



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 32 INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	2	0	0	0
DODATKI ENERGETYCZNE				
Liczba gospodarstw domowych	3	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	4	0	0	0

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także świadczona przez placówki pomocy społecznej. W gminie Kamienica Polska prowadzi działalność placówka wsparcia dziennego finansowana z budżetu gminy, a jest nią Świetlica Środowiskowa dla dzieci i młodzieży w Rudniku Wielkim. Na kolejnej stronie w formie graficznej i tabelarycznej przedstawiono szczegółowe dane dotyczące: liczby placówek w podziale na typ i instytucje prowadzącą, liczby miejsc i liczby osób korzystających z placówek.

Rysunek 33 Liczba jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym w podziale na instytucję prowadzącą

Jednostka	INNY PODM. PROW. NA ZLEC. GMINY - liczba jedn.	INNY PODM. PROW. NA ZLEC. POW. - liczba jedn.	PODM. PROW. - GMINA - liczba jedn.	PODM. PROW. - POW. - liczba jedn.
CENTRA USŁUG SPOŁECZNYCH	X	X	0	X
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	0	0	0	0
MIESZKANIA TRENINGOWE ORAZ WSPOMAGANE	0	0	0	0
NOCLEGOWNIE	0	0	0	0
OGRZEWAŁNIE	0	0	0	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM	X	0	X	0
OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	X	X	1	X
OŚRODKI WSPARCIA OGÓŁEM	0	0	0	0
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA OGÓŁEM	X	0	X	0
POWIATOWE CENTRA POMOCY RODZINIE	X	X	X	0
RODZINNE DOMY POMOCY	0	X	X	X

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 34 Inne instytucje pomocy i wsparcia

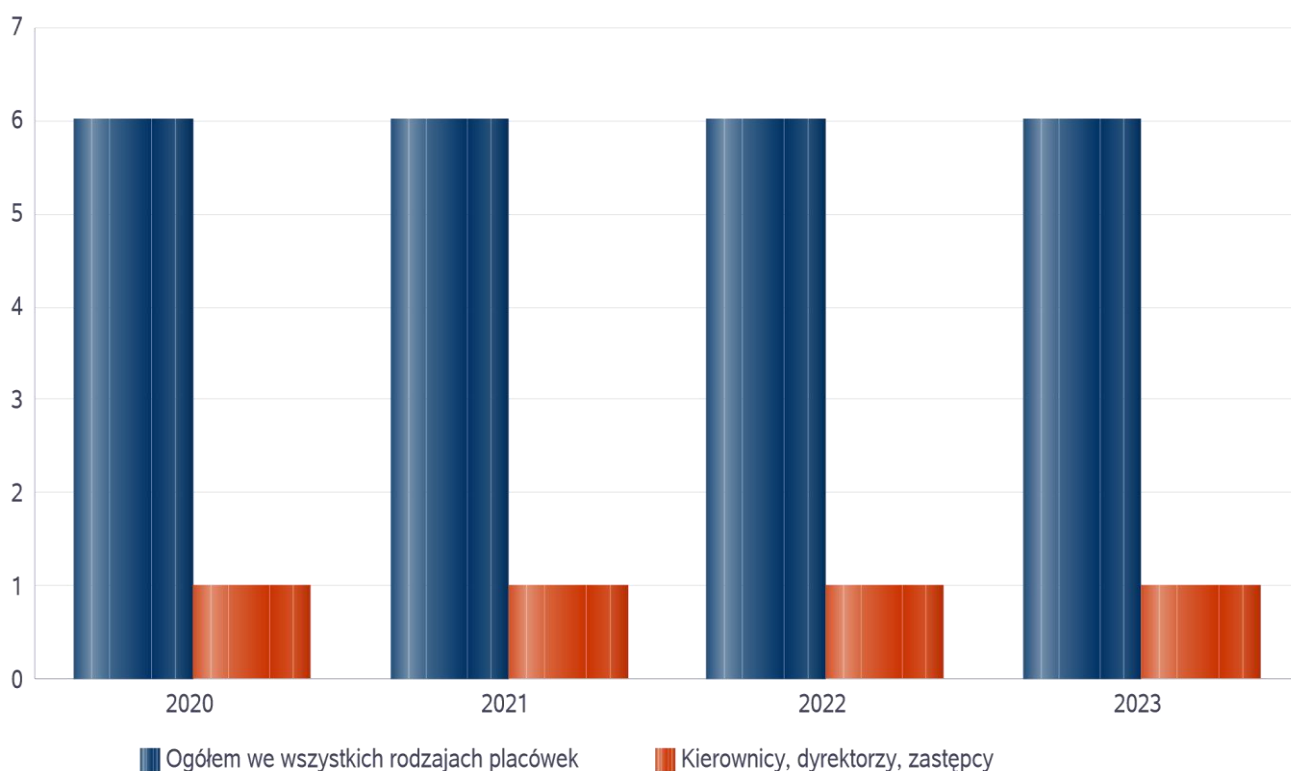
Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
Spółdzielnie socjalne dla których JST jest założycielem lub członkiem	Liczba spółdzielni socjalnych	1	0	0	0
	Liczba osób zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych (ogółem wg stanu na 31 grudnia danego roku)	2	0	0	0
	W tym, z wiersza powyżej, liczba osób, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych, zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych	3	0	0	0
Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
	(wg stanu na 31 grudnia danego roku)				
Liczba organizacji pozarządowych w obszarze włączenia społecznego działających na terenie JST		4	0	0	0

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 35 Kadra jednostek organizacji pomocy społecznej

Zatrudnieni	Liczba osób			
	2020	2021	2022	2023
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	6	6	6	6
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	1	1	1	1

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Czy ośrodek/CUS spełnia ustawowy warunek 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej i czy zatrudnia co najmniej 3 pracowników socjalnych?

Rysunek 36 Ustawowy obowiązek zatrudniania pracowników socjalnych

Rok	Czy spełniony warunek ustawowy dot. pracowników socjalnych	Liczba mieszkańców wg GUS	Liczba rodzin w gminie korzystająca z pracy socjalnej	Liczba Pracowników socjalnych
2019	Tak	5 579	149	4
2020	Tak	5 537	125	4
2021	Tak	5 469	111	4
2022	Tak	5 419	103	4
2023	Tak	5 408	91	4

Brak jest zatrudnienia pomocniczego w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej. W 2023 roku w jednostce pomocy społecznej nie funkcjonował Zespół pracy socjalnej i integracji społecznej. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki polega na realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, udziału w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej oraz na realizacji programów osłonowych. W roku 2023 gmina Kamienica Polska złożyła wniosek o uzyskanie środków finansowych z Programu Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością dla jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024 - realizacja zadania w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w zakresie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Planowany termin realizacji zadania w kwietniu 2024 roku.

W gminie Kamienica Polska jednostka GOPS nie zlecała organizacjom pozarządowym w trybie działalności pożytku publicznego umów/zleceń.

Ocena zasobów pomocy społecznej dla gminy Kamienica Polska za 2023 rok została przygotowana na podstawie danych zebranych przez Ośrodek Pomocy Społecznej za pośrednictwem systemu Centralnej Aplikacji Statystycznej MRiPS. Dane z Oceny umożliwiają analizowanie i monitorowanie występowania problemów społecznych oraz planowanie działań aktywizujących jednostki samorządu terytorialnego w obszarze usług społecznych. Zawarte w niej informacje są materiałem poglądowym mającym ułatwić władzom gminy podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w zakresie polityki społecznej w kolejnym roku i stały się podstawą do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji: Z przeprowadzonych analiz, wynika że w ciągu ostatnich lat liczba świadczeniobiorców Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamienicy Polskiej minimalnie ale maleje. Dotyczy to przede wszystkim świadczeniobiorców korzystających z pomocy finansowej uzależnionej od spełnienia kryterium dochodowego tj. zasiłków okresowych i celowych z pomocy społecznej oraz zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami i funduszu alimentacyjnego.

Zauważa się jednak wzrost ilości pomocy i wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami jak i usług opiekuńczych dla osób starszych. Przepisy regulujące zasady przyznawania świadczeń z pomocy społecznej jak i zakresu świadczeń rodzinnych, opiekuńczych oraz alimentacyjnych, ulegają aktualizacji i zmianom wprowadzanych przez ustawodawców, zatem w celu poprawienia jakości pracy pracowników zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamienicy Polskiej konieczne jest ich doszkalcenie poprzez udział w szkoleniach oraz poprzez samokształcenie. W ramach działań pomocowych nadal priorytetowo realizowana będzie praca socjalna, gdyż tylko w prowadzonej pracy socjalnej istnieje możliwość wzmocnienia klienta w jego pozytywnych działaniach i skorygowania negatywnych zachowań.

Rok 2024 będzie dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamienicy Polskiej kontynuacją realizowanych zadań wynikających z obowiązujących ustaw oraz podejmowanych nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, które są niezbędne, żeby

instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna w szczególności poprzez;

- rozszerzenie pakietu usług oraz podnoszenie jakości oferowanych usług społecznych poprzez dalszy rozwój narzędzi niezbędnych w pracy, dostosowywanie oferty usług do zmieniających się potrzeb indywidualnych i lokalnych z zastosowaniem innowacyjnych metod, technik i narzędzi, monitorowaniem funkcjonowania jednostki i dokonywaniem ewaluacji pracy jednostki;
- dalsze zabezpieczenie środków finansowych na udzielenie pomocy i wsparcia w formie świadczeń o charakterze materialnym i finansowym na poziomie rzeczywistym i prawnie uzasadnionych potrzeb mieszkańców gminy zgodnie z prognozami zawartymi w ocenie zasobów w celu utrzymania dotychczasowej infrastruktury pomocy społecznej zgodnie z powierzonymi zadaniami;
- dalsze pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów/programów kierowanych do poszczególnych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Dostrzegając problem starzejącego się społeczeństwa zakłada się rozwój usług społecznych w postaci usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, usług sąsiedzkich, opieki wytnieniowej jak i asysty osób niepełnosprawnych.

W 2023 roku został złożony wniosek na do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej na realizację programu Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością dla JST edycja 2024. W ramach programu wsparciem objęto 16 osób z niepełnosprawnością.

Gmina Kamienica Polska przystąpiła do Projektu na realizację projektu CUS - „Nowe spojrzenie na usługi społeczne”, który jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027. Umowa została podpisana w dniu 9 października 2023 roku pomiędzy Wójtem gminy Kamienica Polska, Województwem Śląskim reprezentowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach w sprawie utworzenia centrum usług społecznych. Planowany termin utworzenia CUS w gminie to lipiec 2025 rok.

Placówki Edukacyjno - opiekuńcze na terenie Gminy Kamienica Polska

W gminie Kamienica Polska funkcjonują 3 placówki systemu oświaty, w tym 1 placówka wychowania przedszkolnego, 1 szkoła podstawowa oraz 1 szkoła ponadpodstawowa.

Wykaz placówek przedszkolnych i oświatowych działających w gminie w roku szkolnym 2019/2020:

1. Przedszkole w Kamienicy Polskiej (z oddziałami zamiejscowymi: Osiny, Rudnik Wielki, Zawisna).
2. Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Kamienicy Polskiej.
3. Liceum Ogólnokształcące w Kamienicy Polskiej.

Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Kamienica Polska:

- Towarzystwo Przyjaciół w Kamienicy Polskiej
- Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw na rzecz Społecznej Służby Ratowniczej OSP „Ratownik” Wanaty,
- Ruch Inicjatyw Społeczno-Ekologicznych „PRZYTULIA”
- Ludowy Klub Sportowy Kamienica Polska
- Stowarzyszenie Samorządowe „FORUM”
- Polski Klub Miłośników Psów Rasowych
- Stowarzyszenie Abstynenckie „FENIKS
- Fundacja „ALEA” Rudnik Wielki,
- Stowarzyszenie dla Rozwoju Gminy Kamienica Polska
- „Fundacja Wsparcie 50 +” Rudnik Wielki
- Ochotnicza Straż Pożarna w Osinach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rudniku Wielkim
- Ochotnicza Straż Pożarna Kamienicy Polskiej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wanatach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zawisnej Zawisna.

- Ochotnicza Straż Pożarna w Zawadzie

Realizowane projekty na terenie Gminy Kamienica Polska:

- 1) Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kamienica Polska.
- 2) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
- 3) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 4) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.
- 5) Program Współpracy Gminy Kamienica Polska z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

BADANIA SONDAŻOWE

Ilościowy moduł badań posłużył uzyskaniu opinii odnoszących się do poruszanej w diagnozie problematyki wśród pełnoletnich mieszkańców całej gminy. Analiza częstości odpowiedzi na pytania kwestionariuszowe dała obraz poglądów mieszkańców, który w dalszej kolejności miał zostać pogłębiony poprzez realizację badań jakościowych w kontekście opracowania wniosków i rekomendacji z diagnozy. Metodą ilościową zastosowaną w diagnozie był sondaż. W diagnozie zdecydowano się na użycie techniki CAWI (Computer Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW), w której respondent jest proszony o wypełnienie kwestionariusza ankiety w formie elektronicznej. Respondent zarówno otrzymuje, jak i wypełnia dostarczoną mu ankietę, tym samym kanałem – internetowym.

Badanie przeprowadzone zostało wśród mieszkańców gminy Kamienica Polska. Na pytania ankietowe odpowiadali dorośli mieszkańcy.

Diagnozowane obszary obejmowały:

1. Analiza ogólnego poziomu i jakości życia mieszkańców.
2. Aktywność społeczna mieszkańców.
3. Analiza głównych problemów społecznych dotyczących mieszkańców Gminy.
4. Poziom wiedzy i zapotrzebowanie na usługi społeczne.

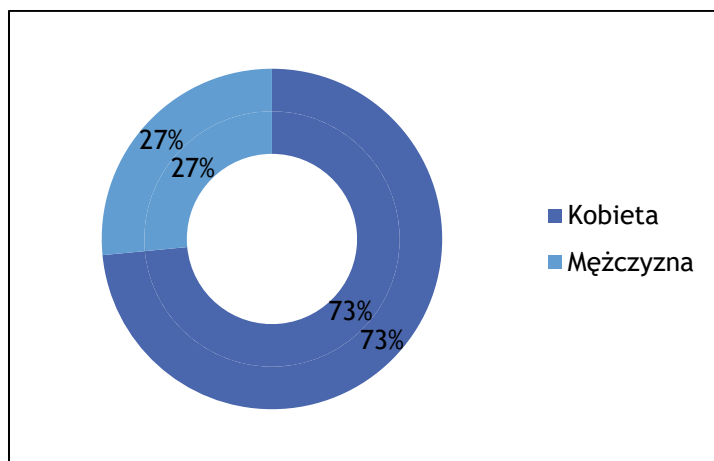
BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY KAMIENICA POLSKA

1. Metryczka

BADANA GRUPA

W badaniach ankietowych, które zostały udostępnione publicznie udział wzięły 132 osoby dorosłe, które uzupełniły poprawnie całościowo kwestionariusz ankiety. Biorąc pod uwagę płeć badanych okazało się, że w większości były to kobiety (73%), a tylko 27 % stanowili mężczyźni.

Wykres 1 Płeć badanych dorosłych mieszkańców

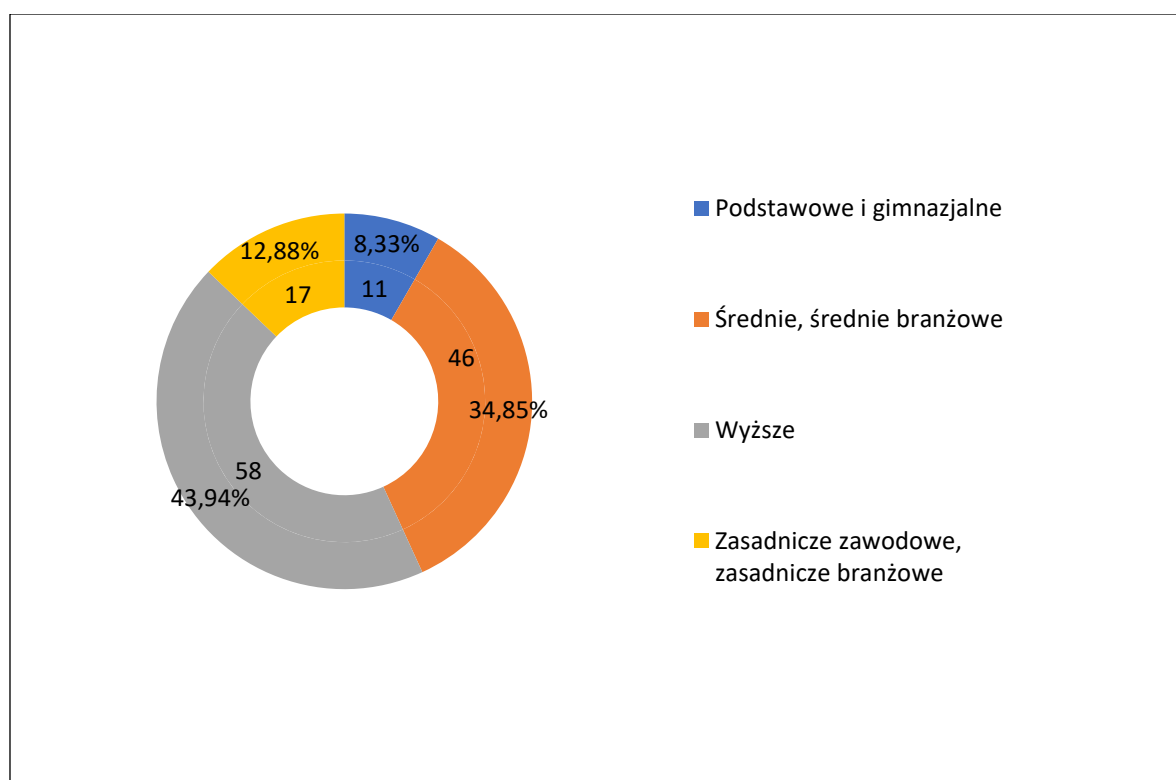


Źródło: opracowanie własne

Analizując wiek badanych, uzyskane dane wskazują, że średnia wieku respondentów wynosi 50 lat. Kolejnym elementem opisującym badanych respondentów było wykształcenie.

Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (43,94%), natomiast co trzeci kwestionariusz ankiety wypełnili respondenci z wykształceniem średnim lub średnim branżowym (34,85%). 12,88 % badanych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe, a 8,33% mieszkańców zakończyło swoją edukację na poziomie gimnazjalnym i podstawowym.

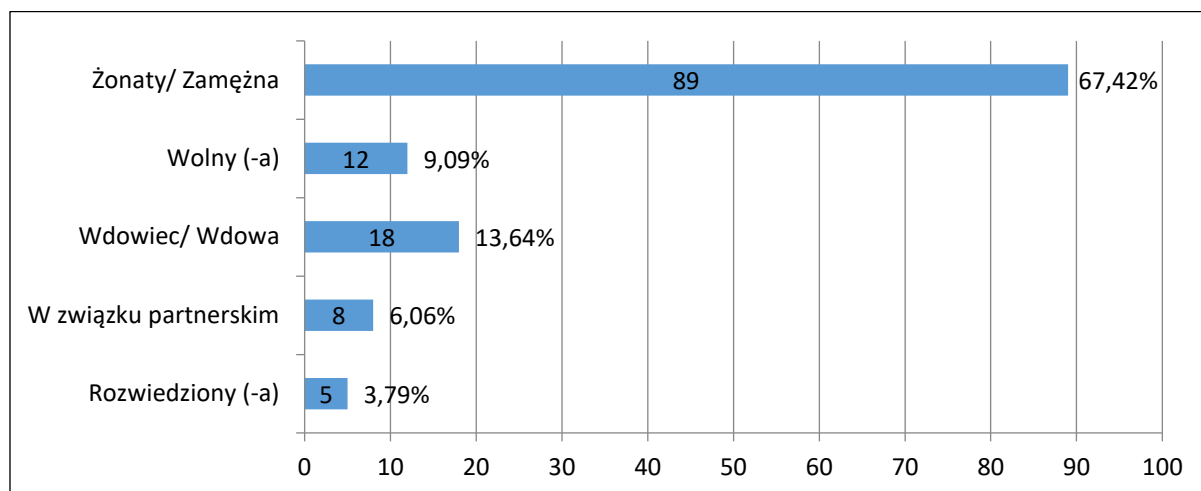
Wykres 2 Wykształcenie badanych dorosłych mieszkańców



Źródło: opracowanie własne

Stan cywilny osób biorących udział w badaniu przedstawia się następująco: większość respondentów jest zamężnych/żonatych (67,42%), co jedenasty badany to panna/kawaler (9,09%), a ponad 13,64% stanowią wdowy/ wdowcy. Najmniejszy udział w badaniu mają osoby rozwiedzione (3,79%).

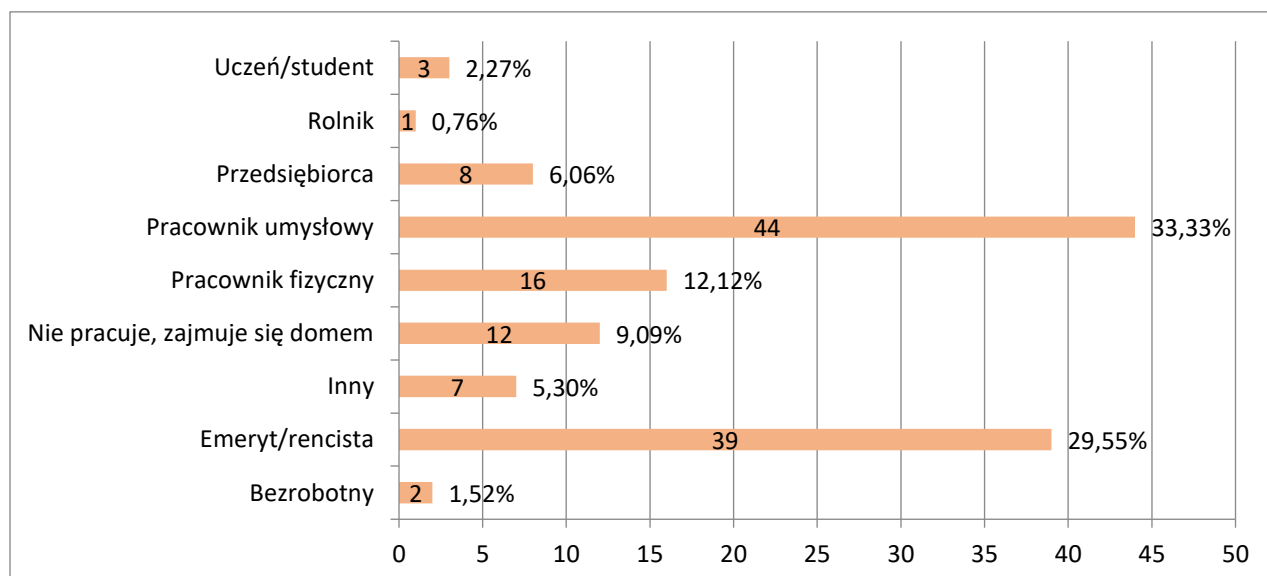
Wykres 3 Stan cywilny badanych dorosłych mieszkańców



Źródło: opracowanie własne

Status zawodowy osób biorących udział w badaniu przedstawia się następująco: większość respondentów pracuje umysłowo (33,33%), co trzeci badany to emeryt/ rencista (29,55%), 12,12% stanowią pracownicy fizyczni. Najmniejszy udział w badaniu mają rolnicy 0,76%.

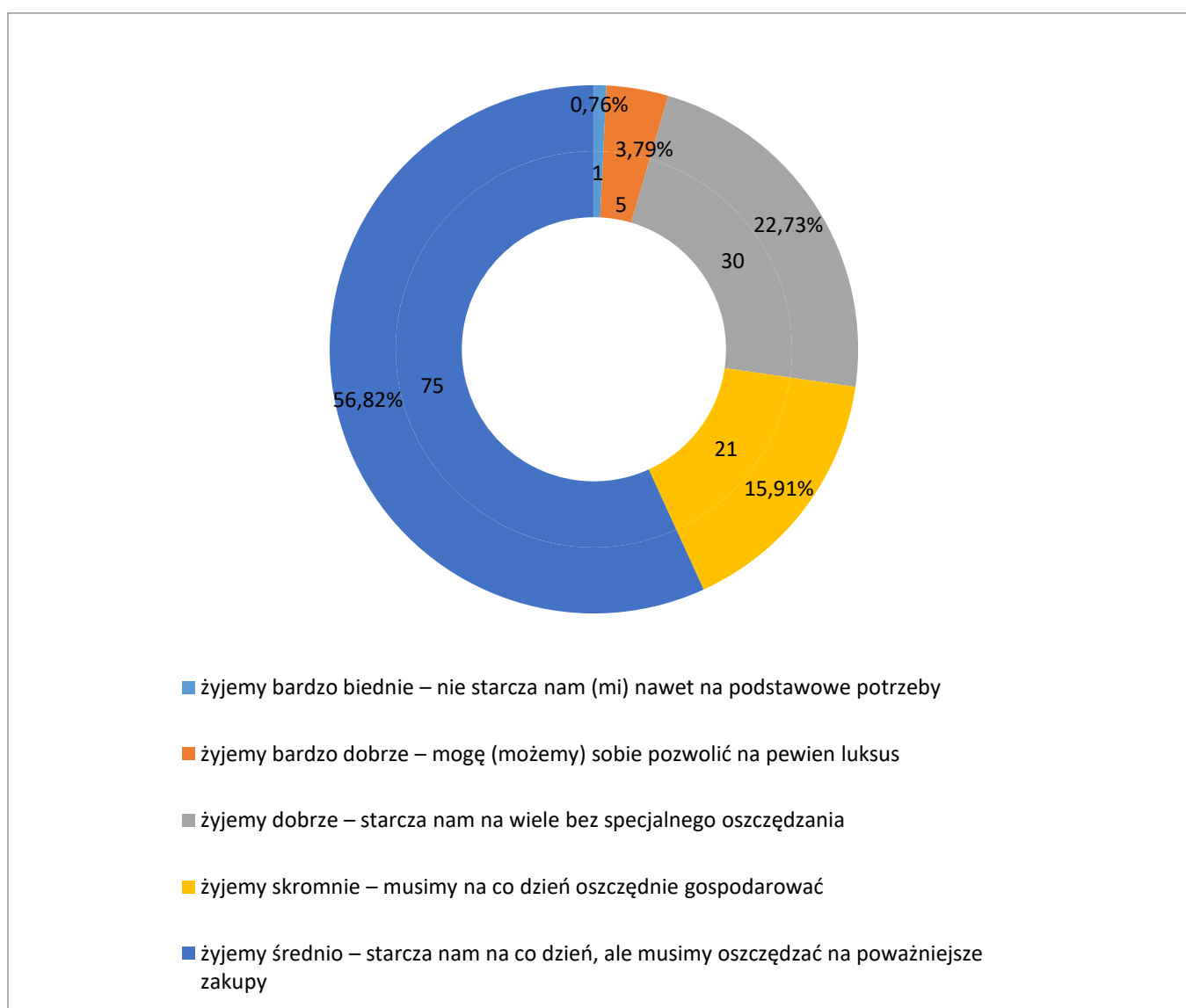
Wykres 4 Status zawodowy badanych dorosłych mieszkańców



Źródło: opracowanie własne

Z uzyskanych od respondentów informacji wynika, że największą grupę stanowią osoby, których gospodarowanie środkami finansowymi pozostaje na średnim poziomie - cyt. „starcza na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy (56,82%). W dalszej kolejności wskazywano sytuację dobrą, taką charakteryzowało się 22,73% badanych oraz skromną na tą wskazało 15,91%. Tylko 0,76% badanych uznało, że ich sytuacja ekonomiczna na chwilę obecną jest bardzo trudna, ponieważ nie starcza nawet na podstawowe potrzeby.

Wykres 5 Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?



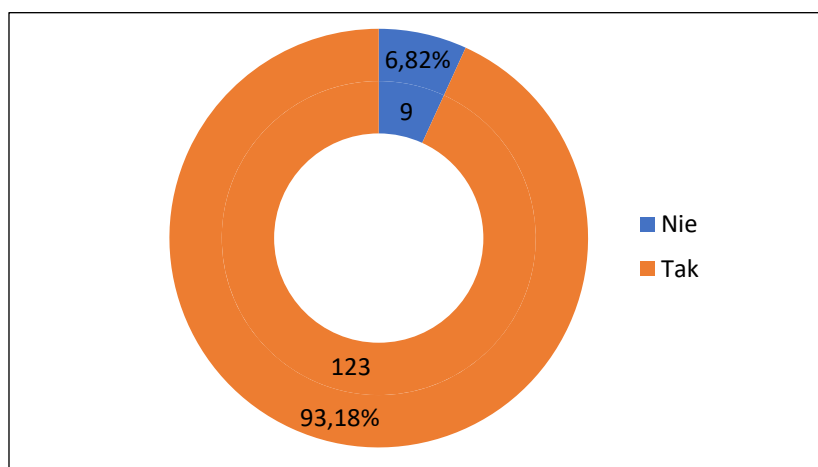
Źródło: opracowanie własne

2. Informacje ogólne

Pojęcie jakości życia ma oczywiście charakter subiektywny i każdy trochę inaczej ją rozumie. W kontekście miejsca zamieszkania jakość życia możemy zdefiniować jako odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu zaspokaja ono nasze różne potrzeby. Ich hierarchia dla każdego będzie nieco inna, ale podstawowy katalog jest w miarę zbliżony dla wszystkich – należą do niego kwestie dotyczące pracy, dostępności różnego rodzaju usług, możliwości wychowania i edukacji dzieci, spędzania czasu wolnego w tym oferty rekreacyjnej i kulturalnej oraz kontaktu z naturą, skomunikowania z lokalnymi centrami i tak dalej. Wypadkową tych wszystkich czynników możemy potraktować jako miarę jakości życia. W takim ujęciu satysfakcja z miejsca, w którym się mieszka, jest czynnikiem, który jesteśmy w stanie badać, jako że jest on w znacznym stopniu mierzalny. Poziom życia jest pojęciem, którym określa się, najogólniej biorąc, jakość warunków egzystencji w sensie stopnia zaspokojenia ważniejszych potrzeb, "urządzenia się", wygody i przyjemności życia. W tym ujęciu jest to synonim najszerzej pojętych warunków życia. Ta część badań wśród dorosłych mieszkańców Gminy Kamienica Polska dotyczyła tego właśnie obszaru, poznania poziomu życia mieszkańców i ich zadowolenia w tej sytuacji.

Pod względem miejsca zamieszkania zdecydowana większość badanych jest mieszkańcem Gminy Kamienica Polska- 93,18%.

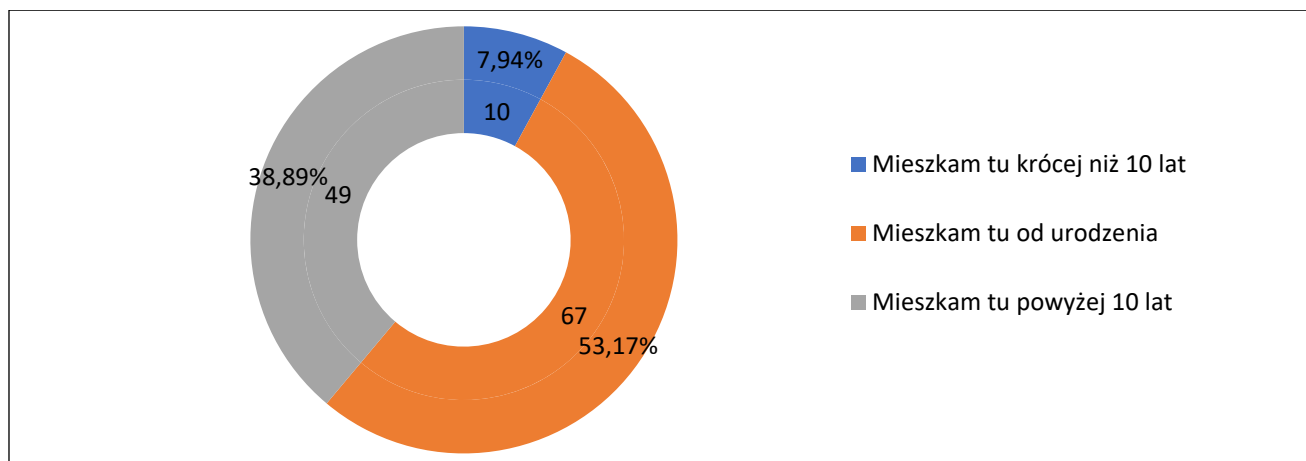
Wykres 6 Czy jest Pan(i) mieszkańcem/mieszkanką Gminy Kamienica Polska?



Źródło: opracowanie własne

Zdecydowana większość badanych (53,17%) mieszka w Gminie Kamienica Polska od urodzenia, natomiast 7,94% respondentów mieszka tu krócej niż 10 lat.

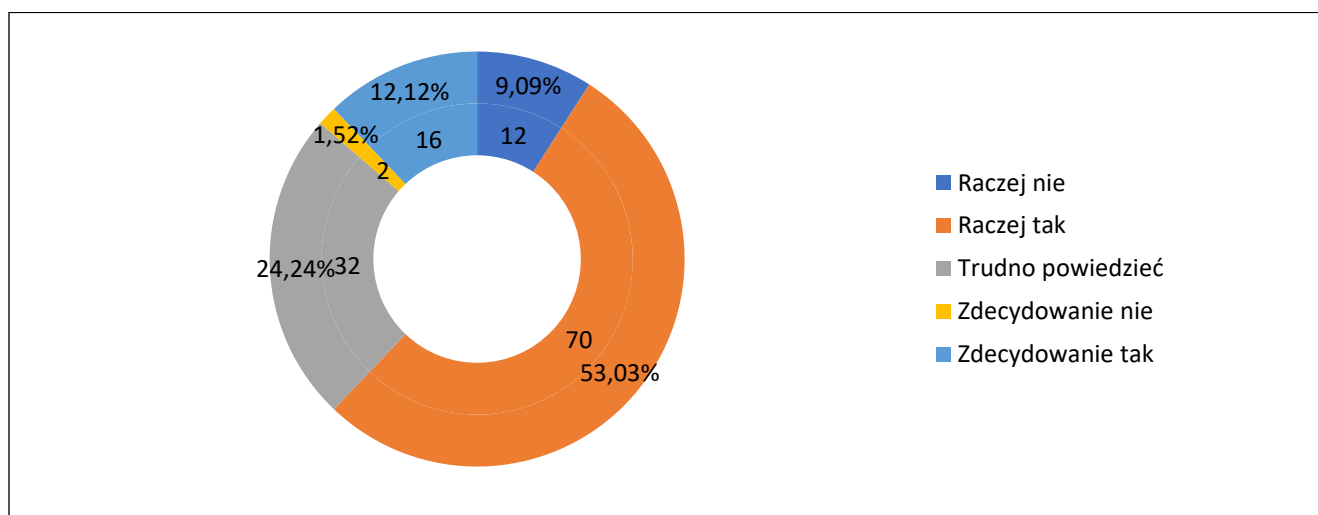
Wykres 7 Jeśli tak, to od jak dawna zamieszkuje Pan(i) Gminę Kamienica Polska?



Źródło: opracowanie własne

Poproszono respondentów o ogólną ocenę poziomu życia w Gminie. Ponad połowa badanych (53,03%) stwierdziła, że Gmina Kamienica Polska raczej jest dobrym miejscem do życia. 24,24% badanych, uważa że trudno powiedzieć, a 1,52% uznało, że Gmina Kamienica Polska zdecydowanie nie jest dobrym miejscem do życia.

Wykres 8 Czy uważa Pani/Pana, że Gmina Kamienica Polska jest dobrym miejscem do życia?



Źródło: opracowanie własne

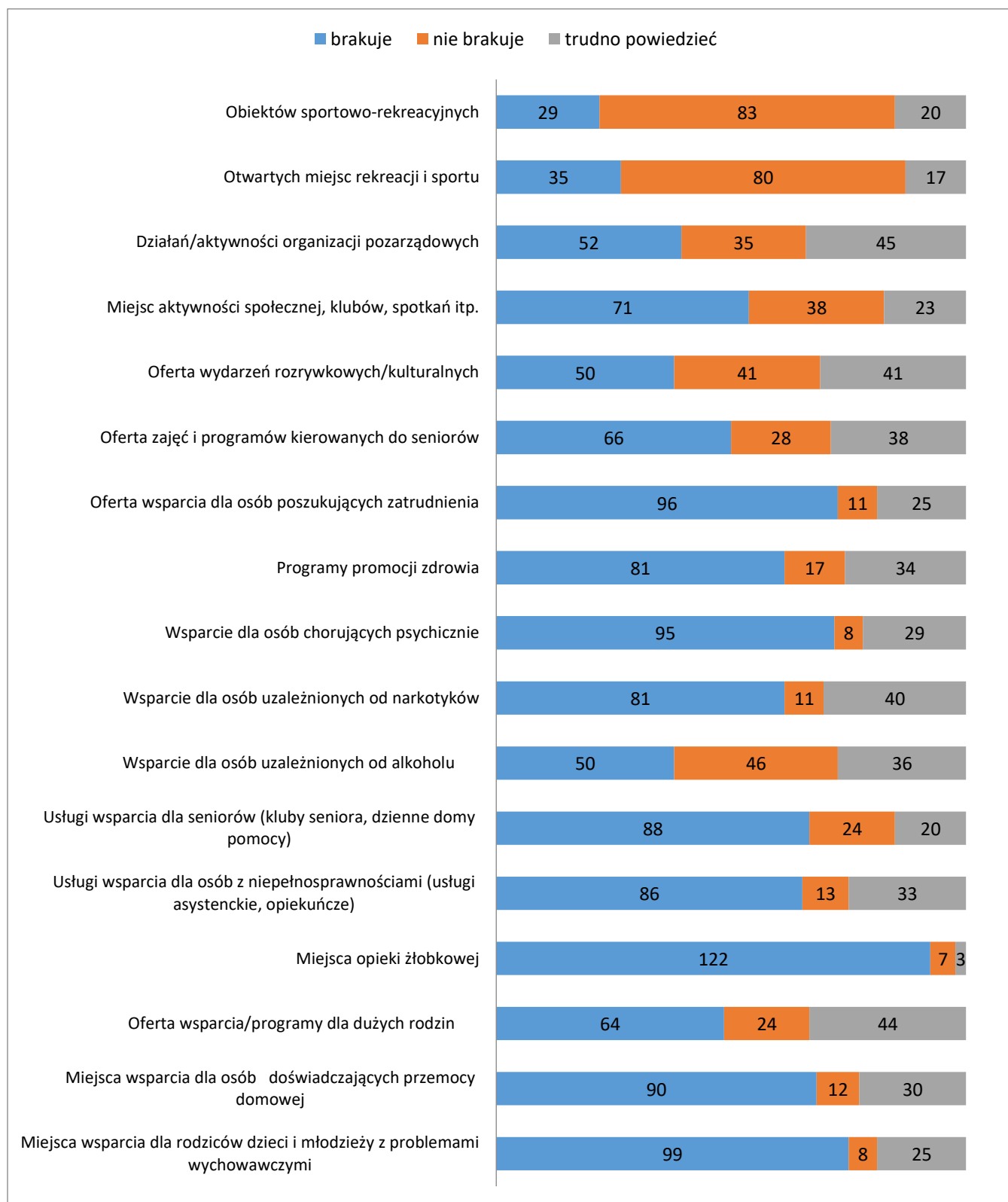
3. Usługi Społeczne

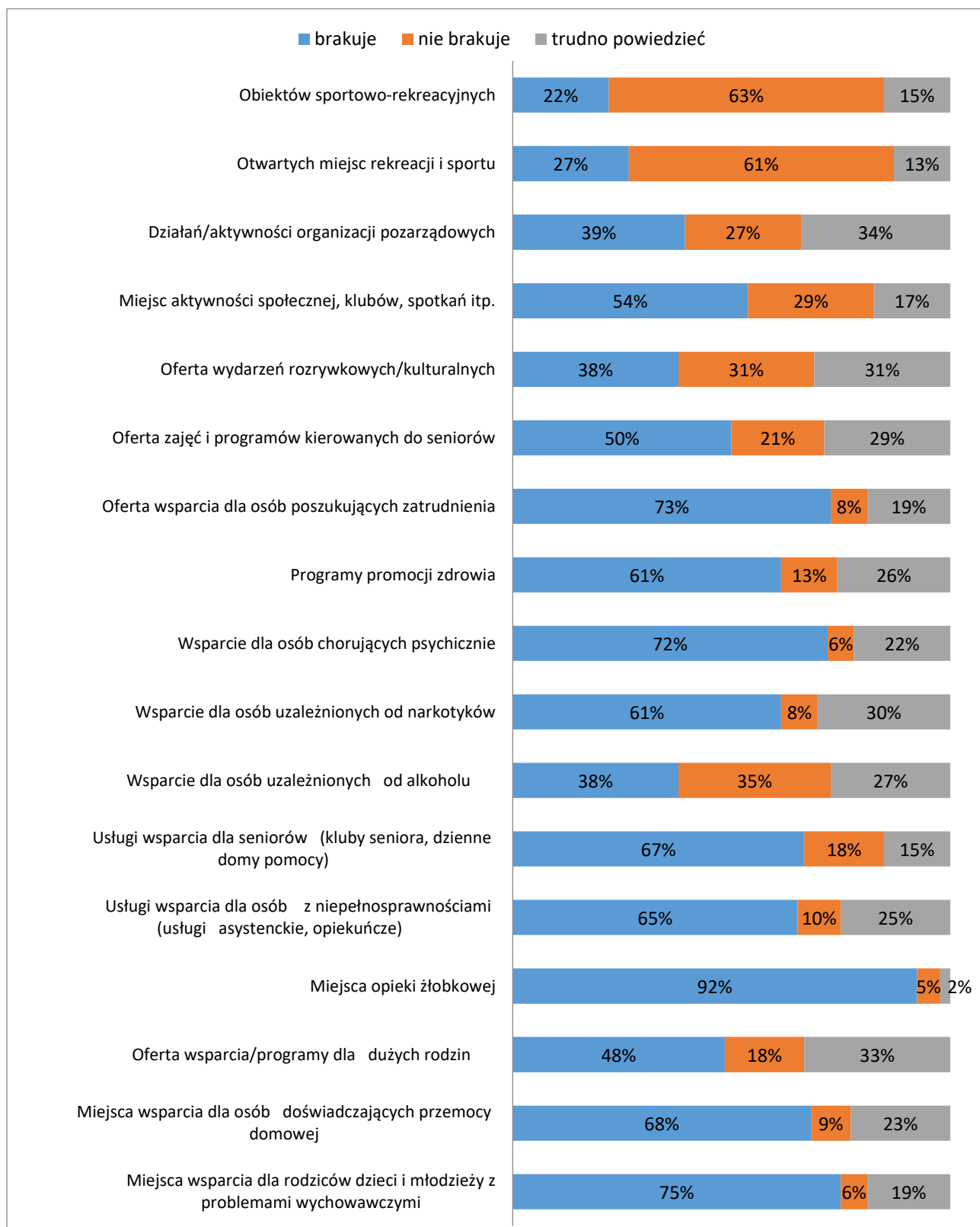
Ta część badań dorosłych mieszkańców Gminy Kamienica Polska dotyczy wiedzy na temat usług społecznych. Przypomnijmy, usługi społeczne to wspólne działania o charakterze niematerialnym dedykowane osobom, rodzinom i społeczności lokalnej. Bazują na potencjale, wiedzy, doświadczeniu i zasobach środowiska lokalnego. Ich celem jest podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zaspakajanie ich aktualnych potrzeb. Oznaczają one działania z zakresu:

- ✓ polityki prorodzinnej,
- ✓ wspierania rodziny,
- ✓ systemu pieczy zastępczej,
- ✓ pomocy społecznej,
- ✓ promocji i ochrony zdrowia,
- ✓ wspierania osób niepełnosprawnych,
- ✓ edukacji publicznej,
- ✓ przeciwdziałania bezrobociu,
- ✓ kultury,
- ✓ kultury fizycznej i turystyki,
- ✓ pobudzania aktywności obywatelskiej,
- ✓ mieszkalnictwa,
- ✓ ochrony środowiska,
- ✓ reintegracji zawodowej i społecznej.

W tym obszarze najwięcej badanych osób wskazuje na potrzebę poszerzenia oferty i zwiększenie dostępu do miejsc opieki żłobkowej (92%). Następnie wskazywana jest potrzeba zwiększenia miejsc wsparcia dla rodziców dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi (75%). 73 % badanych zwróciło również uwagę na potrzebę zwiększenia ofert wsparcia dla osób poszukujących zatrudnienia oraz wsparcia dla osób chorujących psychicznie (72%).

Wykres 9 Z poniższego katalogu usług społecznych, proszę wskazać te, których Pani/Pana zdaniem brakuje (nie są dostępne) oraz nie brakuje (są dostępne) na terenie Gminy Kamienica Polska:

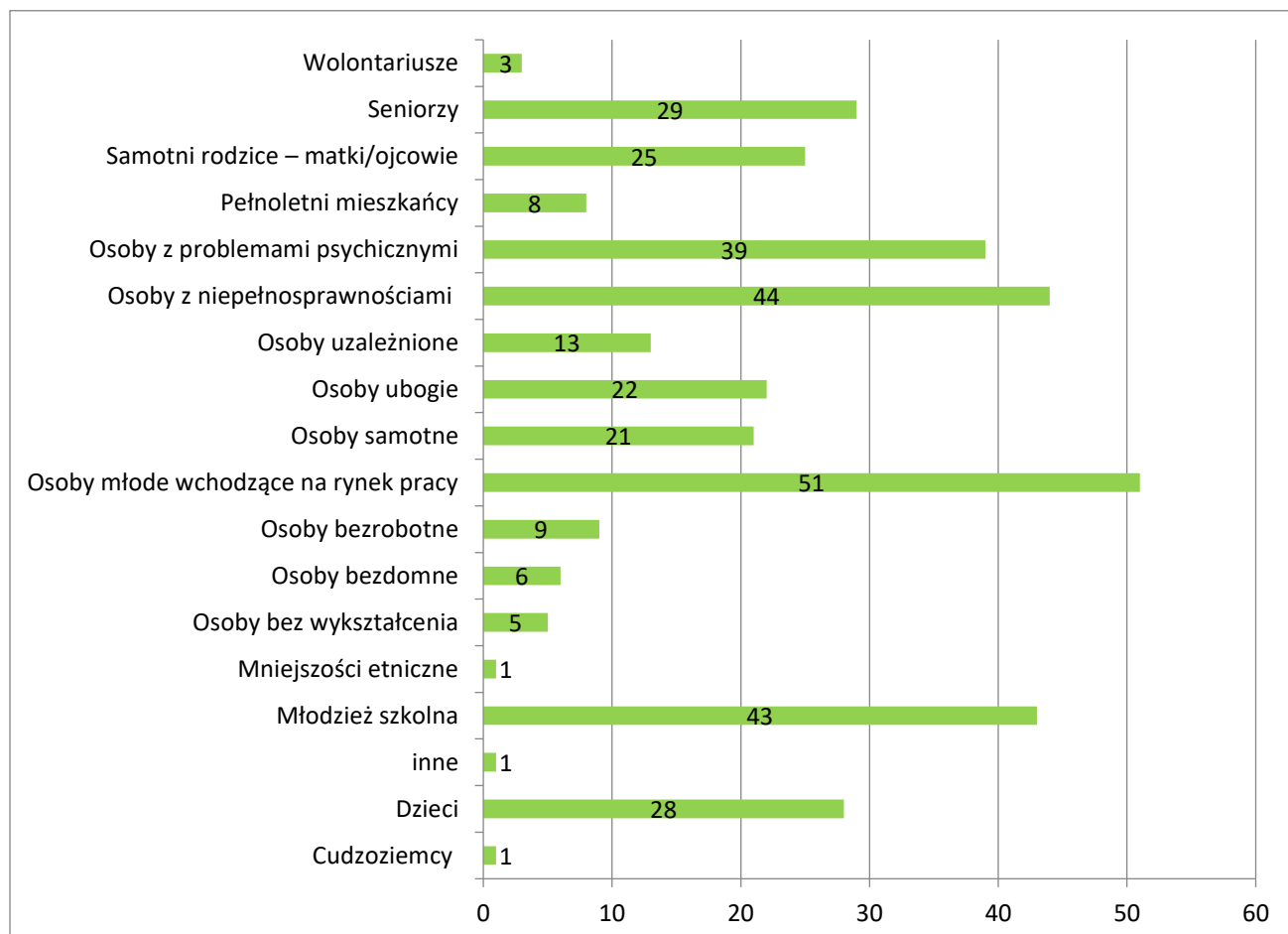




Źródło: opracowanie własne

Na pytanie dotyczące brakującej oferty dla określonych grup społecznych, respondenci wskazali na osoby młode wchodzące na rynek pracy, osoby z niepełnosprawnościami, młodzież szkolną, osoby z problemami psychicznymi oraz na seniorów.

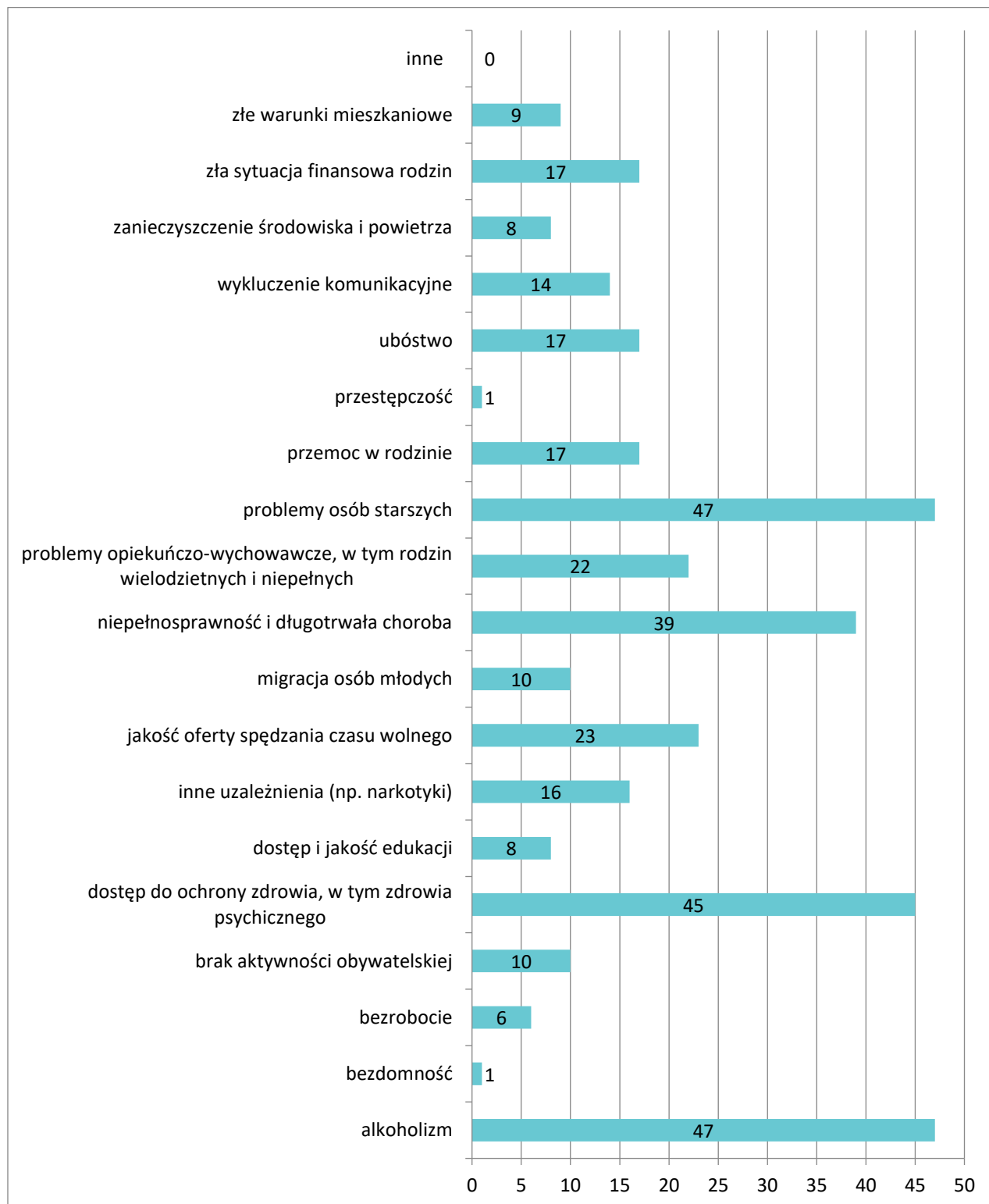
Wykres 10 Dla jakich grup społecznych w gminie brakuje oferty w szczególności?



Źródło: opracowanie własne

Jako dominujący problem społeczny badani mieszkańcy wskazali alkoholizm (47) i problemy osób starszych (47). W dalszej kolejności - na dostęp do ochrony zdrowia (45) oraz niepełnosprawność i długotrwała choroba (39). Zwrócono również uwagę na istotne problemy tj. jakość spędzania wolnego czasu (23) oraz problemy opiekuńczo - wychowawcze (22). Najmniej badanych uważa, że takie problemy społeczne, jak na bezdomność, przestępczość i bezrobocie są istotne.

Wykres 11 Jakie problemy uważa Pan(i) za najważniejsze w Gminie Kamienica Polska?

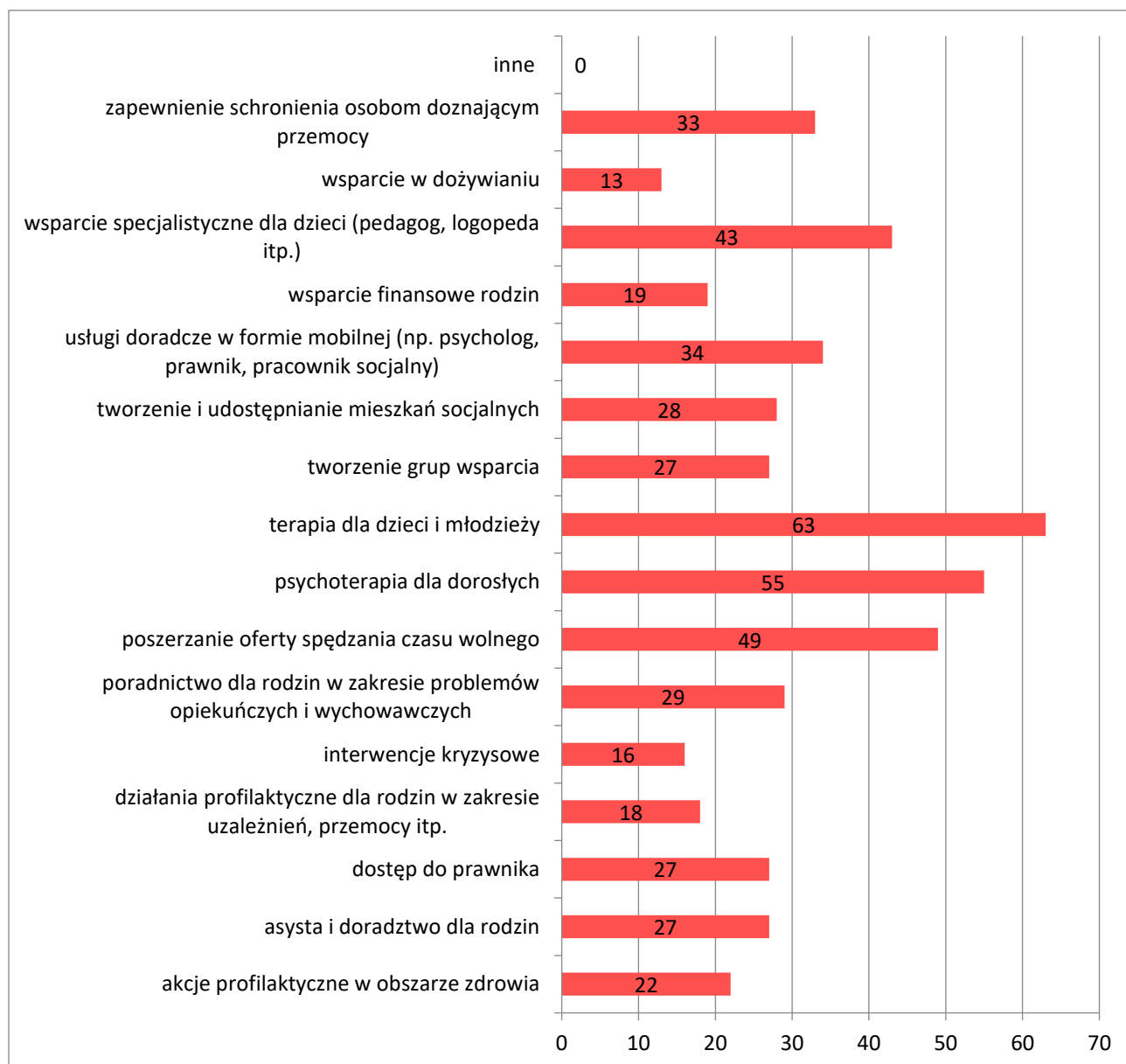


Źródło: opracowanie własne

W dalszej części badania, poproszono o określenie zapotrzebowania w Gminie Kamienica Polska dla kluczowych grup społecznych tj. rodziny, osób starszych, młodzieży i osób z niepełnosprawnością.

Dorośli mieszkańcy Gminy, odnosząc się do zapotrzebowania na usługi dedykowane RODZINOM wskazali w większości potrzebę terapii dla dzieci i młodzieży (63), następnie psychoterapii dla dorosłych (55) oraz zasygnalizowano potrzebę poszerzenia oferty spędzania czasu wolnego (49). Najmniej wskazań dotyczyło wsparcia w dożywianiu, interwencji kryzysowych oraz działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.

Wykres 12 Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych RODZINOM jest największe zapotrzebowanie w gminie Kamienica Polska?

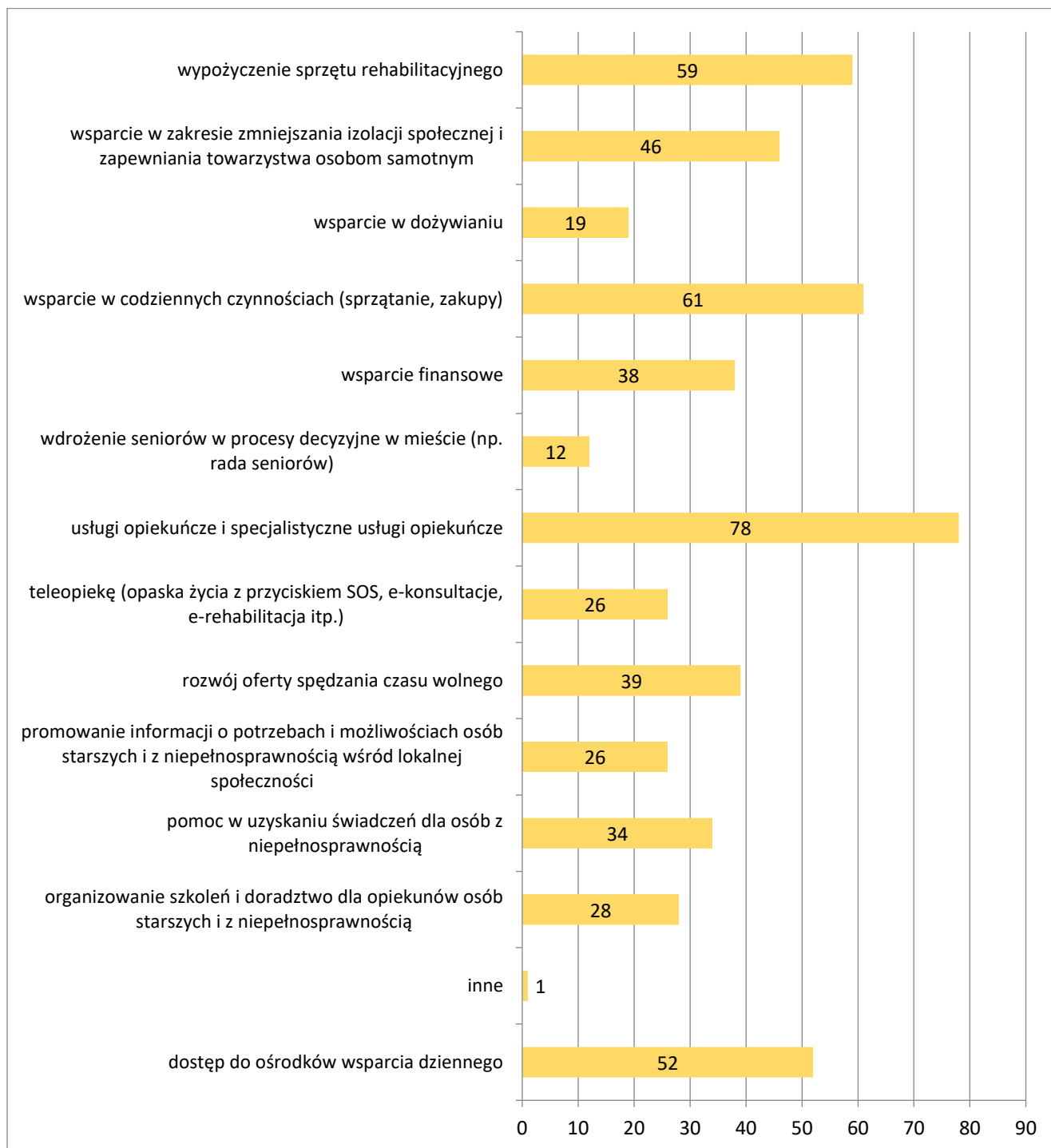


Źródło: opracowanie własne

Odnosząc się do potrzeb grupy SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOSCAMI, badani mieszkańcy wskazali, że największe zapotrzebowanie dotyczy usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (78) oraz wsparcie w codziennych czynnościach np. sprzątanie czy zakupy (61). Następnie dostrzeżono możliwość wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego (59) i dostęp do ośrodków wsparcia dziennego (52). Najmniej badanych

zauważyło zasadność wdrożenia seniorów w procesy decyzyjne w mieście (12) czy wsparcie w dożywianiu (19).

Wykres 13 Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych OSOBOM STARSZYM I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ jest największe zapotrzebowanie w gminie Kamienica Polska?



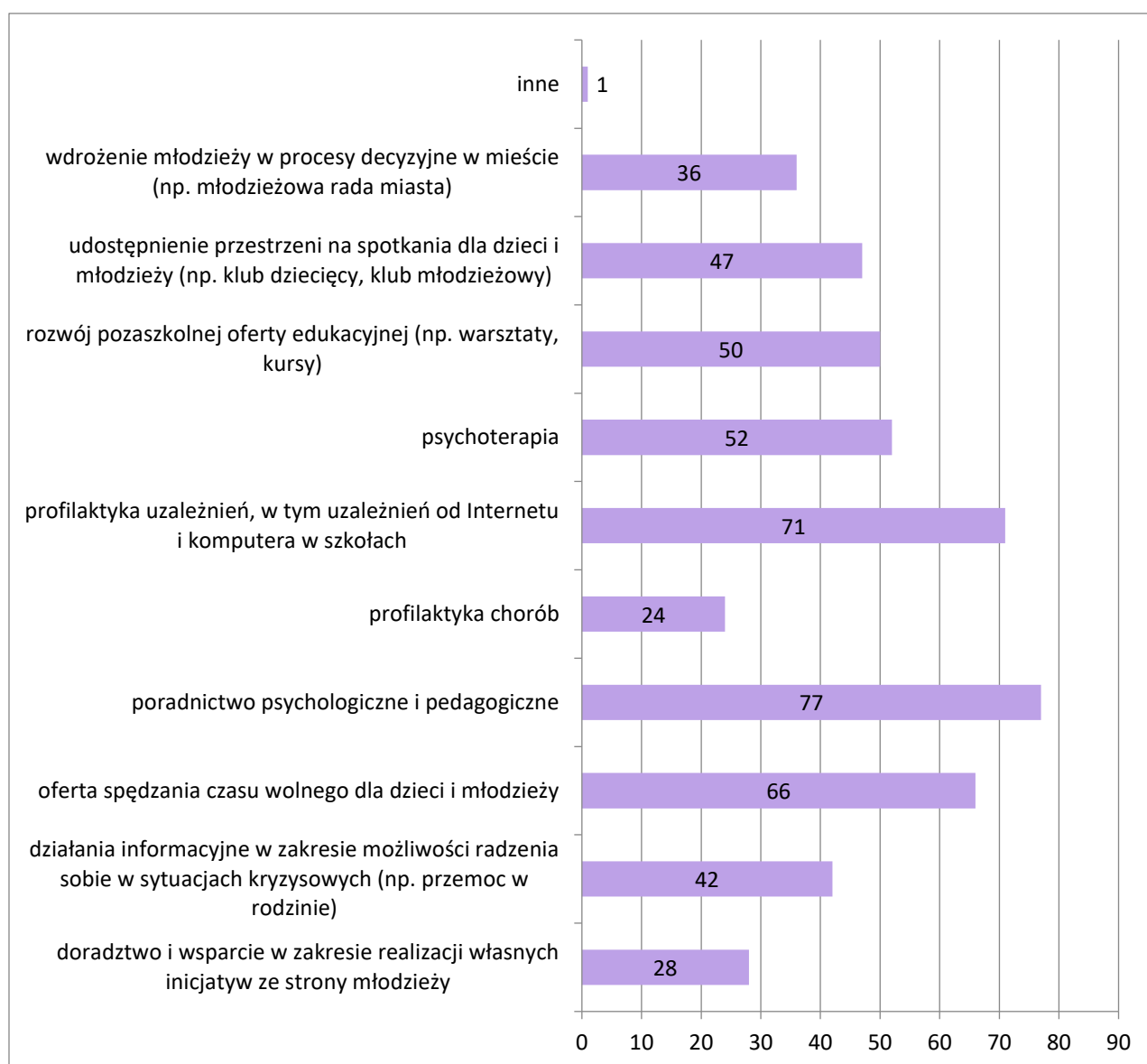
Źródło: opracowanie własne

DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE KAMIENICA POLSKA

Projekt „CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

Największe zapotrzebowanie na usługi dedykowane MŁODZIEŻY wskazuje się w większości na potrzebę poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego (77). Następnie profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień od Internetu i komputera w szkołach (71) oraz poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego (66). Najmniej wskazań dotyczyło wsparcia w profilaktyce chorób, doradztwa i wsparcia w zakresie realizacji własnych inicjatyw ze strony młodzieży.

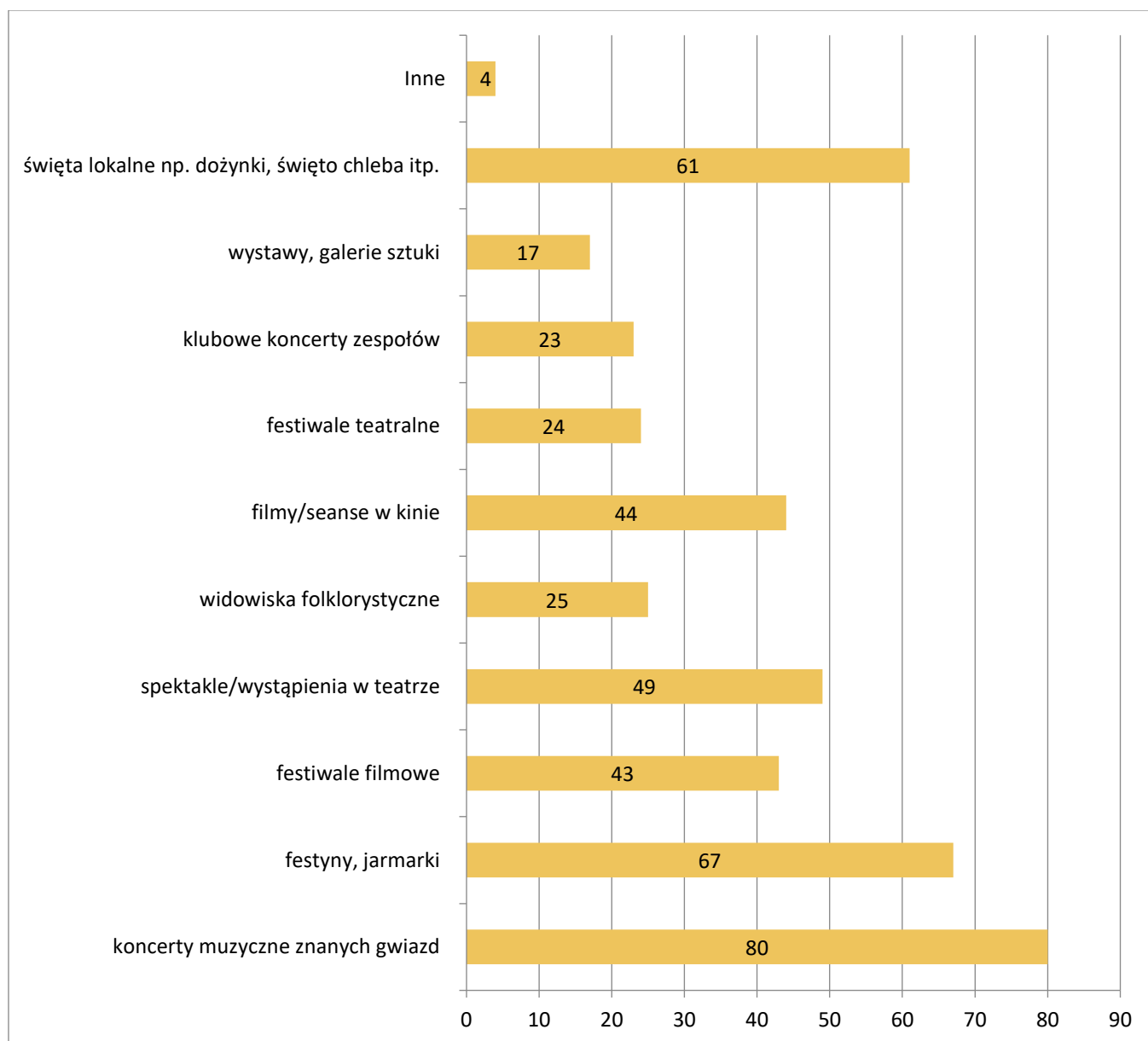
Wykres 14 Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych MŁODZIEŻY jest największe zapotrzebowanie w gminie Kamienica Polska?



Źródło: opracowanie własne

Na pytanie dotyczące aktywności kulturalnej, mieszkańcy Gminy Kamienica Polska odpowiadali, że najchętniej uczestniczyliby w koncertach muzycznych znanych gwiazd (80) festynach/ jarmarkach (67) świętach lokalnych np. dożynkach, święto chleba itp. (61). Najmniej badanych uznało, że wystawy/galerie sztuki (17) czy klubowe koncerty zespołów (23) cieszyłyby się zainteresowaniem.

Wykres 15 Proszę określić, w jakiego typu wydarzeniach/imprezach kulturalnych najchętniej brał(a)by Pan(i) udział?

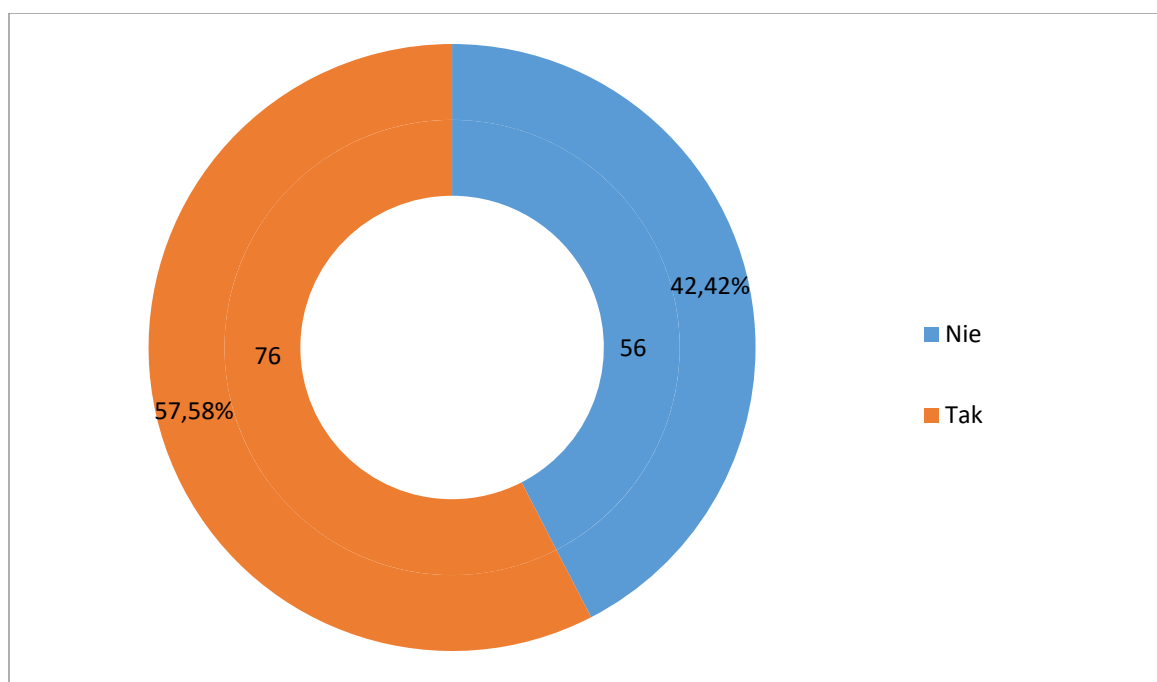


Źródło: opracowanie własne

1. Dostępność Usług Społecznych

Ankietowanym zostało zadane pytanie: Czy gdyby zaistniała taka sytuacja, w której musiał(a)by Pan(i) skorzystać z usług społecznych, to czy wiedział(a)by Pan(i) gdzie udać się po wsparcie (niefinansowe)? 57,58 % respondentów wiedziałoby gdzie udać się po wsparcie.

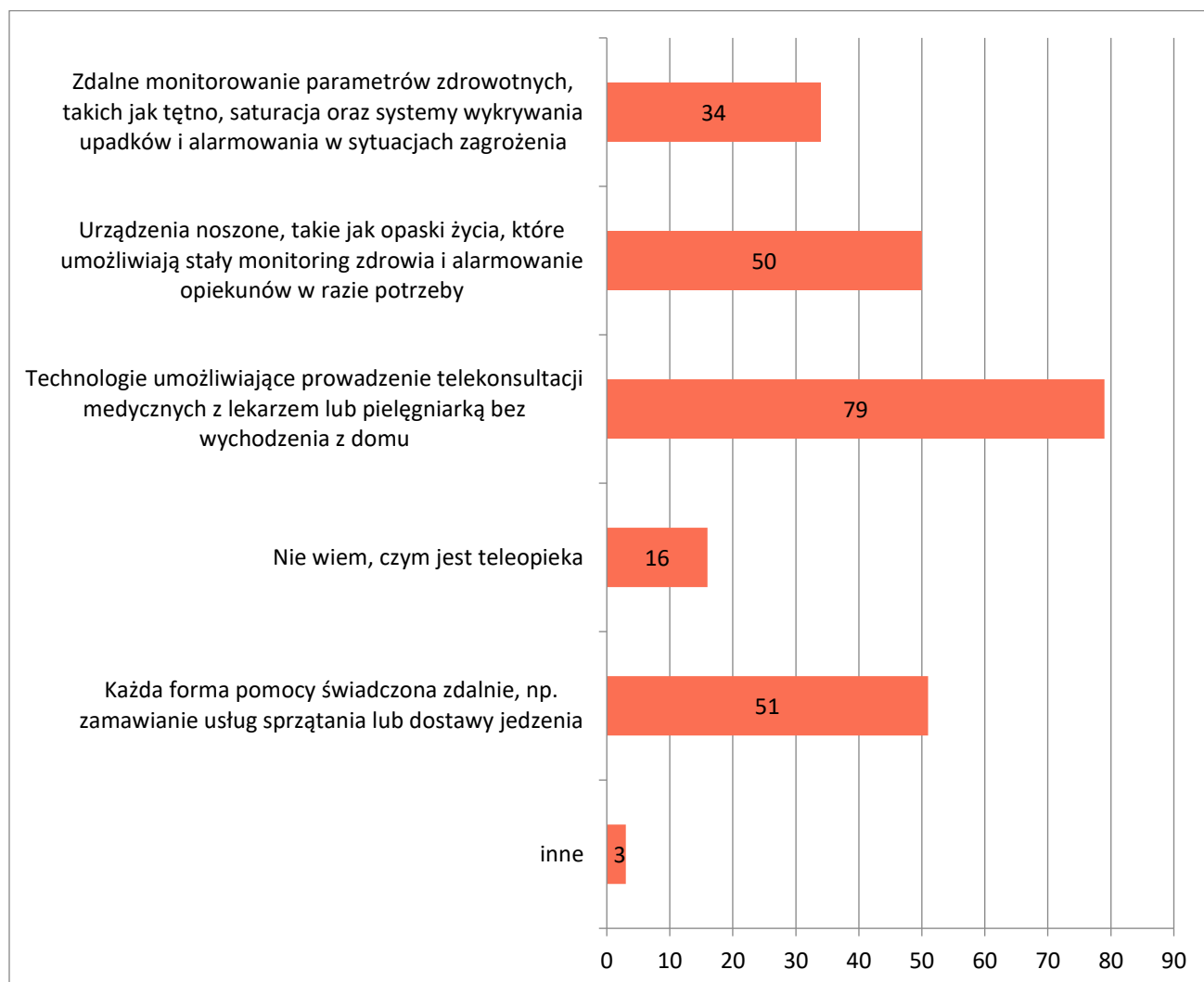
Wykres 16 Czy gdyby zaistniała taka sytuacja, w której musiał(a)by Pan(i) skorzystać z usług społecznych, to czy wiedział(a)by Pan(i) gdzie udać się po wsparcie (niefinansowe)?



Źródło: opracowanie własne

W sondażu zadano ankietowanym pytanie: Jak rozumie Pan(i) pojęcie teleopieki? Większość badanych uznała, że teleopieka to technologia umożliwiająca prowadzenie telekonsultacji medycznych z lekarzem (79), każda forma pomocy świadczona zdalnie (5) oraz urządzenie noszone, takie jak opaski życia, które umożliwiają stały monitoring zdrowia (50).

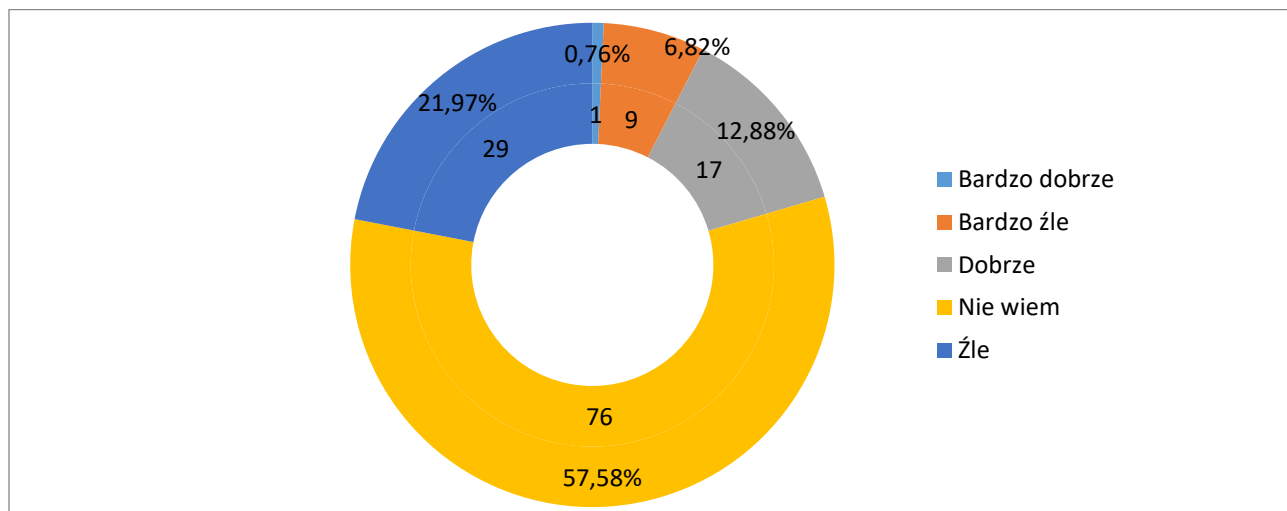
Wykres 17 Jak rozumie Pan(i) pojęcie teleopieki?



Źródło: opracowanie własne

Zapytano mieszkańców Jak oceniają obecny poziom dostępności usług teleopieki w Gminie Kamienica Polska? Ponad połowa respondentów nie wie jak ją ocenić (57,58%), a 21,97 % badanych źle ocenia poziom dostępności usług teleopieki.

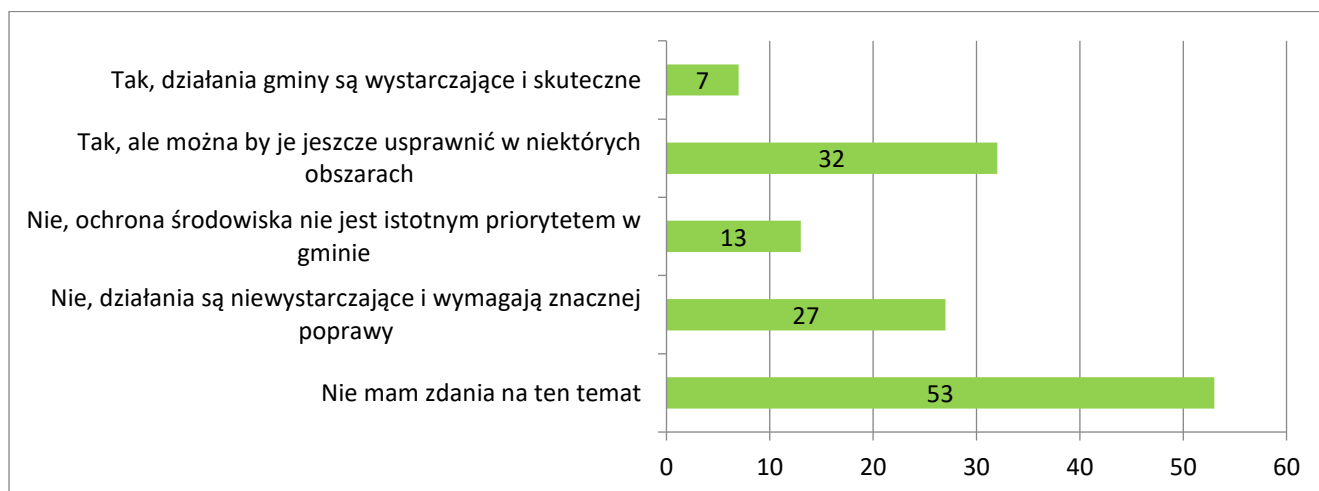
Wykres 18 Jak Pan(i) ocenia obecny poziom dostępności usług teleopieki w Gminie Kamienica Polska ?



Źródło: opracowanie własne

W związku z ochroną środowiska, najwięcej badanych osób nie ma zdania, czy Gmina podejmuje wystarczające działania na rzecz ochrony środowiska (53), kolejna co do ilości grupa badanych twierdzi, że można by było ją usprawnić w niektórych obszarach (32). Natomiast najmniej (7) osób badanych twierdzi, że działania gminy na rzecz ochrony środowiska są wystarczające i skuteczne.

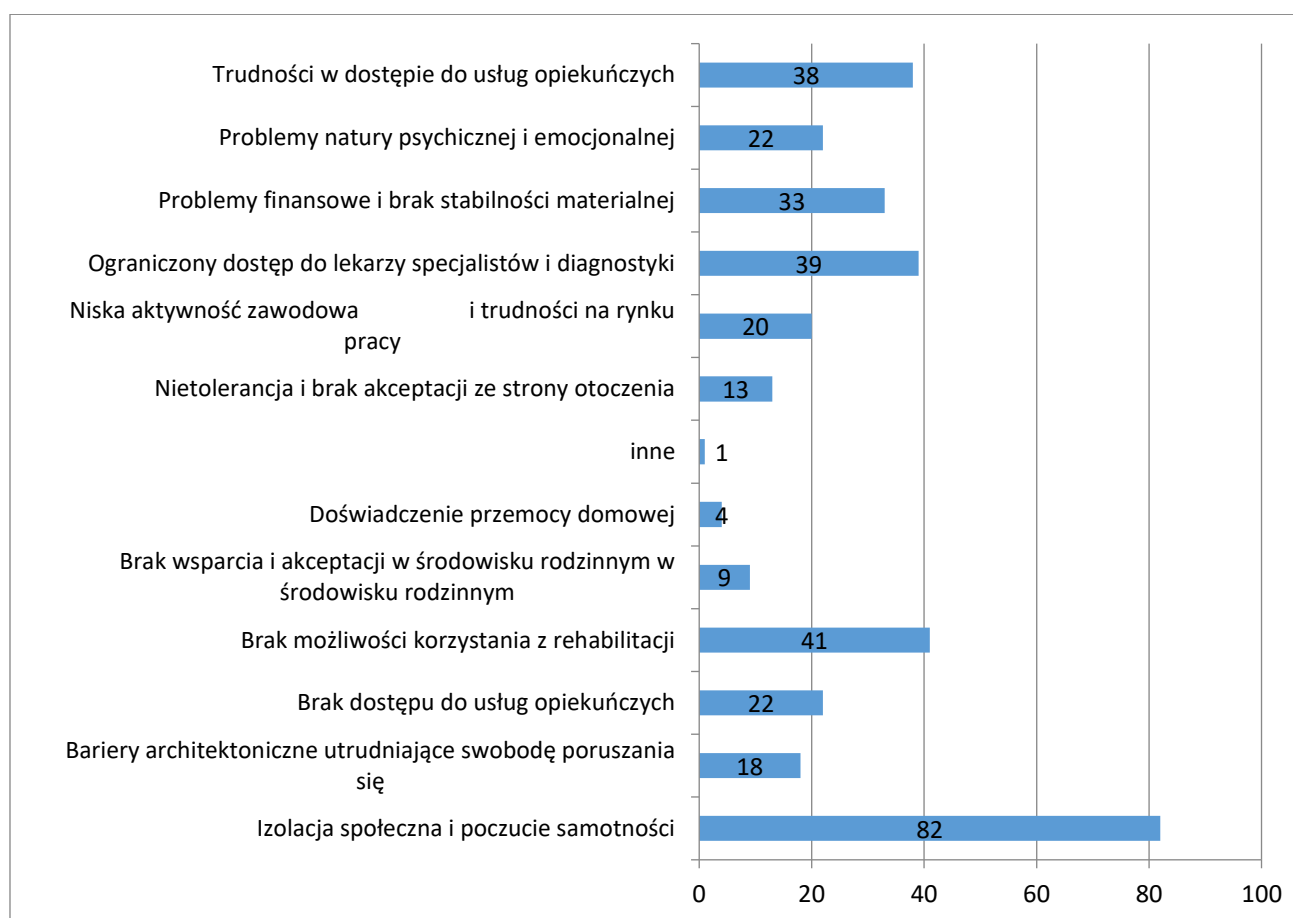
Wykres 19 Czy uważa Pan(i), że Gmina Kamienica Polska podejmuje działania na rzecz ochrony środowiska?



Źródło: opracowanie własne

Za najczęstsze problemy społeczne zdefiniowane przez respondentów, które dotyczą osoby starsze i z niepełnosprawnościami, uznano izolację społeczną i poczucie samotności (82) oraz brak możliwości korzystania z rehabilitacji (41). Następnie wskazano ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki (39) i trudności w dostępie do usług opiekuńczych (38). Najmniej badanych wskazało na doświadczenie przemocy domowej (4).

Wykres 20 Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnością mieszkające na terenie gminy Kamienica Polska?



Źródło: opracowanie własne

Kolejnym obszarem badania było określenie rozwiązań i usług, które mogłyby ułatwić osobom starszym i z niepełnosprawnościami, a także ich rodzinom codzienne funkcjonowanie i bardziej aktywny udział w życiu społecznym. Za najważniejsze wskazano potrzebę zapewnienia towarzyszenia np. w formie asystenta osobistego dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością (70). W dalszej kolejności rozszerzenie usług specjalistycznych (61)

i zapewnienie dostępu do mobilnych usług doradczych (61). Najmniej badanych wskazało na organizowanie programów aktywizacyjnych w zakresie kształcenia, rekreacji, sportu, turystyki (25).

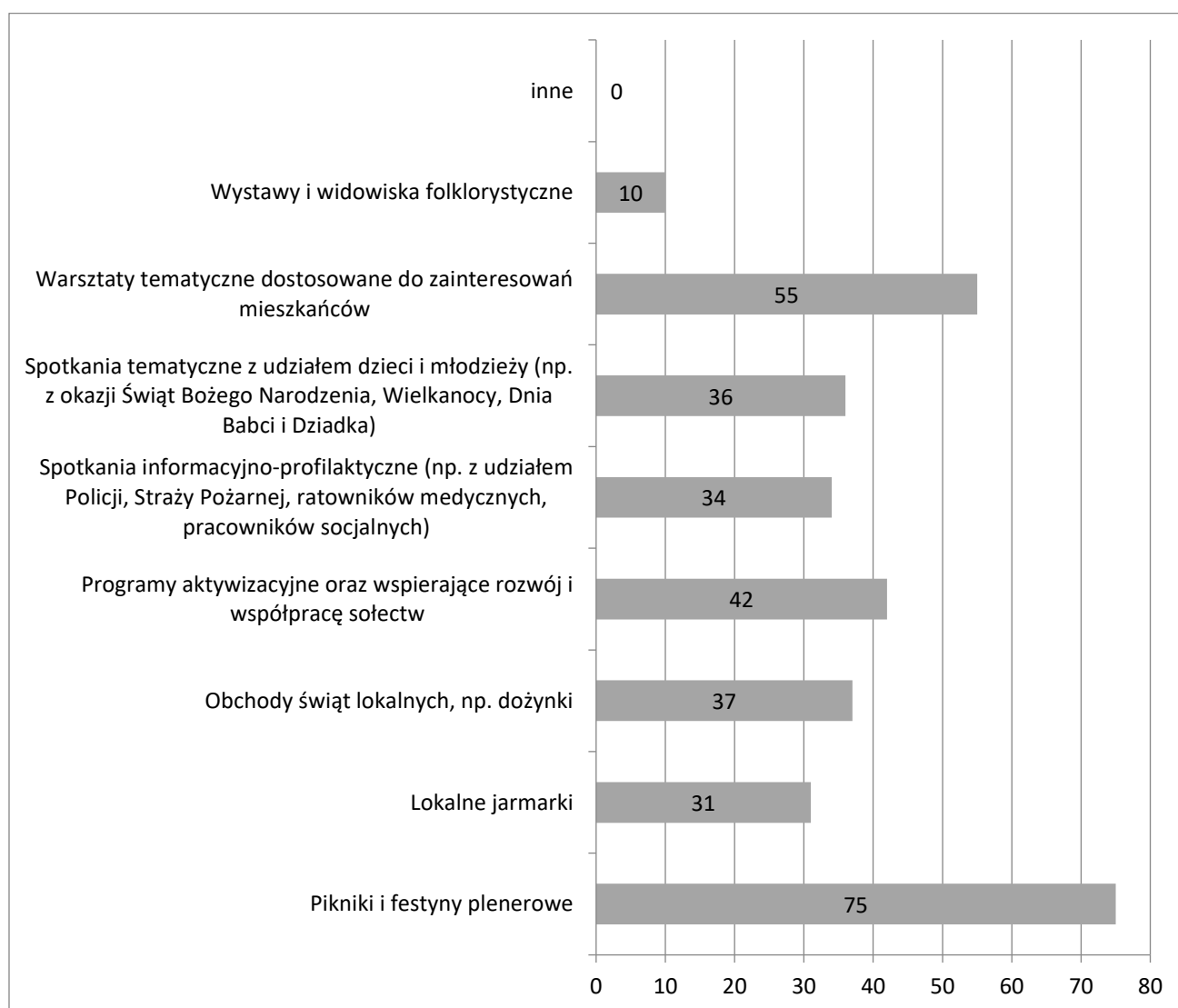
Wykres 21 Jakie rozwiązania i usługi mogłyby ułatwić osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnością, a także ich rodzinom, codzienne funkcjonowanie i bardziej aktywny udział w życiu społecznym?



Źródło: opracowanie własne

Ankietowani mieszkańcy Gminy na pytanie związane z organizacją działań integracyjnych, najchętniej integrowaliby się podczas pikników i festynu plenerowego (75), następnie w polu zainteresowań znalazły się warsztaty tematyczne dostosowane do zainteresowań mieszkańców (55), programy aktywizacyjne oraz wspierające rozwój i współpracę sołectw (42). Najmniej badanych uznało, że wystawy i widowiska folklorystyczne (10).

Wykres 22 Jakie działania integracyjne powinny być organizowane na terenie Gminy Kamienica Polska?



Źródło: opracowanie własne

W ankiecie padło pytanie otwarte: **Jakie według Pana(i) inne formy pomocy powinny zostać jeszcze zainicjowane na terenie Gminy Kamienica Polska oprócz wymienionych powyżej?**

Respondenci odpowiadali:

- *Żadne*
- *Nie mam zdania*
- *Szybkie rozwiązanie braku żłobka na terenie gminy, rozszerzenie i poprawienie funkcjonowania ośrodka zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do pediatrów*
- *Większa pomoc dla rodzin osób uzależnionych*
- *Nie mam więcej*
- *Nie wiem, liczę na kreatywność rządzących*
- *Nie wiem*
- *Większa pomoc dla zwierząt i ludzi opiekującymi się bezdomnymi zwierzętami*
- *Nie mam zdania*
- *Socjoterapia , mediator szkolny*
- *Kompleksowe wsparcie psychologiczne dla rodzin, w których ma się pojawić i pojawi się dziecko z niepełnosprawnością (także w formie online i wizyt domowych, jeśli sytuacja rodziny nie pozwala na wizytę w gabinecie/poradni). Zakres wsparcia: przygotowanie/informacja na problemy, które mogą się pojawić w przypadku danej wady/choroby/niepełnosprawności oraz możliwościach radzenia sobie w codziennym życiu, informacje, gdzie można szukać jakiego rodzaju pomocy w takich przypadkach. Informacje na etapie prenatalnym mają w niektórych przypadkach kluczowe znaczenie, po narodzinach dziecko może wymagać 110% naszej uwagi, co w przypadku braku możliwości wsparcia ze strony rodziny (sytuacje życiowe kobiet są bardzo różne), może skończyć się dramatycznie. Wiedza i odpowiednie wsparcie może pomóc kobiecie i np. drugiemu dziecku (jeśli choćby mąż/partner nie może lub nie jest codziennie z rodziną) może zdecydować o tym, czy matka będzie wstanie*
- *zaopiekować się swoim dzieckiem czy nie.*



- *opieka nad seniorami i młodzieżą wsparcie dla samotnych rodziców większa integracja społeczeństwa*
- *KINO SALA TANECZNA*
- *Wspólne Integracje.*
- *Przed wszystkim pomoc psychologiczna*
- *nie wiem*
- *nie mam zdania*
- *wymiana usług*
- *Raz w tygodniu wyjazd do sklepu i do lekarza.*
- *Można zorganizować dowóz na imprezy dla osób starszych nie posiadających samochodu.*
- *nie mam pomysłu*
- *spotkania dla osób 40+*
- *Spotkania z psychologiem, warsztaty zajęciowe dla dzieci, grupy wsparcia dla rodziców dzieci z dysfunkcjami, wsparcie dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi*
- *Klub dla młodzieży, zajęcia sportowe dla osób starszych, integracja mieszkańców poprzez wspólne spotkania.*
- *Integracja dzieci i młodzieży np. wspólne zajęcia w postaci warsztatów np. teatralnych, plastycznych, muzycznych.*
- *Pomoc rodzinom osób niepełnosprawnych, wsparcie.*
- *Utwardzenie dróg i nowe chodniki by móc bez problemu poruszać się na wózkach inwalidzkich.*
- *Więcej zajęć dla dzieci i młodzieży. Bezpłatna pomoc logopedyczna i psychologiczna dla dzieci a także pomoc psychologiczna dla dorosłych.*
- *Pomoc psychologa, Sala SI (zajęcia terapeutyczne)*
- *Pomoc w zorganizowaniu wolnego czasu dla osób opiekujących się niepełnosprawnymi.*
- *Potrzebna jest integracja sensoryczna w szkole i przedszkolu - udostępnienie lokali na taką działalność. Brak dostępu do treningów dla rodzica dotyczących umiejętności społecznych.*

- *Wycieczki integracyjne, kluby spotkań.*
- *Trochę wolnego czasu, albo wolny weekend.*
- *Miejsce spotkań dla młodzieży, integracja mieszkańców.*
- *Zajęcia aqua aerobiku, zajęcia sportowe dla seniorów, grupy wsparcia.*
- *Stworzenie zadaszanej siłowni z dużym zastępem do sprzętu, klub młodzieżowy organizujący warsztaty i spotkania dla młodzieży, warsztaty z instytucjami naukowymi lub politechniką częstochowską, warsztaty pomagające wejść w dorosłość.*
- *Informowanie młodzieży nt. potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Organizacja imprez/spotkań integracyjnych dla wszystkich grup społecznych. Większa dostępność do psychiatrów/psychologów dla rodzin.*
- *Lodówka społeczna, punkt odbioru zużytych leków.*
- *Usługi barterowe*
- *Lodówka na artykuły spożywcze zdatne do spożycia przez mieszkańców.*
- *Sala i terapia SI dla dzieci i młodzieży. Spotkania z psychologiem.*
- *Organizacja wycieczek z opieką*
- *Dostęp do psychologa dla osoby niepełnosprawnej i jej opiekuna. Jak również wycieczki i wyjścia do*
- *kina , teatru.*
- *PKS - brak, chociaż raz w tygodniu, dowóz seniorów i do lekarza*
- *raz w tygodniu dowóz seniorów do sklepu*
- *Raz w tygodniu do wóz seniorów do sklepu i do lekarza.*
- *Jest bardzo potrzebna Poradnia Rehabilitacyjna na NFZ oraz lekarz ginekolog!*
- *Transport osób starszych na zakupy.*
- *Informacje (szkolenia) w zakresie ochrony środowiska.*
- *Brak chodników.*
- *brak chodnika na Zawisnej*
- *Warsztaty mydlarskie*

- *Wzorem innych miast wprowadzić darmowe przejazdy autobusami na terenie gminy dla seniorów.*
- *Otwarcie Domu Pomocy Społecznej*
- *Zwiększyć wpływ mieszkańców na inwestycje podejmowane przez lokalne władze, uwzględnić potrzeby młodych mieszkańców.*
- *Mobilny punkt usługowy - krawiec, fryzjer, podolog.*
- *Usługi mobilne - fryzjer.*
- *Barter*
- *Lodówka dla mieszkańców*
- *Punkt gdzie można oddać artykuły spożywcze nadające się do spożycia.*
- *Miejsca odbioru przeterminowanych leków.*
- *Zajęcia dla dzieci TUS, TZA, SI, Warsztaty kreatywne, sensoryczne, profilaktyczne.*

W ankiecie padło pytanie otwarte: **Co Pana(i) zdaniem mógłby poprawić Urząd, Burmistrzowie w zakresie wprowadzanych zmian, komunikowania zmian itp. ?**

- *Media społecznościowe*
- *Nie mam zdania*
- *Brak uwag*
- *Słuchanie potrzeb wszystkich mieszkańców*
- *Rozwój komunikacji miejskiej*
- *Ulepszyć proces informowania społeczności o wprowadzanych zmianach*
- *Nie wiem*
- *Teleporady, telefon zaufania/ punkt wsparcia specjalistycznego*
- *Zwiększenie świadomości jak unikać bezdomności zwierząt*
- *Nie mam zdania*
- *Należy pamiętać, że wszystkie funkcje urzędnicze są usługowe i pomocowe.*
- *Proponuję uruchomić pocztę elektroniczną (skrzynkę email) oraz możliwość komunikacji za pomocą sms.*
- *okienko do załatwiania wszystkich spraw*



- *SZYBSZA OBSŁUGA KLIENTA NP.ŻEBY MOŻNA BYŁO WIELE SPRAW ZAŁATWIĆ U JEDNEGO URZĘDNIKA*
- *Kontakt bezpośredni z mieszkańcami.*
- *Kulturę obsługi mieszkańca*
- *nie wiem*
- *nie mam zdania*
- *punkt odbioru zużytych leków*
- *Wymiana personelu w szkołach i przedszkolach. Umożliwienie pracy młodym. Nauczyciele którzy powinni być na emeryturze muszą ustąpić młodym.*
- *Wymiana personelu w szkołach i przedszkolach, umożliwiając pracę młodszym.*
- *Przeznaczenie więcej funduszy na aktywność w zakresie sportu, warsztatów dla dzieci, młodzieży i osób starszych.*
- *Wysłuchanie potrzeb mieszkańców. Poprawa przekazywania informacji.*
- *Więcej spotkań z mieszkańcami, nie tylko suchej informacji na tablicy ogłoszeń czy na stronie internetowej.*
- *Pomoc - poprawa komunikacji dla osób niepełnosprawnych.*
- *Np. wizje lokalne by poznać problem.*
- *Łatwa dostępność do terapii, specjalistów.*
- *Zorganizowanie instytucji "jednego okienka" do załatwiania potrzeb mieszkańców.*
- *Pomoc psychologiczna, terapie zajęciowe.*
- *Tak, do specjalistów terapii, terapii SI.*
- *Zainteresowanie się sprawami mieszkańców poprzez imprezy lokalne.*
- *Promowanie oraz rozwój gminnej strony internetowej i ewentualny rozwój komunikacji wewnątrz social mediów.*
- *Być może poszukać informacji jak pomagać społeczeństwu w granicach ościennych, bądź takich o których wiadomo, że żyje im się lepiej i świadomość jest większa niż w Kamienicy.*
- *Zmiana funkcjonowania ośrodka zdrowia pod względem stosunku personelu do pacjentów. Wprowadzenie nowych młodych osób w przedszkolach, szkołach a osoby*



które są w wieku emerytalnym powinny iść na emeryturę by umożliwić pracę młodym i chętnym osobom.

- *Większe zainteresowanie osobami niepełnosprawnymi.*
- *wprowadzenie zmian które były obiecane w kampanii*
- *Zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Poprawa organizacji pracy personelu medycznego, szczególnie w zakresie rejestracji pacjentów.*
- *Gazetka gminna.*
- *Informacja na telefon lub sms.*
- *Wydawanie miesięcznych gazetek gminnych, informowanie o różnych sprawach dotyczących usług społecznych oraz działań wspierających w zakresie pomocy społecznej.*
- *Więcej spotkań władarzy gminy z mieszkańcami w poszczególnych sołectwach.*
- *Punkt informacyjny "jednego okienka."*
- *Informowanie z dużym wyprzedzeniem o ofercie możliwości zgłaszania pomysłów.*

BADANIA JAKOŚCIOWE

INDYWIDUALNE WYWIADY POGŁĘBIONE WSRÓD OSÓB BĘDĄCYCH PRZEDSTAWICIELAMI LOKALNYCH JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH, LIDERAMI LOKALNYMI, PRZEDSTAWICIELAMI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY KAMIENICA POLSKA

Analiza wyników badań jakościowych w pierwszej części odnosi się do interpretacji wyników badania wykonanego metodą indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) i przeprowadzonego wśród osób będących przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, przedstawicielami organizacji pozarządowych z terenu gminy Kamienica Polska. W badaniu wzięło udział 10 osób. Do realizacji wywiadów wykorzystano scenariusz IDI, który uzupełniano w czasie rzeczywistym podczas prowadzonego wywiadu.

Wypowiedzi uczestników badania zostały przedstawione w podziale na cztery obszary problemowe: *Informacje o gminie – specyfika, najważniejsze wyróżniki; Usługi społeczne w gminie Kamienica Polska; Potencjał społeczności lokalnej; Potencjał podmiotów gospodarczych.*

W analizie pierwszego obszaru uwzględniono następujące pytania z wywiadu:

1. Krótka charakterystyka specyfiki gminy Kamienica Polska, co jest dla niej typowe, a co odróżnia od sąsiednich gmin?
2. Jakie problemy społeczne występują w gminie Kamienica Polska?
3. Jakie istnieją potrzeby w gminie Kamienica Polska?
4. Czy gmina Kamienica Polska jest dobrym miejscem do życia? Jakie są zalety, a jakie słabe strony mieszkania w tej gminie?
5. Jakie są główne zasoby i potrzeby w obszarach społecznych, gospodarczych, komunikacyjnych oraz pozostałych tj. służba zdrowia, pomoc społeczna i inne?

W analizie obszaru drugiego: Usługi społeczne w gminie Kamienica Polska uwzględniono następujące pytania:

1. Jak oceniana jest dostępność usług społecznych w gminie Kamienica Polska?
2. Jakie usługi są obecnie dostępne, do kogo są kierowane, jaka jest ich jakość, kto jest ich realizatorem?
3. Jakich usług brakuje i dla jakich grup społecznych, co jest tego powodem?
4. Do jakich usług dostęp jest ograniczony?
5. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo?
6. Jak zorganizować system świadczenia usług w gminie, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?
7. Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców oraz organizacje pozarządowe?

W analizie obszaru trzeciego: Potencjał społeczności lokalnej zapytano o następujące kwestie:

1. Jaki jest poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego?
2. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej może wykorzystać CUS w celu zaspokojenia potrzeb społecznych w obszarze swojej działalności?
3. Jakie rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

W analizie obszaru czwartego: Potencjał podmiotów gospodarczych postawiono następujące pytania:

1. Jaki jest poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?
2. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w gminie Kamienica Polska?

3. Jaki potencjał podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokojenia potrzeb społecznych w obszarze swojej działalności?
4. Jakie działania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?
5. Pomysły rozmówców na zajęcia, warsztaty, spotkania itp.

Informacja o gminie – specyfika, najważniejsze wyróżniki

Wszyscy rozmówcy uczestniczący w indywidualnych wywiadach pozytywnie wypowiadali się o swojej gminie, podkreślając, że jest dobrym miejscem do życia. Dostrzegali również i zwracali uwagę na potrzeby, ale także na zasoby, jakie występują w poszczególnych obszarach społecznych. Wśród istotnych odpowiedzi w tym zakresie znalazły się następujące wypowiedzi:

1. Krótka charakterystyka specyfiki gminy Kamienica Polska, co jest dla niej typowe, a co odróżnia od sąsiednich gmin?
 - ✓ „Mieszka mi się tu dobrze. Dość często korzystam z Przychodni Zdrowia, mam tu kardiologa, neurologa, okulistę, laryngologa”.
 - ✓ „Gmina spokojna, zmienia się otoczenie, winda w Urzędzie”.
 - ✓ „Dużo lasów, dobrze się mieszka”.
 - ✓ „stosunkowo nieduża gmina wiejska, nierolnicza, nieturystyczna, są tereny rekreacyjne”.
 - ✓ „mamy basen, a w okolicy nie ma, muzeum tkactwa, w którym są robione warsztaty. Bierzymy udział w „Nocy Muzeum”.
 - ✓ „Dobre miejsce do życia, blisko do Częstochowy, gdzie łatwo dojechać i do Katowic również, do stacji PKP, położenie dobre”.
 - ✓ „Brak integralnego centrum gminy, gdzie by były skupione wszystkie instytucje. Bliska obecność rzek Warty i Kamieniczanki, basen kąpielowy, muzeum regionalne – eksponaty związane z osadnikami, którzy tu przybyli”.

- ✓ „Mamy Gminny Ośrodek Kultury, muzeum regionalne w zabudowie zabytkowej – tam była wcześniej szkoła i przedszkole, w którym pracowałam. Z historii kamienicy, to mieszkańcy zajmowali się kiedyś tkactwem i te sprzęty znajdują się właśnie w muzeum, pozyskane od mieszkańców. Cała nasza historia jest z tym związana. Mamy basen – huczne otwarcie było w 2024 roku na Dni Kamienicy Polskiej po 3 letniej przerwie. Działa też Zespół Folklorystyczny Kamienica”.
- ✓ „Gmina wiejska, która liczy niespełna 5 tysięcy mieszkańców. Niczego szczególnego nie zauważam. Dobrze się mieszka, mam dobre kontakty z ludźmi, zakupy łatwiej zrobić niż w dużym mieście”.
- ✓ „Dobrze rozbudowana infrastruktura, muzeum regionalne. Gminny Ośrodek Kultury, szkoły podstawowe, przedszkole, liceum ogólnokształcące”.

2. Jakie problemy społeczne występują w gminie Kamienica Polska?

- ✓ „Młodzież od 12 do 18 roku życia – trudno do nich dotrzeć, nie ma dla nich zajęć, a jeśli są, to i tak w nich nie uczestniczą. Brakuje placówki dziennego pobytu dla seniorów. Dążymy by był żłobek, co umożliwiłoby rodzicom rozwój zawodowy”.
- ✓ „Brakuje miejsca spotkań dla młodzieży”
- ✓ „Ja współpracuję ze wszystkimi, skarg nie otrzymuję”.
- ✓ „Brakuje miejsc do integracji mieszkańców, np. świetlic wiejskich, one byłyby dla wszystkich bez względu na wiek. Są tylko świetlice środowiskowe dla wybranej grupy”.
- ✓ „grupa seniorów pozostaje do zaopiekowania, więcej zajęć dla młodzieży”.
- ✓ „Problemy alkoholowe wśród mieszkańców najbardziej widoczne”
- ✓ „Bezrobocie niewielkie raczej, alkoholizm nieszczególnie widoczny”.
- ✓ „Klub abstynenta działa, pomoc społeczna działa, w moim otoczeniu nikt nie zgłasza, ja nie zauważyłam takich problemów”.
- ✓ „Alkoholizm – wizualnie jest mniej widoczny, jest bardziej ukryty. Widzę to w sklepach, dostęp do alkoholu za duży. Ubóstwo jest dziedziczone z pokolenia na pokolenie, ale to nie duża skala”.

- ✓ *„Nie mam styczności, nie widzę na ulicach. Na pewno występują jakieś problemy społeczne”.*

4. Jakie istnieją potrzeby w gminie Kamienica Polska?

- ✓ *„Tego nie da się zrobić od razu, ale oświetlenie uliczne ledowe by nam się przydało. Są uliczki boczne, które wymagają poprawy nawierzchni, odwodnienia, ale też oświetlenia. Woda stoi na posesjach mieszkańców”.*
- ✓ *„Za małą współpracą między instytucjami pozarządowymi, jest to trudne z perspektywy stowarzyszenia. Społeczeństwo powinno mieć większą wiedzę na temat profilaktyki alkoholowej”.*
- ✓ *„Nie widzę potrzeb, nikt niczego nie zgłasza”.*
- ✓ *„Dzienna opieka dla seniorów jest potrzebna, w ogóle pomoc osobom starszym”.*
- ✓ *„Integracja międzypokoleniowa – tego nie ma. Słaba infrastruktura do działalności kulturalnej. Opieka społeczna – gdy przekształci się w CUS, będzie świadczyła pomoc w większym zakresie”.*
- ✓ *„Potrzeby dotyczące Koła Emerytów i Rencistów – nie było dla nas siedziby, otrzymaliśmy jedno pomieszczenie w starej szkole, ale jest tu problem z ogrzewaniem. Tam już nie ma szkoły, więc na stałe nie jest grzane. Mamy spotkania tylko jeden raz w miesiącu, właśnie ze względu na oszczędności związane z ogrzewaniem. W 2024 roku zostały zmienione okna, nowe firanki, karnisze. Kawiarenka by się przydała, by było gdzie się spotkać, porozmawiać”.*
- ✓ *„Zajęcia dedykowane dla grupy wiekowej do 18 roku życia”.*

5. Czy gmina Kamienica Polska jest dobrym miejscem do życia? Jakie są zalety, a jakie słabe strony mieszkania w tej gminie?

- ✓ *„Dobre miejsce do mieszkania, lecz słabą stroną jest mała oferta zatrudnienia”.*
- ✓ *„Tak, nieduża społeczność, np. problem społeczny można szybko rozwiązać. Jest duży odsetek osób napływowych, którzy tu kupili domy. Oni są bardzo roszczeniowi, wymagania mają bardzo wysokie”.*

- ✓ „Negatywów nie ma. Będzie żłobek, jest dostosowany budynek po Policji. Ma również powstać skansen”.
- ✓ „Tak dobre miejsce do życia. Słabą stroną jest brak integralnej spójności całej gminy, wynikający z historycznych uwarunkowań, sięga jeszcze średniowiecza. Osadnicy przybyli 200 lat temu z różnych stron, czemu towarzyszy inność historyczna mieszkańców. Nie ma współpracy w organizacjach pozarządowych, w KGW, są widoczne podziały”.
- ✓ „Dobra lokalizacja, opieka medyczna, sklepy. Nigdy nie myślałam o wyprowadzaniu się, mieszkam tu od urodzenia. Mam stałą pracę, dostęp do wszystkiego, czego potrzebuję”.
- ✓ „Mieszkam tu od urodzenia, jestem ósmym pokoleniem, które przyszło z Czech z linii czesko – niemieckiej. Są kluby sportowe, sekcje siatkówki, koszykówki, szachy, brydż”.
- ✓ „Mamy wszystko, co potrzebne: służba zdrowia, szkoły, przedszkola, hala sportowa, GOKiS. Słabo tylko z komunikacją miejską – ostatni autobus jest o 15.30”.
- ✓ „Dużo zieleni, lasów, ale komunikacja słaba, nie ma czym dojechać np. na zajęcia do GOKiS”.
- ✓ „Mógłby być posterunek Policji”.

6. Jakie są główne zasoby i potrzeby w obszarach społecznych, gospodarczych, komunikacyjnych?

Społecznych: kto zamieszkuje gminę Kamienica Polska? Jakie dostrzega się problemy w zakresie demografii, bezrobocia, pomocy społecznej?

- ✓ „Nie mam wiedzy, ogólnie wiem, że jest to gmina starzejącą się, młodzi wyjeżdżają”.
- ✓ „bezrobocie minimalne, pokolenia zróżnicowane, są zarówno dzieci, jak i młodzież, osoby w średnim wieku no i seniorzy, więc różnorodność jest”.
- ✓ „Więcej osób starszych, młodych ubywa, do szkół wyjeżdżają. Jakiś procent bezrobocie pewnie jest, ale to niewielki. GOPS zabezpiecza osoby potrzebujące pomocy – szczegółów nie znam”.

- ✓ „Stopień bezrobocia jest niski, ubóstwo na niskim poziomie. Uzależnienia występują – powinny być bardziej skuteczne działania w tym zakresie. Z negatywnych zjawisk zaobserwowanych to gromadzenie się młodzieży, która zakłóca spokój”.
- ✓ „Dawniej byli tylko rodowici mieszkańcy. Od pewnego czasu pojawili się ludzie napływowi, ale nadal dużo jest pustostanów. Relacje międzyludzkie rozluźnione”.
- ✓ „Mieszkańcy to osoby starsze. Często mieszkają same i to ich potrzeby trzeba by zabezpieczyć. Przydałaby się świetlica dla dorosłych, by mogli się spotykać, razem przebywać. Z potrzeb codziennych: zawiezenie do lekarza, odśnieżenie posesji. Grupy zrzeszone są, ale one są dla aktywnych seniorów”.
- ✓ „W Kościele młodych nie widać, młodzi uciekają do dużych miast. W klubie sportowym widać te same osoby”.
- ✓ „Dużo młodych ludzi wyprowadza się głównie za pracę, np. zamieszkują w Częstochowie”.

Gospodarczych: jaka jest aktualna sytuacja gospodarcza gminy? Co jest typowe w zakresie gospodarki – zakładów pracy, pracowników?

- ✓ „Jeżeli ktoś chce, to pracę znajdzie. Zakładów pracy jest teraz niewiele, jest mniej niż kiedyś”.
- ✓ „Firm prywatnych trochę jest, dużych zakładów nie ma, dużych sklepów jest sporo, handel dobrze prosperuje”.
- ✓ „Zakłady pracy są: produkujący przędzę, piekarnia, Wkręt-Med.- produkuje na skalę światową korki”.
- ✓ „Staby rynek pracy, 2-3 większych pracodawców”.
- ✓ „Niewiele miejsc pracy. Po ukończeniu edukacji trzeba wyjeżdżać za pracę”.
- ✓ „Jest jedna firma, produkują coś z wełny, ale nie wiem co”.
- ✓ „Przedsiębiorstwo Wkręt – Med. – produkcja systemów zamocowań, setki ludzi zatrudnia”.
- ✓ „Jest dużo małych firm, jednoosobowe działalności gospodarcze, ale są też większe. W ostatniej dekadzie przybywa dużych firm. Jest tu duża firma, chociaż nie jest rdzenną,

ma duże magazyny (Wkręt-Med – korki, wkrętki). Są też firmy transportowe, produkcja okien”.

- ✓ *„Ja już jestem emerytką, wiem że są jakieś firmy, ale nie znam szczegółów”.*

Komunikacyjnych: czy łatwo jest się poruszać po terenie gminy, dojeżdżać w poszczególne miejsca – w szczególności bez własnego samochodu – komunikacją zbiorową?

- ✓ *„W tym zakresie są braki, chociaż jest już lepiej”.*
- ✓ *„Komunikacja poprawiła się, są małe busy z PKS przez Kamienicę i odległe wsie. Komunikacja na dobrym poziomie”.*
- ✓ *„Podjęto działania przeciwko wykluczeniu komunikacyjnemu, inicjatywa starostwa, także są autobusy, jest transport”.*
- ✓ *„Komunikacja zapewniona dla dzieci do szkół ze strony powiatu, ale każdy mieszkaniec może jechać”.*
- ✓ *„Rozbudowana sieć komunikacyjna, autobusy, które dojeżdżają do miast, przewóz szkolny”.*
- ✓ *„raczej trzeba mieć samochód”.*
- ✓ *„Komunikacja słaba, mogłoby być lepiej”*

Pozostałych tj. służba zdrowia, pomoc społeczna itp.

- ✓ *„Przychodnie są, ale nie ma czym dojechać, jak się nie ma samochodu. Więcej specjalistów mogłoby być”.*
- ✓ *„Dostęp do służby zdrowia jest, dwie przychodnie w gminie, a i prywatnych gabinetów też nie brakuje”.*
- ✓ *„Dwa ośrodki zdrowia, lekarze specjaliści, rehabilitacja”.*
- ✓ *„Ja nie korzystam ze służby zdrowia na tym terenie, ale wiem, że są uwagi negatywne mieszkańców na ten temat”.*
- ✓ *„Pomoc społeczna, służba zdrowia wspierała. Oprócz podstawowej opieki zdrowotnej są również specjaliści = laryngolog, okulista, kardiolog, dermatolog, rehabilitacja”.*
- ✓ *„NZOZ Kampol” – przychodnia w Kamienicy Polskiej, podstawowa opieka lekarska oraz specjaliści”.*

✓ „Służba zdrowia jest zapewniona, dwie przychodnie. O jakości się nie wypowiadam”.

Z uzyskanych odpowiedzi dotyczących pierwszego obszaru badań wynika, że rozmówcy dostrzegają potencjał gminy Kamienica Polska, podkreślają jej rozwój oraz atrakcyjność pod względem położenia geograficznego, zasobów naturalnych, bogatej infrastruktury sportowej. Wielu rozmówców podkreślało wyjątkowość gminy związaną z bogatą historią tego regionu.

Poruszając kwestie związane z problemami społecznymi i potrzebami w tym zakresie, które stanowią jedną z kluczowych kategorii lokalnej polityki społecznej, w odpowiedziach rozmówców zwracano uwagę w szczególności na osoby samotne, starsze, izolowane społecznie z powodu braku możliwości kontaktu z otoczeniem. Dostrzeżono również problemy z uzależnieniem od alkoholu, potrzebę wsparcia rodzin dysfunkcyjnych z powodu alkoholizmu. Podniesiono także kwestię młodzieży między 12 a 18 rokiem życia. Wskazano na potrzebę oferty do tej grupy wiekowej.

Na pytania dotyczące głównych zasobów gminy Kamienica Polska potrzeb w obszarach społecznych, gospodarczych, komunikacyjnych, a także tych związanych z dostępem do służby zdrowia, pomocy społecznej, rozmówcy raczej nie dostrzegają problemów społecznych w dużej skali. Bezrobocie ich zdaniem jest na niskim poziomie, większość rozmówców dostrzega pojawiający się niż demograficzny, a co za tym idzie tendencję do starzejącego się społeczeństwa. Uzależnienia występują jak wszędzie, ale nie jest to problem widoczny na ulicach gminy. O sytuacji gospodarczej gminy wypowiadają się raczej pozytywnie. Są zakłady pracy, zwykle sektor prywatny, o większym i mniejszym zasięgu, więc nie powinno być wśród mieszkańców problemów z zatrudnieniem. Z uzyskanych w drodze wywiadu informacji wynika również, że gmina Kamienica Polska jest dość dobrze skomunikowana dzięki staraniom Powiatu, który podjął działania przeciwko wykluczeniu komunikacyjnemu. Dostępność do służby zdrowia czy pomocy społecznej pozostaje, zdaniem rozmówców, na dobrym poziomie. Są dwie przychodnie, w których zapewniona jest zarówno opieka lekarska podstawowa, jak i specjalistyczna.

Usługi społeczne w gminie Kamienica Polska

Przez usługi społeczne rozumie się działania niematerialne (niepieniężne) świadczone przez gminę bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, mieszkańców w celu zaspokojenia ich potrzeb i podnoszenia jakości życia. Usługi te mogą być realizowane w formie usług wspierających, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także przeciwdziałania bezrobociu, kultury fizycznej, ochrony środowiska. Realizowane są przez instytucje gminne i pracujących w nich specjalistów.

Drugim obszarem diagnozy z pomocą indywidualnych wywiadów pogłębionych z przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, przedstawicielami organizacji pozarządowych uczyniono rozpoznanie tematyki dostępności usług społecznych w gminie Kamienica Polska. Pierwsze pytanie brzmiało:

1. Jak oceniana jest dostępność usług społecznych w gminie Kamienica Polska?

- ✓ „Nie jest to wielka gmina, więc jak na jej wielkość, mamy zabezpieczone usługi społeczne”.
- ✓ „Są świetlice środowiskowe, są szkoły. Liceum, kluby seniora, koła gospodyń wiejskich, w GOKiS dużo zajęć”.
- ✓ „Szkóły są, przedszkola też. Ja się udzielam w Kole Emerytów i Rencistów. Spotkania mamy w budynku po starej szkole 1 raz w miesiącu, bo jest bardzo zimno. Jeśli chodzi o programy wsparcia – wiem, że jest żywność przywożona dla potrzebujących, czyli pomoc żywnościowa jest”.
- ✓ „Średni poziom usług. Zawsze może być więcej. Pomoc społeczna odpowiada za potrzeby tego rynku. Programy rządowe są realizowane. Edukacja – szkoły podstawowe, przedszkola, liceum (powiat)”.
- ✓ „Działają świetlice środowiskowe, dla seniorów nie ma świetlic. Porady prawne w UG, pomoc sąsiedzka”.
- ✓ „Edukacja zapewniona. Jest dostępność usług, logopeda w przedszkolu. Osoby długotrwale korzystające z pomocy też są zabezpieczone”.



- ✓ „Gmina samowystarczalna pod względem edukacji: szkoły podstawowe, LO z tradycją, żłobek będzie. Opieka społeczna zapewnia wsparcie dla potrzebujących, zajęcia dla dzieci w GOKiS”.
- ✓ „W ramach biblioteki mamy 2 imprezy w miesiącu dla seniorów”.
- ✓ „mamy edukację zapewnioną poczynszy od przedszkola do szkoły średniej. Funkcjonują kluby sportowe,, na basenie zajęcia dla dzieci i młodzieży. Poza tym balet, zumba, zespół folklorystyczny współpracujący z zespołem Śląsk, muzeum regionalne dla wszystkich (bardziej zainteresowane osoby starsze)”.

2. Jakie usługi są obecnie dostępne, do kogo są kierowane, jaka jest ich jakość, kto jest ich realizatorem?

- ✓ „My jako Koło mamy spotkania, organizujemy np. Dzień Kobiet, sami na to zbieramy środki, organizujemy sobie wycieczki, nie mamy dofinansowania do autokaru, musimy płacić sami za wszystko”.
- ✓ „Zdrowotne, sportowe, kulturalne”.
- ✓ „Są koła dla seniorów, więcej nie mam wiedzy”.
- ✓ „Pomoc społeczna, GOK, szkoły”.
- ✓ „Jest już winda w Urzędzie, więcej nie wiem na ten temat”.
- ✓ „Transport osób/dzieci z niepełnosprawnościami do szkół, pomoc żywnościowa (wydawanie paczek żywnościowych przez GOPS)”.
- ✓ „Wszystkie realizowane przez GOPS tj. Opieka Wytchnieniowa, Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością, usługi opiekuńcze. GOKiS prowadzi zajęcia dla dzieci popołudniowe, jest mocna sekcja sportowa s weekendy również. Usługi kierowane niemalże do wszystkich grup społecznych”.
- ✓ „Radca prawny 1 raz w tygodniu, więcej nie wiem”.
- ✓ „Wiem, że są usługi zarówno dla młodszych jak i starszych, ale szczegółów nie znam”.
- ✓ „Oświata, kultura, sport. Na obchody Dnia Seniora był transport zapewniony z gminy. GOKiS prowadzi zajęcia dla dzieci – balet, zimowiska, bardzo ciekawy program. S też festyny rodzinne, występy dzieci”.

Kolejne pytanie dotyczyło tematyki związanej z brakiem usług społecznych:

3. Jakich usług brakuje i dla jakich grup społecznych, co jest tego powodem?

- ✓ „Brakuje stałego lokalu dla naszego Koła. Jesteśmy mistrzami Bitwy Regionów z roku 2023. Mamy wiele nagród, a nawet nie ma ich gdzie trzymać”.
- ✓ „Nie mam wiedzy”.
- ✓ „Nie mam wiedzy, nie interesuję się tym”.
- ✓ „Potrzebne jest wsparcie dla seniorów tych mniej samodzielnych, samotnych, oraz oferta dla młodzieży”.
- ✓ „Brakuje oferty dla grupy seniorów, dla osób samotnych, dla osób doznających przemocy domowej – psycholog by się przydał”.
- ✓ „Jest kontakt, z gminą, można zgłaszać potrzeby”.
- ✓ „Brakuje integracji międzypokoleniowej, nie izolować poszczególnych grup społecznych. Dla seniorów też brakuje oferty oraz dla młodzieży”.
- ✓ „Brakuje usług dla seniorów, dla osób niepełnosprawnych, dla młodzieży”.
- ✓ „Opieki dziennej dla seniorów brakuje”.

4. Do jakich usług dostęp jest ograniczony? Dlaczego tak jest?

- ✓ „Tak naprawdę do wszystkich – z mojej perspektywy - z uwagi na brak dojazdu do Kamienicy”.
- ✓ „Nie mam wiedzy”.
- ✓ „Ograniczona jest opieka dla dzieci podczas ferii zimowych, wakacji, brakuje takich form”.
- ✓ „Opieka dla seniorów jest, ale mogłoby być jej więcej i bez dopłaty do usług. Emerytury seniorów nie są duże, dlatego jest ograniczenie w zakresie materialnym”.
- ✓ „Nie wiem, nie zauważam”.

Kolejne pytanie w badaniu brzmiało:

5. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo?

- ✓ „Opieka dla dzieci w czasie wolnym od lekcji”.



- ✓ „Tak jak mówiłam wcześniej: brakuje zajęć dla młodzieży, świetlic wiejskich, integracji międzypokoleniowej, by nie izolować grup społecznych – starszych od młodszych. Brakuje opieki dziennej dla seniorów”.
- ✓ „Dla seniorów, np. spotkania tematyczne okolicznościowe, warsztaty różnorakie. Dla osób niepełnosprawnych: spotkania profilaktyczne, warsztaty. Młodzież: trzeba by zrobić badanie, czego potrzebują, czego oczekują”.
- ✓ „Brak ścieżek rowerowych”.
- ✓ „Nie wiem”, „nie mam zdania”...

6. Jak zorganizować system świadczenia usług w mieście, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?

- ✓ „Jest potrzebny dzienny dom dla seniorów, jeden by wystarczył na gminę, ale potrzebny byłby transport, wtedy to byłoby na lepszym poziomie. Dostęp do rehabilitacji jest, ale nie ma jak do niego dojechać”.
- ✓ „Może jakaś aplikacja by się przydała, gdzie można by zgłaszać potrzebę. Byłaby taka jedna baza informacji, gdzie gdy ktoś ma potrzebę, to ja zgłasza”.
- ✓ „Usługi można łączyć do starszych i młodszych mieszkańców, baza lokalowa mogłaby być wspólna. Np. w godzinach porannych dla seniorów, a popołudniowych – dla dzieci i młodzieży”.
- ✓ „Pewne ruchy wkrótce się zadzieją. Jest remontowane pomieszczenie po Policji – tu będzie żłobek. GOPS będzie w innym budynku i takie rozwiązanie będzie lepsze. Żłobek + GOPS razem, więc będzie komfortowo, blisko przychodni – dobra lokalizacja”.
- ✓ „W Urzędzie Gminy informacje są zamieszczone, można by w jednostkach organizacyjnych też zamieszczać w formie plakatów. Niekoniecznie w Internecie, bo starsi ludzie nie zobaczą tego”.
- ✓ „Jeżeli mielibyśmy dojazd w całej gminie, to wówczas byłaby lepsza dostępność do usług”.
- ✓ „System usług jest raczej dobrze zorganizowany. Osoby zatrudnione w GOPS są bardzo kompetentne”.

- ✓ „Zawsze się da coś ulepszyć, ażeby zwiększyć zasięg usług. W okresie zimowym przydałyby się usługi doraźne typu odśnieżenie chodnika, posesji osobom samotnym, seniorom, czy np. zrobienie zakupów”.
- ✓ „O dostępnych usługach jest zawsze informacja na stronie internetowej gminy, ale też plakaty, tablice informacyjne w sołectwach. Usługi można by łączyć, by młodzi uczyli się od starszych i odwrotnie”.

7. Czy w realizację usług można włączyć mieszkańców i organizacje pozarządowe? Jeśli tak to w jakim zakresie? Jeśli nie, to dlaczego, co stoi na przeszkodzie?

- ✓ „Jak najbardziej można włączać. Każdy przedstawiciel poszczególnej organizacji pozarządowej mógłby się wypowiedzieć, lub poznać oczekiwania ze strony instytucji. My jako stowarzyszenie też próbujemy w teren wychodzić, mówimy, pokazujemy, jak żyć na trzeźwo. Chciałbym, by wprowadzić w gminie taką inicjatywę, jak organizacja „Dni trzeźwości”
- ✓ „Nie mam wiedzy”.
- ✓ „Można by młodzież zaangażować np. do usług sąsiedzkich, czy innej pomocy doraźnej”.
- ✓ „Mieszkańcy przecież organizują różne akcje, np. pomoc dla powodzian, sztab WOŚP, to jest pod wspólnym szyldem, nikt się nie promuje indywidualnie. Jest więc możliwość angażowania mieszkańców do usług, kwestia mobilizacji, zawsze jest kilka osób, które chcą pomagać”.
- ✓ „Myślę, że tak. Sąsiedzi sobie pomagają, więc można właśnie zorganizować taką pomoc w formie usług sąsiedzkich”.
- ✓ „Można by włączyć mieszkańców, np. zawiezenie kogoś potrzebującego w określone miejsce, czy zbiórka odzieży, zbiórka nakrętek plastikowych. Osoby oddolnie się cały czas organizują, więc powinno być to możliwe”.
- ✓ „Jest bardzo dużo osób starszych. Gdy osoba już nie wychodzi z domu, to jest ogromny problem. Przeważnie są samotne wdowy. Takim osobom potrzebna jest wszelka pomoc, mogłaby być i sąsiedzka”.

- ✓ „Trzeba nauczyć seniorów, że należy zgłaszać problemy, nie wstydzić się. Uprościć formułę zgłaszania potrzeb. Mieszkańców można by zaangażować do pomocy doraźnej, a nie stałej”.
- ✓ „Tak, np. w formie wolontariatu, młodzież mogłaby być zaangażowana”.
- ✓ „jak najbardziej, można korzystać z doświadczenia innych organizacji, szczególnie do świadczenia usług opiekuńczych”.

W badanym obszarze rozmówcy dzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem z zakresu tematyki związanej z usługami społecznymi w gminie Kamienica Polska. Wszyscy podkreślali szeroki dostęp do edukacji na poziomie podstawowym, do przedszkoli, jak również do edukacji na poziomie średnim. Zwracano uwagę na bogatą ofertę zajęć dla dzieci w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu oraz zajęć sportowych w gminie. Rozmówcy sygnalizowali, że pomoc społeczna realizuje programy rządowe oraz w ramach zadań własnych dla osób potrzebujących wsparcia. Grupa dzieci w wieku szkolnym została oceniona jako dobrze zaopiekowana pod względem różnorodności zajęć zarówno edukacyjnych jak i sportowych. Usługowy brak zauważono w dostępności do opieki wobec osób starszych, samotnych, np. w formie opieki instytucjonalnej dziennego pobytu, dla rodzin dotkniętych przemocą domową oraz brak oferty zajęć dla młodzieży. Respondenci spoza miejsca zamieszkania w Kamienicy Polskiej zwrócili uwagę na ograniczony dostęp do wszelkich usług, gdyż te zazwyczaj są zlokalizowane w samej Kamienicy. Dodatkowo uznali za jako potrzebę, wprowadzenia usług doraźnych, krótkoterminowych, w zależności od potrzeb mieszkańców.

Na kwestie związane z organizacją usług społecznych w gminie Kamienica Polska, w większości padały stwierdzenia, że system ten działa poprawnie, informacje o usługach są szeroko dostępne zarówno w Internecie, jak i w formie papierowej – tablice informacyjne w sołectwach, plakaty. Z odpowiedzi wynikało również, że to gmina jest głównym realizatorem usług, a w znikomej części organizacje pozarządowe. Propozycje dotyczące łączenia usług kierowały się do osób starszych z młodzieżą/dziećmi.

Na pytania dotyczące włączania mieszkańców i organizacji pozarządowych w realizację usług społecznych, znaczna większość badanych odpowiedziała twierdząco. Można zauważyć na podstawie powyższych wypowiedzi, że zarówno przedstawiciele JST jak i organizacji pozarządowych dostrzegają w tym zakresie potencjał do działania, sami podejmują różnorakie inicjatywy, angażują społeczność lokalną do współpracy. Katalog inicjatyw, w których biorą udział instytucje gminne i organizacje pozarządowe jest dosyć szeroki. Z tego katalogu warto zwrócić uwagę na te inicjatywy, które noszą znamiona dobrych praktyk, a których podejmowanie wiąże się z osiąganiem sukcesów, a więc i rozwojem gminy.

Potencjał społeczności lokalnej

Organizacje pozarządowe są kluczowymi partnerami każdego samorządu, posiadającymi bogate doświadczenie oraz wiedzę na temat potrzeb i problemów mieszkańców. Ich codzienna praca i bliski kontakt z lokalną społecznością czynią je niezastąpionymi w procesie kreowania i realizacji polityki społecznej gminy.

W badaniu jakościowym przeprowadzonym do powstania diagnozy, nie mogło zabraknąć pytań dotyczących współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego.

1. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego i czy można go zwiększyć?

- ✓ *„Ja jako przedstawiciel Stowarzyszenia współpracuję z ośrodkiem zdrowia, naświetlam, jak wyglądają sprawy związane z chorobą alkoholową. Nie mam problemów z załatwieniem spraw Stowarzyszenia. Problemem są finanse. Dużo mógłbym zorganizować, ale nie mam na to środków. Występuje konflikt interesów: z jednej strony walka z alkoholizmem, a z drugiej – coraz więcej punktów sprzedaży alkoholu. Współpracujemy z e strażami ochotniczymi, a 1 raz w roku w Kamienicy organizujemy wojewódzkie spotkanie wszystkich organizacji abstynenckich”.*



- ✓ „Współpraca z samorządem się rozwija. Ja reprezentuję zarówno Koło Emerytów i Straż. Jak jest impreza gminna, zawsze się udzielamy, pomagamy np. zabezpieczyć parking”.
- ✓ „Stowarzyszenie współpracuje z gminą podczas różnych wydarzeń plenerowych, w tym są Dożynki. Braliśmy udział w Bitwie Regionów: na 3258 Kół, byliśmy w czołówce 16 najlepszych. Współpracujemy z GOKiS: w Nocy Muzeów, organizowaniu Mikołaja, Powitaniu Lata, w WOŚP. W 2024 roku mieliśmy 33 działania. Koło zrobiło przedstawienie z dziećmi, pt.: „Kaczka dziwaczka”. Mamy stronę na Fb. Współpracujemy ze Strażą Pożarną, z orkiestrą dętą”.
- ✓ „Ja jako przedstawiciel stowarzyszenia, bez samorządu gminnego nie miałbym racji bytu. Wszelkie akcje są realizowane na terenie gminy. Część obszaru znajduje się na terenach starostwa i też się dobrze układa współpraca. Korzystamy z dotacji na inwestycje, one są na obiektach gminy. Np. w miejscowości Osiny w 2016 roku miała miejsce rewitalizacja boiska wraz z infrastrukturą. Pozyskaliśmy 250 tysięcy zł, gmina przekazała nam obiekt na 10 lat w użyczenie i tak mogliśmy zrobić inwestycję”.
- ✓ „Z władzami samorządowymi współpraca bardzo dobrze się układa, ale aspekt finansowy jest kluczowy. Angażujemy się aktywnie w różnorakie imprezy gminne”.
- ✓ „Dobry poziom współpracy za Kołami Gospodyń Wiejskich, Kołami Emerytów i Rencistów, ze strażakami. Wspólne imprezy plenerowe, pikniki, dożynki”.
- ✓ „Bardzo dobra współpraca, włączanie się stowarzyszeń do lokalnych wydarzeń”.
- ✓ „Nie widać tej współpracy, trudno powiedzieć o wszystkich sołectwach, na pewno jest duży potencjał. Wszystkie OSP posiadają swoje budynki. Musiałoby być wsparcie finansowe z gminy, by ta współpraca była lepsza. Jest Koło Gospodyń Wiejskich, ale bardziej nastawione na swoją działalność. Brak tej integracji między sołectkiej. Współpraca z JST jest słaba”.
- ✓ „Jest współpraca Kół Gospodyń, czy Kół Emerytów z samorządem, włączanie się w różne akcje charytatywne, czy wydarzenia gminne”.
- ✓ „Gmina musiałaby określić, jakich działań oczekuje. Współpraca mogłaby być na wyższym poziomie. Koła gospodyń i gospodarzy – ich najbardziej widać w działaniach. W Kamienicy nie ma takich doświadczeń, by podejmować taką współpracę”.

2. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

- ✓ „Jest to podstawa działania takiej instytucji, organizator społeczności lokalnej powinien się tym zajmować, poszukiwać dróg wspólnych, np. jak osiągnąć cel bez dużych środków finansowych”.
- ✓ „To jest poza obszarem mojej działalności, nie wypowiem się”.
- ✓ „Mogłaby być taka współpraca, lecz jest za mało tych organizacji, ale trzeba próbować”.
- ✓ „Oczywiście, że tak. Gdy wchodził program Czyste Powietrze, to Panie z GOPS informowały mieszkańców”.
- ✓ „Nie wiem nic o tym”.
- ✓ „Jako stowarzyszenie nie wchodzimy w kompetencje pomocy społecznej, ale mogliby do nas przyjść i przedstawić sytuację, co się należy, co przysługuje”.
- ✓ „Byłbym zainteresowany współpracą, jesteśmy otwarci np. na zasadzie wolontariatu. Ja bym chciał, żeby ktoś w CUS zajął się rozliczaniem naszych faktur np. za zakupy”.
- ✓ „Ja widzę pole do współpracy, np. spotkania o tematyce profilaktyki z beneficjentami CUS. Szczegółów rozmów nie było, ale chciałbym poznać swoją rolę w tej relacji”.

Ostatnie z tego zakresu pytanie brzmiało:

3. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej.

- ✓ „Potrzeba więcej spotkań regularnych, by był przedstawiciel każdej instytucji pozarządowej, na bieżąco przekazywać, czym się kto zajmuje, jak nawzajem możemy być sobie potrzebni”.
- ✓ „Trzeba rozmawiać”.
- ✓ „Musi być lepszy przepływ informacji. Musimy pamiętać, że organizacja musi się trzymać statutu, to jest kluczowe. Nasze organizacje nie mają działalności charytatywnej”.
- ✓ „Nie wiem, nie mam zdania”.

- ✓ „Rozmowy, spotkania przedstawicieli grup”.
- ✓ „Wykorzystać potencjał organizatora społeczności lokalnej”.

Zauważa się wysoki poziom współpracy i zaangażowania organizacji pozarządowych z jednostkami samorządowymi. Lokalne stowarzyszenia otrzymują wszelkie wsparcie na poziomie ich działalności. Rozmówcy mają także ciekawe pomysły, rozwiązania na współpracę z Centrum Usług Społecznych, widzą tu rolę nowego stanowiska pracy w CUS, tj. organizatora społeczności lokalnej, który może wykorzystać potencjał tych organizacji w obszarze swojej działalności. Zwrócono również uwagę na konieczność lepszej współpracy, spotkań, rozmów, wspólnego przygotowywania projektów, by współpraca międzysektorowa lepiej funkcjonowała.

Potencjał podmiotów gospodarczych

Ostatni obszar badań dotyczył kwestii potencjału podmiotów gospodarczych/lokalnych firm w zakresie świadczenia usług społecznych.

Pierwsze pytanie brzmiało:

1. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych? Jakie działania realizowane są wspólnie? Jak ta współpraca się układa? Jakie trudności są dostrzegane z obu stron? Co można poprawić?

- ✓ „Nie mam wiedzy w tym zakresie”.
- ✓ „mam takie przykłady: impreza plenerowa, pieczenie ziemniaków. Firmą, ta która robi ramy okienne, ufundowała Kołom emerytów i gospodyń i strażakom garnki, grilla gazowego wraz z butlą. Inny przykład: obchody Dnia Dziecka, jeden z lokalnych przedsiębiorców ma staw i został w tym dniu udostępniony dzieciom do wędkowania”.
- ✓ „Firmy sponsorują wydarzenia, kupują nagrody, przekazują środki finansowe”.
- ✓ „Np. lokalny klub sportowy jest w większości sponsorowany przez firmę z Kamienicy Polskiej. Inny przykład: na budowę bieżni lekkoatletycznej stowarzyszenie pozyskało 50% środków od sponsorów. Trzeba za tym pochodzić”.

- ✓ „Nie widzę tego, nic o tym nie wiem”.
- ✓ „Firmy działają, wspierają finansowo, dla biblioteki coś kupią, czy przy organizacji imprez. Trzeba dobrze żyć z przedsiębiorcami”.
- ✓ „Dość dużo firm działa na naszym terenie, ale brakuje współpracy, integracji pomiędzy gminą a firmami.. Rozwój musiałby być zrównoważony, uwzględniający aspekty wszystkich stron. To by było potrzebne, ale z uwzględnieniem interesu mieszkańców. Takie rozmowy powinny być przy udziale radnych, sołtysów. Nie zawsze rozwój idzie w parze z oczekiwaniami”.
- ✓ „Mogą się włączać finansowo, jako sponsorzy”.
- ✓ „Np. dofinansowanie dla dzieci do wyjazdów na ferie – forma materialna i niematerialna”.
- ✓ „Firmy wspierają finansowo różne wydarzenia, lub ktoś coś uszyje, bo potrafi, i przekazuje na szczytny cel”.

2. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w gminie? Jeśli tak, to w jakim zakresie, a jeśli nie, to dlaczego?

- ✓ „Tak, ale trzeba by określić ramy współpracy, znaleźć na to pomysł, ale tak, jak najbardziej. Naświetlić im, że dla nich to rodzaj promocji”.
- ✓ „tu wchodzi aspekt finansowy, ja tego nie widzę”.
- ✓ „nie mam o tym wyobrażenia”.
- ✓ „Pewnie da się połączyć w jakiś sposób. Ja sam załatwiłem w pewnej formie ramę do drzwi do budynku instytucji, i nie chciano ode mnie pieniędzy”.
- ✓ „trudno powiedzieć”.
- ✓ „Są firmy, które mogłyby się włączyć, w ramach swojej działalności, zależy od profilu firmy. Mogłyby się pojawić tymczasowe miejsca pracy dla osób wykluczonych społecznie, możliwość odbycia stażu dla długotrwale bezrobotnych. Gdyby to łączyć z CUS, to przedsiębiorca dałby zatrudnienie, ale na CUS - ie spocznie monitoring”.
- ✓ „Jeśli byłaby taka potrzeba, to pewnie by się włączyli. Trzeba by podsunąć pomysł takiemu przedsiębiorcy”.
- ✓ „Nie mam wyobraźni na ten temat”.

Kolejnym zagadnieniem wywiadu było:

3. Jaki potencjał firm/podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

- ✓ „To jest uzależnione od pomysłów, jakie usługi społeczne są potrzebne, np. robimy ferie przez GOK. W ramach zajęć dzieci chodziły na wycieczki do zakładów pracy zapoznać się, jak wygląda praca w danej firmie. Zawsze też istnieje możliwość przebranżowienia się pod kątem potrzeby danej usługi”.
- ✓ Nie wiem, nie mam zdania”.
- ✓ „CUS może kierować do przedsiębiorców przyjaźnie nastawionych na działalność społeczną osoby długotrwale bezrobotne, osoby uzależnione od alkoholu po przebytym leczeniu, osoby po opuszczeniu zakładu karnego”.
- ✓ „Wsparcie najbardziej potrzebujących”.
- ✓ „Tak jak wcześniej mówiłem - lokalne firmy na rzecz wykluczonych mieszkańców gminy we współpracy z CUS”.
- ✓ „Może pomoc finansowa? Pozyskiwanie pieniędzy na różne wydarzenia, np. z okazji Dnia Dziecka”.
- ✓ „Na pewno finansowo”.
- ✓ „Nie wiem”, „Nie mam zdania”.

4. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

- ✓ „Trudno tu coś powiedzieć”.
- ✓ „Dofinansowanie dla osób wykonujących usługi społeczne”.
- ✓ „Współpraca, przepływ informacji, spotkania, mówienie o potrzebach”.
- ✓ „Kanały informacyjne formalne i nieformalne”.
- ✓ „Może przedsiębiorcy mogliby ogłosić stypendium dla uzdolnionych dzieci, które mają trudną sytuację materialną”.
- ✓ „Rozmowy, porozumienia”.
- ✓ „Nie mam pomysłu”, „Nie mam zdania”.

Ostatnie pytanie dotyczyło propozycji, pomysłu na działania, na które mogłoby być zapotrzebowanie w gminie Kamienica Polska.

5. Załóżmy, że mamy przed sobą „Pudełko na pomysły”, do którego każdy może wrzucić swój pomysł na zajęcia, warsztaty, spotkania itp. Jaki byłby Pani/a pomysł?

- ✓ „Utworzenie placówki dla seniorów pobytu dziennego”.
- ✓ „Jest szczególnie w GOK bardzo bogata oferta dla dzieci, mamy muzeum regionalne z ciekawymi warsztatami. Tylko kawiarenki brakuje, w której np. po zakupach można by się spotkać ze znajomymi i kawę wspólnie wypić”.
- ✓ „Duży niedosyt. Brakuje spotkań dla osób 60+, np. Uniwersytetu Trzeciego Wieku – tego nie ma, szkolenia z zakresu promocji zdrowia, zdrowego odżywiania, spotkań ze specjalistą dot. Aktywności fizycznej, szkolenia z zakresu obsługi urządzeń elektronicznych. Osobom aktywnym zawodowo – szkolenia podnoszące kwalifikacje, np. z podstawowej administracji: jak przygotować pismo do urzędu, e – doręczenia, e – puap, kampania edukacyjna na temat funkcjonowania samorządu terytorialnego”.
- ✓ „Wsparcie w postaci prawnika, zwiększyć dostępność”.
- ✓ „Komunikacja w gminie (autobus), finanse dla organizacji pozarządowych, prelekcje na temat zdrowia, urody, psychologiczne. Cykliczne wyjazdy na basen.. dobrze, by było to na stałe. Kursy szkoleniowe np. z florystyki, gotowania, i inne nowinki”.
- ✓ „Dotrzeć trzeba do młodzieży”.
- ✓ „Dzienny dom dla seniorów, rozwój rekreacji, inwestowanie w tereny zielone, ścieżki rekreacyjne, deptaki, ścieżki edukacyjne, skwer rekreacyjno – parkowy. Jest potencjał to wytyczenia takiej ścieżki edukacyjno – rekreacyjnej poczynwszy od GOK, potem deptakiem wzdłuż rzeki, teren z muzeum regionalnym, za muzeum jest działka gminna, tam zrobić skwer rekreacyjno – parkowy po oczyszczeniu go i ten z kolei połączyć z innym terenem gminnym na terenie OSP. To by była fajna ścieżka rekreacyjna ok. 1 km. Brakuje też ścieżek rowerowych, ale tu jest droga powiatowa, czyli gmina ma utrudnienie”.
- ✓ „Dla starszych osób koncerty, wieczorki, formy aktywności. Dla młodzieży również, np. siłownia z instruktorem, kurs tańca towarzyskiego, czy współczesnego”.

- ✓ „To czego ja chcę czy oczekuję, to mam zapewnione. Mam świadomość, że wszystko kosztuje”.
- ✓ „jako prezes stowarzyszenia, chciałbym więcej warsztatów z psychologiem, terapeutą dla mieszkańców, by zdobyli wiedzę. To zostaje w głowie”.

Potencjał podmiotów gospodarczych we współpracy z JST opiera się zazwyczaj na udzielaniu wsparcia finansowego czy rzeczowego w różnego rodzaju akcjach, piknikach, wydarzeniach sportowych, kulturalnych i innych. W ten sposób przedsiębiorcy promują swoją firmę. W obszarze świadczenia usług społecznych przy zaangażowaniu podmiotów gospodarczych oraz jak CUS mógłby wykorzystać ich potencjał, rozmówcy przedstawiali ciekawe pomysły, rozwiązania dla takiej kooperacji.

W odpowiedziach na pytanie podsumowujące dotyczące propozycji na nowe, brakujące działania, usługi, zajęcia, zwrócono uwagę na brak placówki wsparcia dziennego pobytu dla seniorów, zajęć, warsztatów czy wykładów o różnej tematyce poczynając od zdrowia do urody. Więcej cyklicznych form aktywności dla seniorów, jak również poprawy infrastruktury związanej ze ścieżkami rowerowymi czy utworzeniem ścieżki dydaktyczno – rekreacyjnej.

ANALIZA DANYCH UZYSKANYCH W TRAKCIE WYWIADU GRUPOWEGO

W trzeciej części badań jakościowych przeprowadzono grupowy wywiad pogłębiony z kluczową grupą odbiorców usług społecznych. Grupą respondentów byli opiekunowie osób z niepełnosprawnościami z obszaru gminy Kamienica Polska. Celem tego badania miała być ocena adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocena skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie wspólnoty samorządowej w obszarze usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w gminie Kamienica Polska.

Do realizacji wywiadu wykorzystano scenariusz FGI, który uzupełniano w czasie rzeczywistym podczas prowadzonego wywiadu.

Wypowiedzi uczestników badania zamieszczone w poniższej tabeli, zostały przedstawione w podziale na cztery obszary problemowe: *Informacje o gminie – specyfika, najważniejsze wyróżniki*; *Usługi społeczne w gminie Kamienica Polska*; *Potencjał społeczności lokalnej*; *Potencjał podmiotów gospodarczych*.

Informacja o mieście – specyfika, najważniejsze wyróżniki

Badany obszar	Odpowiedzi respondentów/seniorów
Krótką charakterystyka gminy	➤ „Gmina jest bardzo dobrze skomunikowana, dzieci są odwożone do szkół. Edukacja dla dzieci i młodzieży na wszystkich poziomach. Mamy muzeum regionalne, infrastrukturę sportową na wysokim poziomie”.
Problemy społeczne w gminie identyfikowane przez grupę	➤ „Bariery architektoniczne związane dostępnością do budynków dla osób z niepełnosprawnościami. Nie ma podjazdów. Brakuje też zajęć dla dzieci z niepełnosprawnościami. Pomoc psychologa by się przydała”
Potrzeby w gminie Kamienica Polska według grupy respondentów	➤ „Brakuje rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych, bariery komunikacyjne występują, niewiele osób zdaje sobie sprawę z naszych problemów, z czym borykamy się na co dzień”. ➤ „Zdrowym osobom żyje się fajnie, jest coraz lepiej, ale osoby chore są izolowane, brakuje łączenia w szkołach osób/dzieci zdrowych z niepełnosprawnymi”.
Główne zasoby i potrzeby w gminie Kamienica Polska w aspekcie społecznym,	➤ „Osób starszych jest więcej, Bezrobocie – trudno powiedzieć, raczej mało jest miejsc pracy. Mało

gospodarczym, komunikacyjnym, dostępności do służby zdrowia, pomocy społecznej	<i>zakładów pracy. Osoby korzystające z pomocy społecznej według nas to nieduża skala”.</i> ➤ <i>„Osoby starsze mają problem z przemieszczaniem się. Chciałyby, by chociaż 1 raz w tygodniu móc ich zawieźć do sklepu. Osoby z niepełnosprawnościami nie mają jak się przemieszczać. Jest niezbędna pomoc w dowiezieniu”.</i> ➤ <i>„Dostępność do służby zdrowia jest dobra, są dwie przychodnie, podstawowa opieka lekarska oraz specjaliści”.</i>
--	--

Usługi społeczne w mieście

Ocena dostępności usług społecznych w gminie: edukacja, programy wsparcia dla potrzebujących, realizowane zajęcia dla dzieci, seniorów, itp.	➤ <i>„Seniorzy – osoby zdrowe spotykają się, mają różne aktywności. Brakuje natomiast opieki dla seniorów chorych, wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Te osoby bazują na opiece osób najbliższych, a przecież nie każdy ma rodzinę. Nawet opiekun potrzebuje czasem wytchnienia.”</i>
Usługi obecnie dostępne, do kogo są skierowane, jaka jest ich jakość, kto jest ich realizatorem	➤ <i>„Usługi są kierowane do dzieci, do osób starszych. Z tego co wiemy, to ich jakość jest dobra, nie słyszy się, by ktoś był niezadowolony. Oferta jest różnorodna”.</i>



	➤ „Usługi realizują JST oraz organizacje pozarządowe, np. stowarzyszenia”
Brakujące usługi - dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki występują w zakresie wsparcia z pomocy społecznej	➤ „Z naszego punktu widzenia, to za mało jest fizjoterapii dla naszych dzieci. Terapia powinna być bliżej, w naszym zasięgu”. ➤ „Powinna być wprowadzona opieka dla seniorów niesamodzielných, tego w gminie brakuje, a osób niesamodzielných przybywa. Wiem, bo jestem asystentem osoby niepełnosprawnej”. ➤ „Brakuje usług doraźnych, w zależności od potrzeb mieszkańców, np. „złota rączka”, czy przy odśnieżeniu chodnika, zrobieniu zakupów”. ➤ „Brakuje zajęć dla osób niepełnosprawnych, rehabilitacji, fizjoterapii, transportu, dziennego domu dla seniorów. Zaplecze w gminie jest, ale dostępność nie dla wszystkich”. ➤ „Wiemy, że rodziny z dziećmi często potrzebują pomocy, tam, gdzie jest problem alkoholowy, przemoc w rodzinie”.
Ograniczona dostępność do usług/ potrzeba dodatkowych usług, których brakuje.	➤ „Nie mamy takiej wiedzy”. ➤ „Tak jak mówiłyśmy, za mało fizjoterapii”.



Organizacja systemu świadczenia usług w gminie, jego skuteczność.	➤ „Brakuje regularnego transportu, bo nawet jeśli usługi jakieś są dostępne, to nie ma jak dojechać na miejsce. ➤ „Wiedza mieszkańców na temat dostępności usług na pewno jest, są tablice informacyjne, są strony internetowe, można przeczytać, dowiedzieć się”.
Możliwość włączania mieszkańców i organizacje pozarządowe w realizację usług społecznych/zakres, do jakich usług/jaka organizacja mogłaby realizować	➤ „Z naszego punktu widzenia, to raczej zadanie instytucji. Nie widzimy takiej możliwości, żeby mieszkańcy mogli się w to włączać. Organizacje pozarządowe, jak najbardziej tak”.

Potencjał społeczności lokalnej

Poziom współpracy sektora pozarządowego z JST/działania realizowane wspólnie/co można poprawić	➤ „My tej współpracy nie widzimy, nie jest zauważalna”. ➤ „Szkoły próbują wychowywać dzieci, uczyć ich szacunku do osób niepełnosprawnych, ale odczuwamy to tak, że w domach nie jest ten model podtrzymywany. Nasze dzieci czują się izolowane. Powinna być lepsza komunikacja”.
Potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego, sektora ekonomii społecznej do wykorzystania przez CUS w celu zaspokojenia potrzeb społecznych	➤ „Sceptycznie do tego pomysłu podchodzimy. Gdyby można było otrzymać coś w zamian, to może wtedy by się udała taka współpraca”.

Działania do wdrożenia do poprawy współpracy międzysektorowej.	➤ „Rozmowy, wspólne działania, lepsza komunikacja”.
---	---

Potencjał podmiotów gospodarczych

Poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z JST w zakresie świadczenia usług społecznych/jakie działania są realizowane wspólnie/jak się układa współpraca.	➤ „Wiemy, że lokalne firmy dotują różne wydarzenia, które dzieją się w gminie. Przy akcjach charytatywnych jak np. ostatnio WOŚP czy nagrody dla sportowców. Kluby sportowe na pewno są dotowane przez lokalnych przedsiębiorców”.
Włączanie lokalnych firm w realizację usług społecznych	➤ Przedsiębiorcy mogliby przyjmować do pracy na ½ etatu osoby z niepełnosprawnościami, czy długotrwale bezrobotne, albo te z uzależnieniami”.
Potencjał podmiotów gospodarczych do wykorzystania przez CUS w obszarze usług społecznych	➤ „Przedsiębiorcy mogliby przyjmować na staże osoby wykluczone społecznie, długotrwale bezrobotne, czy mniejsze firmy, np. robić kursy, szkolenia, może coś takiego”.
Działania do wdrożenia, by współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych lepiej funkcjonowała	➤ „Przedstawiciele firm lokalnych musieliby poszerzyć swoją ofertę, by dostosować do osób z różnorodnymi problemami społecznymi, w tym także dla osób niepełnosprawnych”. ➤ „Tu są potrzebne rozmowy, pomysły do przeanalizowania”.

WNIOSKI I REKOMENTACJE

Celem przeprowadzonego badania było zidentyfikowanie potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Kamienica Polska. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą opracowaniu Programu Usług Społecznych, określającego usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej.

W oparciu o dokonaną analizę wyników badań zostały sformułowane wnioski z badania wraz z rekomendacjami.

Sytuację społeczną Gminy Kamienica Polska determinuje szereg czynników demograficznych, społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych, które wpływają na jakość życia jej mieszkańców oraz dostępność usług społecznych.

WNIOSEK 1

Proces „starzenia się” społeczeństwa jest w dzisiejszych czasach zjawiskiem nieuniknionym, aczkolwiek może ono postępować w zróżnicowanym stopniu w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego. Należy brać jednak pod uwagę, że w strukturze społecznej Gminy Kamienica Polska będzie przybywać osób starszych oraz liczyć się z tym, że może następować odpływ ludzi młodych, związany z podjęciem nauki w szkole średniej lub na uczelni wyższej, a następnie pracy w innym mieście. Nie bez znaczenia są też zmiany w strukturze rodzin, które coraz rzadziej mają charakter wielopokoleniowy, częściej natomiast rozpraszają się, pozostawiając osoby starsze bez odpowiedniego wsparcia.

REKOMENDACJA 1

Na przestrzeni najbliższych lat należy prognozować zwiększenie popytu na usługi opiekuńcze, asystenckie, wytnieniowe, a także inne rodzaje wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Szczególną uwagę trzeba zwrócić na osoby samotne, mieszkające w miejscach oddalonych od centrum gminy, a także na dorosłe osoby z niepełnosprawnościami, które po śmierci rodziców – ich dotychczasowych opiekunów, mogą pozostać bez wsparcia. Z uwagi na odpływ ludzi młodych, należy skierować działania również w stronę rodzin oraz dzieci i młodzieży, aby zapewnić im dostęp w gminie do usług społecznych, odpowiadających na ich potrzeby.

REKOMENDACJA 2

Rekomenduje się organizację wsparcia w postaci poradnictwa dla opiekunów faktycznym osób starszych i z niepełnosprawnością. Takie działanie pozwoli na pozostanie w warunkach domowych osobom starszym i niepełnosprawnym jak najdłużej, a opiekunom faktycznym pozwoli profesjonalnie i z lepszymi kompetencjami oraz ze wsparciem realizować trudne zadanie jakim jest opieka dla najbliższych.

REKOMENDACJA 3

Stworzenie dodatkowego miejsca typu Klub Seniora, które zapewni osobom starszym uczestnictwo w różnego rodzaju zajęciach edukacyjnych i podnoszących ich jakość życia takich jak np. warsztaty: multimedialne, muzyczne, taneczne, ceramiczne, kulinarne, rękodzieła, ekologiczne, sportowe, językowe oraz wydarzenia integracyjne tj. wycieczki, wyjazdy do teatru, kina, pikniki. Podejmowane działania mają przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu i ekonomicznemu poprzez organizację czasu wolnego seniorom. Wymienione zakresy

aktywności zostały wskazane jako obszar zainteresowania oraz zdefiniowany jako potrzebny i ważny dla społeczności lokalnej.

WNIOSEK 2

Z uzyskanych informacji wynika, że rodziny z osobami z niepełnosprawnościami nadal często pozostają sami w swoim domu. Opiekunowie przemęczeni opieką, a niepełnosprawni pozostawieni w monotonii dnia codziennego.

REKOMENDACJA 4

Rekomenduje się w tym zakresie wsparcie i objęcie opieką opiekunów faktycznych poprzez odpowiednie formy poradnictwa i wsparcia.

WNIOSEK 4

Diagnoza przeprowadzona wśród różnych grup społecznych i wiekowych obrazuje najistotniejsze problemy dzieci i młodzieży, którymi jest brak miejsc do spędzania czasu wolnego, co powoduje nudę i depryzację potrzeb wszechstronnego rozwoju.

REKOMENDACJA 5

Rekomenduje się organizację na terenie gminy Kamienica Polska miejsc umożliwiających spotkania dzieci i młodzieży, tzw. świetlic poprzez realizację szeroko rozumianych usług społecznych dla dzieci i młodzieży oraz usług społecznych dla . Na przykład

Świetlice wspierałyby rodziców w procesie wychowywania dzieci i młodzieży. Działania świetlic najczęściej ukierunkowane są na dzieci i młodzież wywodzące się z rodzin patologicznych lub mających trudną sytuację materialną, natomiast zajęcia w tego typu placówkach mogą być zorganizowane w taki sposób, żeby poprzez swoją atrakcyjność przyciągać także dzieci i młodzież z rodzin wydolnych wychowawczo. Ogólne cele działań świetlic to przede wszystkim współdziałanie w procesie wychowywania z rodziną oraz szkołą, pomoc w nauce, zapewnianie posiłków podopiecznym, organizacja czasu wolnego przez prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych, działania mające na celu rozwój zainteresowań podopiecznych, wsparcie psychologiczne, socjoterapeutyczne i materialne podopiecznych oraz ich rodzin.

WNIOSEK 5

Diagnoza przeprowadzona wśród różnych grup społecznych i wiekowych obrazuje najistotniejsze problemy grup marginalizowanych, które nie są dość zaktywizowane.

REKOMENDACJA 6

Rekomenduje się ukierunkowanie działań na usługi społeczne wsparcia aktywności lokalnej grup marginalizowanych takich jak osoby samotne, z niepełnosprawnością oraz dotknięte przemocą domową. Działania te są istotne z punktu widzenia wzmocnienia aktywności i integracji w społeczności lokalnej.

WNIOSEK 6

Przeprowadzona diagnoza pokazała istotny problem w obszarze samotności i zaradności w podstawowych problemach dnia codziennego u osób starszych i samotnych, jak

również młodszych a z niepełnosprawnościami. Do bolączek zaliczano problemy z radzeniem sobie z naprawami, prostymi czynnościami naprawczymi w domu. Takie proste czynności były istotnym problemem dla wielu nie do pokonania.

REKOMENDACJA 7

Rekomenduje się wprowadzenie usługi polegającej na wykonywaniu drobnych napraw, prac montażowych i gospodarczych, niewymagających natychmiastowej interwencji, wykonywanych na terenie Gminy Kamienica Polska. Głównym celem byłoby świadczenie pomocy w nieskomplikowanych, niewymagających specjalistycznej wiedzy ani kwalifikacji oraz niewymagających specjalistycznego sprzętu lub narzędzi, naprawach technicznych w miejscu zamieszkania usługobiorcy. Taki rodzaj usługi zabezpieczyłby potrzeby mieszkańców Gminy Kamienica Polska.

WNIOSEK 7

Istotnym aspektem funkcjonowania mieszkańców Gminy Kamienica Polska jest zdrowie. Długotrwała lub ciężka choroba stanowi główny powód udzielania pomocy społecznej w gminie. Społeczeństwo starzejące się boryka się z problemami zdrowotnymi wynikającymi ze starszego i podeszłego wieku. Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami problemy zdrowotne oraz dostępność usług zdrowotnych oraz dostęp do sprzętu rehabilitacyjnego stanowią jedno z najważniejszych kwestii.

REKOMENDACJA 8

W zakresie realizowanych usług społecznych należy uwzględnić działania w obszarze promocji i ochrony zdrowia. Istotnym działaniem byłoby wprowadzenie usługi polegającej na

udostępnianiu różnego rodzaju sprzętu rehabilitacyjnego i medycznego potrzebnego do opieki nad osobą z niepełnosprawnością oraz w procesie rehabilitacji. Takie działanie podniosłoby standard jakości ochrony zdrowia w Gminie Kamienica Polska.

WNIOSEK 8

Bardzo ważnym aspektem wpływającym na wzrost świadomości społecznej jest profilaktyka w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, a także często im towarzyszącej przemocy w rodzinie.

REKOMENDACJA 9

Rekomenduje się organizację pomocy poprzez indywidualne poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej dla sprawców przemocy, ale także ich rodzin jako ofiar i osób współuczestniczących. Zapewnienie działań profilaktycznych dotyczących uzależnień i przemocy w rodzinie, a także wśród dzieci i młodzieży tzw. przemocy rówieśniczej. Ważnym aspektem jest profilaktyka poprzez organizację warsztatów takich jak: trening zastępowania agresji, komunikacja skoncentrowana na rozwiązaniach, porozumiewanie bez przemocy.

Podsumowując, w świetle przeprowadzonego rozeznania do grup społecznych, które obecnie w pierwszej kolejności powinny zostać objęte wsparciem w ramach usług społecznych należą: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny dysfunkcyjne.

W przeprowadzonym badaniu znajdujemy potwierdzenie znaczenia wymienionych wyżej odbiorców, jednak powyższa lista powinna zostać uzupełniona lub rozszerzona o usługi skierowane do: rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością, rozszerzenie oferty usług także do

opiekunów faktycznych osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób z dotkniętych przemocą domową oraz ich rodzin.

W ramach poszczególnych grup należy szczególnie uwzględnić osoby i rodziny będące w kryzysie bądź trudnej sytuacji ekonomicznej, doświadczające dotychczas barier w dostępie do usług społecznych oraz rodziny mające problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Grupą wymagającą szczególnej uwagi jest młodzież zamieszkująca Gminę Kamienica Polska.

Poniżej wskazano przykładowe działania, które mogą być kierowane do poszczególnych grup i osób:

- Osoby starsze: poradnictwo specjalistyczne oraz spotkania międzypokoleniowe, zajęcia i inicjatywy rozwijające aktywność oraz zagospodarowujące potencjał seniorów, spotkania edukacyjne i profilaktyczne na przykład w Klubie Seniora.
- Osoby z niepełnosprawnościami: usługi wsparcia w zakresie drobnych napraw, jak również zwiększenie dostępu do sprzętu rehabilitacyjnego.
- Opiekunowie faktyczni: poradnictwo indywidualne wspierające.
- Rodziny z dziećmi i młodzież: zajęcia wspierające rozwój dzieci i młodzieży, pomoc psychologiczna, poradnictwo specjalistyczne, profilaktyka zdrowotna dla rodziców i dzieci, działania edukacyjne, ponadto wprowadzenie szeroko rozumianych usług społecznych dla dzieci i młodzieży zgodnie z ich potrzebami. Dodatkowo stworzenie usługi polegającej na poradnictwie indywidualnym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
- Ogół mieszkańców: działania wzmacniające mające na celu aktywizację grup zmarginalizowanych.

Biorąc pod uwagę powyższe, jako priorytetowe powinny być traktowane usługi w zakresie wspierania rodziny, pomocy społecznej, w tym wsparcia osób starszych, promocji i ochrony zdrowia, wsparcia osób niepełnosprawnych oraz aktywności obywatelskiej. Rodzaje usług będą uzależnione od potrzeb grup odbiorców, a także od ich sytuacji. Część usług może być kierowana do ogółu mieszkańców, a część do osób i grup wymagających

wsparcia specjalistycznego. Ważne jest ich dostosowywanie do indywidualnych potrzeb mieszkańców Gminy Kamienica Polska

Załącznik numer 1

Szanowni Państwo,

w związku z opracowywaniem diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej gminy **Kamienica Polska** w zakresie usług społecznych, zwracamy się z uprzejmą prośbą do jej mieszkańców o wypełnienie ankiety. Celem badania jest poznanie obecnych potrzeb mieszkańców oraz zidentyfikowanie obszarów deficytowych w zakresie usług społecznych i działań wspierających.

Ankieta jest anonimowa a udział w niej jest dobrowolny

Z góry dziękujemy za poświęcony czas i zaangażowanie!

Metryczka

1. Płeć

a.	Kobieta
b.	Mężczyzna
c.	Inna

2. W jakim jest Pan (i) wieku? (liczba ukończonych lat).....?

3. Wykształcenie (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Podstawowe i gimnazjalne	b.	Średnie, średnie branżowe
c.	Zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe	d.	Wyższe

4. Stan cywilny (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Wolny (-a)	b.	Wdowiec/ Wdowa
c.	Żonaty/ Zamężna	d.	W związku partnerskim
e.	Rozwiedziony (-a)	f.	Inny

5. Status zawodowy (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Uczeń/student	b.	Emeryt/rencista
c.	Pracownik fizyczny	d.	Bezrobotny
e.	Pracownik umysłowy	f.	Nie pracuje, zajmuje się domem
g.	Przedsiębiorca	h.	Inne
i.	Rolnik		

6. Które z wymienionych określić najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	żyjemy bardzo biednie – nie starcza nam (mi) nawet na podstawowe potrzeby
b.	żyjemy skromnie – musimy na co dzień oszczędnie gospodarować
c.	żyjemy średnio – starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy
d.	żyjemy dobrze – starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania
e.	żyjemy bardzo dobrze – mogę (możemy) sobie pozwolić na pewien luksus

I. Informacje ogólne

7. Czy jest Pan(i) mieszkańcem/mieszkanką gminy Kamienica Polska? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Tak
b.	Nie

8. Jeśli tak, to od jak dawna zamieszkuje Pan(i) gminę Kamienica Polska?

a.	Mieszkam tu od urodzenia
b.	Mieszkam tu powyżej 10 lat
c.	Mieszkam tu krócej niż 10 lat

9. Czy uważa Pani/Pana, że gmina Kamienica Polska jest dobrym miejscem do życia?

a.	Zdecydowanie tak
b.	Raczej tak
c.	Raczej nie
d.	Zdecydowanie nie
e.	Trudno powiedzieć

II. Usługi społeczne

1. Z poniższego katalogu usług społecznych, proszę wskazać te, których Pani/Pana zdaniem brakuje (nie są dostępne) oraz nie brakuje (są dostępne) na terenie gminy Kamienica Polska:

a.	Miejsca wsparcia dla rodziców dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
b.	Miejsca wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
c.	Oferta wsparcia/programy dla dużych rodzin	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
d.	Miejsca opieki żłobkowej	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
e.	Usługi wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami (usługi asystenckie, opiekuńcze)	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
f.	Usługi wsparcia dla seniorów (kluby seniora, dzienne domy pomocy)	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
g.	Wsparcie dla osób uzależnionych od alkoholu	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
h.	Wsparcie dla osób uzależnionych od narkotyków	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
i.	Wsparcie dla osób chorujących psychicznie	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć

DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE KAMIENICA POLSKA

j.	Programy promocji zdrowia	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
k.	Oferta wsparcia dla osób poszukujących zatrudnienia	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
l.	Oferta zajęć i programów kierowanych do seniorów	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
m.	Oferta wydarzeń rozrywkowych/kulturalnych	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
n.	Miejsz aktywności społecznej, klubów, spotkań itp.	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
o.	Działalność/aktywności organizacji pozarządowych	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
p.	Otwartych miejsc rekreacji i sportu	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
q.	Obiektów sportowo-rekreacyjnych	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć

2. Dla jakich grup społecznych w gminie brakuje oferty w szczególności? (proszę wskazać maks. 3 odpowiedzi)

1	Dzieci	7	Osoby bezrobotne	13	Wolontariusze
2	Młodzież szkolna	8	Osoby bez wykształcenia	14	Mniejszości etniczne
3	Osoby młode wchodzące na rynek pracy	9	Osoby uzależnione	15	Osoby z problemami psychicznymi
4	Samotni rodzice – matki/ojcowie	10	Osoby z niepełnosprawnościami	16	Seniorzy
5	Osoby ubogie	11	Osoby samotne	17	Pełnoletni mieszkańcy
6	Osoby bezdomne	12	Cudzoziemcy	18	Inne (jakie?)

3. Jakie problemy uważa Pan(i) za najważniejsze w gminie Kamienica Polska? (proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

1.	alkoholizm	11.	złe warunki mieszkaniowe
2.	inne uzależnienia (np. narkotyki)	12.	niepełnosprawność i długotrwała choroba
3.	przemoc w rodzinie	13.	problemy osób starszych
4.	problemy opiekuńczo-wychowawcze, w tym rodzin wielodzietnych i niepełnych	14.	dostęp i jakość edukacji
5.	ubóstwo	15.	dostęp do ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego
6.	zła sytuacja finansowa rodzin	16.	jakość oferty spędzania czasu wolnego



7.	bezrobocie	17.	bezdomność
8.	przestępczość	18.	migracja osób młodych
9.	wykluczenie komunikacyjne	19.	zanieczyszczenie środowiska i powietrza
10.	brak aktywności obywatelskiej	20.	inne (jakie?)

4. Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych RODZINOM jest największe zapotrzebowanie w gminie Kamienica Polska? (proszę zaznaczyć maks. 5 odpowiedzi)

1.	asysta i doradztwo dla rodzin
2.	dostęp do prawnika
3.	terapia dla dzieci i młodzieży
4.	psychoterapia dla dorosłych
5.	poradnictwo dla rodzin w zakresie problemów opiekuńczych i wychowawczych
6.	usługi doradcze w formie mobilnej (np. psycholog, prawnik, pracownik socjalny)
7.	interwencje kryzysowe
8.	zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy
9.	wsparcie w dożywianiu
10.	wsparcie finansowe rodzin
11.	wsparcie specjalistyczne dla dzieci (pedagog, logopeda itp.)
12.	akcje profilaktyczne w obszarze zdrowia
13.	działania profilaktyczne dla rodzin w zakresie uzależnień, przemocy itp.
14.	tworzenie grup wsparcia
15.	tworzenie i udostępnianie mieszkań socjalnych
16.	poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego
17.	inne (jakie?).....

5. Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych OSOBOM STARSZYM I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ jest największe zapotrzebowanie w gminie Kamienica Polska?(proszę zaznaczyć maks. 5 odpowiedzi)

1.	usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze
2.	dostęp do ośrodków wsparcia dziennego
3.	organizowanie szkoleń i doradztwo dla opiekunów osób starszych i z niepełnosprawnością
4.	wsparcie finansowe
5.	wsparcie w dożywianiu
6.	pomoc w uzyskaniu świadczeń dla osób z niepełnosprawnością
7.	wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego
8.	rozwój oferty spędzania czasu wolnego
9.	wsparcie w zakresie zmniejszania izolacji społecznej i zapewniania towarzystwa osobom samotnym
10.	wsparcie w codziennych czynnościach (sprzątanie, zakupy)
11.	promowanie informacji o potrzebach i możliwościach osób starszych i z niepełnosprawnością wśród lokalnej społeczności
12.	wdrożenie seniorów w procesy decyzyjne w mieście (np. rada seniorów)

13.	teleopiekę (opaska życia z przyciskiem SOS, e-konsultacje, e-rehabilitacja itp.)
14.	inne (jakie?).....

6. Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych MŁODZIEŻY jest największe zapotrzebowanie w gminie Kamienica Polska?(proszę zaznaczyć maks. 5 odpowiedzi)

1.	profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień od Internetu i komputera w szkołach
2.	działania informacyjne w zakresie możliwości radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych (np. przemoc w rodzinie)
3.	profilaktyka chorób
4.	poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne
5.	psychoterapia
6.	oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
7.	rozwój pozaszkolnej oferty edukacyjnej (np. warsztaty, kursy)
8.	udostępnienie przestrzeni na spotkania dla dzieci i młodzieży (np. klub dziecięcy, klub młodzieżowy)
9.	doradztwo i wsparcie w zakresie realizacji własnych inicjatyw ze strony młodzieży
10.	wdrożenie młodzieży w procesy decyzyjne w mieście (np. młodzieżowa rada miasta)
11.	inne (jakie?).....

7. Proszę określić, w jakiego typu wydarzeniach/imprezach kulturalnych najchętniej brał(a)by Pan(i) udział?(można zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi)

1	koncerty muzyczne znanych gwiazd	6	filmy/seanse w kinie
2	festyny, jarmarki	7	festiwale teatralne
3	festiwale filmowe	8	klubowe koncerty zespołów
4	spektakle/wystąpienia w teatrze	9	wystawy, galerie sztuki
5	widowiska folklorystyczne	10	święta lokalne np. dożynki, święto chleba itp.
		11	Inne (jakie)

III Dostępność Usług Społecznych

1. Czy gdyby zaistniała taka sytuacja, w której musiał(a)by Pan(i) skorzystać z usług społecznych, to czy wiedział(a)by Pan(i) gdzie udać się po wsparcie (niefinansowe)?

1	Tak	2	Nie
---	-----	---	-----

2. Jak rozumie Pan(i) pojęcie teleopieki? (proszę zaznaczyć maks. 3 odpowiedzi)

1	Zdalne monitorowanie parametrów zdrowotnych, takich jak tętno, saturacja oraz systemy wykrywania upadków i alarmowania w sytuacjach zagrożenia	4	Każda forma pomocy świadczona zdalnie, np. zamawianie usług sprzątania lub dostawy jedzenia
2	Technologie umożliwiające prowadzenie telekonsultacji medycznych z lekarzem lub pielęgniarką bez wychodzenia z domu	5	Nie wiem, czym jest teleopieka
3	Urządzenia noszone, takie jak opaski życia, które umożliwiają stały monitoring zdrowia i alarmowanie opiekunów w razie potrzeby	6	Inne (jakie?)

3. Jak Pan(i) ocenia obecny poziom dostępności usług teleopieki w gminie Kamienica Polska? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

1	Bardzo dobrze	4	Żle
2	Dobrze	5	Bardzo źle
3	Nie wiem		

4. Czy uważa Pan(i), że gmina Kamienica Polska podejmuje wystarczające działania na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju ekologicznego? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

1	Tak, działania gminy są wystarczające i skuteczne	4	Nie mam zdania na ten temat
2	Tak, ale można by je jeszcze usprawnić w niektórych obszarach	5	Nie, ochrona środowiska nie jest istotnym priorytetem w gminie
3	Nie, działania są niewystarczające i wymagają znacznej poprawy	6	Inne (jakie?)

5. Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnością mieszkające na terenie gminy Kamienica Polska? (Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi).

1.	Izolacja społeczna i poczucie samotności	8.	Niska aktywność zawodowa i trudności na rynku pracy
2.	Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki	9.	Nietolerancja i brak akceptacji ze strony otoczenia
3.	Trudności w dostępie do usług opiekuńczych	10.	Bariery architektoniczne utrudniające swobodę poruszania się
4.	Problemy finansowe i brak stabilności materialnej	11.	Brak wsparcia i akceptacji w środowisku rodzinnym
5.	Brak możliwości korzystania z rehabilitacji	12.	Problemy natury psychicznej i emocjonalnej
6.	Brak dostępu do usług opiekuńczych	13.	Inne (jakie?)
7.	Doświadczenie przemocy domowej		

6. Jakie rozwiązania i usługi mogłyby ułatwić osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnością, a także ich rodzinom, codzienne funkcjonowanie i bardziej aktywny udział w życiu społecznym? (Proszę zaznaczyć maksymalnie 5 odpowiedzi):

1.	Zapewnienie dostępu do mobilnych usług doradczych (np. prawnik, psycholog, terapeuta, pracownik socjalny)	6.	Zapewnienie towarzyszenia, np. w formie asystenta osobistego dla osób starszych i z niepełnosprawnością
2.	Organizacja zajęć kulturalnych i edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnością	7.	Rozwój usług ograniczających poczucie samotności i izolacji w miejscu zamieszkania (np. usługi sąsiedzkie, wolontariat)
3.	Zwiększenie dostępności istniejących usług opiekuńczych	8.	Wprowadzenie usługi opieki wytchnieniowej
4.	Rozszerzenie usług specjalistycznych, w tym wsparcia pielęgniarstwa środowiskowego	9.	Organizowanie programów aktywizacyjnych w zakresie kształcenia, rekreacji, sportu, turystyki, kultury oraz edukacji
5.	Podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnością	10.	Tworzenie sieci wsparcia sąsiedzkiego oraz wolontariatu
		11.	Inne (jakie?)

7. Jakie działania integracyjne powinny być organizowane na terenie gminy Kamienica Polska? (Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

1.	Pikniki i festyny plenerowe	5.	Warsztaty tematyczne dostosowane do zainteresowań mieszkańców
2.	Lokalne jarmarki	6.	Spotkania informacyjno-profilaktyczne (np. z udziałem Policji, Straży Pożarnej, ratowników medycznych, pracowników socjalnych)
3.	Obchody świąt lokalnych, np. dożynki	7.	Spotkania tematyczne z udziałem dzieci i młodzieży (np. z okazji Świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy, Dnia Babci i Dziadka)
4.	Wystawy i widowiska folklorystyczne	8.	Programy aktywizacyjne oraz wspierające rozwój i współpracę sołectw
		9.	Inne (jakie?)



Fundusze Europejskie
dla Śląskiego



Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską



Województwo
Śląskie

8. Jakie według Pana(i) inne formy pomocy powinny zostać jeszcze zainicjowane na terenie gminy Kamienica Polska oprócz wymienionych powyżej?

.....

.....

.....

9. Co Pana(i) zdaniem mógłby poprawić Urząd, Burmistrzowie w zakresie wprowadzanych zmian, komunikowania zmian itp.

.....

.....

.....

Załącznik numer 2

Scenariusz IDI

Założenia ogólne IDI:

Respondenci: Indywidualne wywiady pogłębione z min. 10 osobami/gminę, będącymi przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, z przedstawicielami organizacji pozarządowych i podmiotami o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571), działającymi na terenie Gmin Partnerskich

Celem tego badania ma być ocena adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocena skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Gminach Partnerskich.

Informacja dla moderatora/moderatorki

Gmina Kamienica Polska planuje utworzenie Centrum Usług Społecznych (nowej jednostki organizacyjnej w gminie, która w zamierzeniu powstanie z przekształcenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej). Celem działania CUS będzie zarówno gromadzenie informacji o dostępnych usługach społecznych w gminie, a także ich organizacja i tworzenie nowych usług. CUS będzie miał za zadanie także dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców i dbanie o ich jakość.

Centrum będzie miało za zadanie objęcie wsparciem osób, które nie korzystały z usług pomocy społecznej, połączenie istniejących instrumentów wsparcia usługowego, wypracowanie rozwiązań odpowiadających na niezaspokojone potrzeby mieszkańców. Docelowo nastąpi zwiększenie zintegrowanych usług oraz powstaną nowe standardy usług, zapewniona ich kompleksowość i zwiększona dostępność, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

Badanie prowadzone jest przez "JSNP.HUMANUS" spółka not-for-profit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą przy ul. Wiejskiej 3, 23-300 Janów Lubelski i ma na celu ocenę adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocenę skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Gminach Partnerskich.

Udział w badaniu jest anonimowy i dobrowolny, a podane informacje wykorzystane zostaną wyłącznie w celu opracowania zbiorczego raportu, w którym nie będzie możliwości zidentyfikowania pojedynczych odpowiedzi.

Badanie ma charakter przekrojowy, jednakże ze względu na dobór rozmówców z różnych profesji, będziemy się starali prowadzić wywiad tak, aby w szczególności uwzględnić tematykę profesji reprezentowanej przez danego rozmówcę.

Informacje dodatkowe o Gminie:.....



I. Informacje ogólne o rozmówcy (krótco – max. 5 minut)

1. Proszę krótko opowiedzieć czym się Pan(i) zajmuje? W jaki sposób jest Pan(i) związana/y z Gminą
2. Jaki podmiot reprezentuje? Czym się zajmujecie/czy i jakie usługi społeczne świadczyacie?
3. Od jak dawna pełni Pan(i) wskazaną funkcję?

II. Informacje o gminie (zarys problematyki – do 10 minut)

Chodzi tylko o zarys problematyki – specyfika gminy, jej najważniejsze wyróżniki – pytań jest więcej tylko po to, żeby określić temat rozmowy. Nie trzeba wszystkich zadać.

4. Proszę krótko scharakteryzować, jaka jest specyfika Gminy? Co jest dla niej typowe, co odróżnia od gmin sąsiednich?
5. Jakie problemy wskazałyby Pani/Pan w gminie? Gdyby mieli Państwo wymienić 3 najważniejsze problemy społeczne w gminie, jakie by to były?
6. Jakie potrzeby wskazałyby Pani/Pan w gminie?
7. Czy Gmina jest dobrym miejscem do życia?
 - a. Jaka jest zaleta mieszkania w
 - b. Jaka jest wada/słaba strona mieszkania w
8. Czy jest Pan/Pani zadowolona z zamieszkiwania na terenie gminy?
 - Jednym zdaniem dlaczego TAK, dlaczego NIE
9. Proszę krótko opisać główne zasoby i potrzeby/problemy: (dostosuj do rozmówcy)
 - **Społeczne** – kto zamieszkuje gminę? Jakie dostrzega się problemy/potrzeby w tym zakresie – demografia, bezrobocie, pomoc społeczna?
 - **Gospodarcze** – jaka jest aktualna sytuacja gospodarcza Gminy? Co jest typowe dla Gminy w zakresie gospodarki – zakładów pracy, pracowników itp.?
 - **Komunikacyjne** – czy łatwo jest się poruszać po terenie Gminy - dojeżdżać w poszczególne miejsca - w szczególności bez własnego samochodu – komunikacją zbiorową?
 - Jak ocenia Pan(i) dostępność transportową poszczególnych części Gminy? Gdzie łatwo a gdzie trudno jest dotrzeć? Dlaczego tak jest? Z czego to wynika?
 - **Pozostałe / inne** – dopasuj do rozmówcy – w zależności z kim rozmawiasz mogą to być np. sprawy związane ze służbą zdrowia, pomocą społeczną itp. Zapytaj rozmówcę o to, co jest typowe dla Gminy w zakresie branży, którą reprezentuje?

III. Usługi społeczne w gminie (10-15 minut)¹

- 10. Jak ocenia Pan(i) dostępność usług społecznych w gminie – chodzi o usługi/działania niematerialne np. dostęp do edukacji, programów wsparcia potrzebujących, realizowanych zajęć dla dzieci lub seniorów itp. (jak w definicji)**
- 11. Jakie usługi są obecnie dostępne?**
- a. do kogo te usługi są kierowane** – seniorzy, młodzież, osoby z niepełnosprawnością, inne grupy społeczne, jakie?
 - b. jaka jest ich jakość** – dobra/zła, co należy zmienić?
 - c. kto jest ich realizatorem** – podział usług ze względu na podmiot prowadzący.
- 12. Jakich usług brakuje, dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki w zakresie wsparcia pomocy społecznej identyfikują Państwo w gminie?**
- 13. Do jakich usług dostęp jest ograniczony? Dlaczego tak jest?**
- a.** Z czego wynika ograniczenie?
 - b.** Jakie zauważa Pani/Pan ograniczenia? Jakiego typu?
- 14. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo, w tym jakie nowe usługi powinny się pojawić?**
- 15. Jak zorganizować system świadczenia usług w gminie, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?**
- a.** Co zrobić, gdzie umiejscowić informacje o dostępnych usługach?
 - b.** W jaki sposób je łączyć, do kogo kierować?

¹ Przez usługi społeczne rozumie się działania niematerialne (niepieniężne) świadczone przez gminę bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, mieszkańców w celu zaspokajania ich potrzeb i podnoszenia jakości życia.

Usługi te mogą być realizowane w formie usług wpierających, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także przeciwdziałania bezrobociu, kultury fizycznej, ochrony środowiska. Realizowane są przez instytucje gminne i pracujących w nich specjalistów.

Obszary usług społecznych to działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

c. Proszę wskazać współorganizatorów.

16. Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców oraz organizacje pozarządowe?

- a. Jeśli tak, to w jakim zakresie? Do jakich usług? Kto/jaka organizacja może realizować dane usługi?
- b. Jeśli nie, to dlaczego? Co stoi na przeszkodzie?

IV. Potencjał społeczności lokalnej (10 minut)

17. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego i czy można go zwiększyć?

- Jakie działania realizowane są wspólnie?
- Jak ta współpraca się układa?
- Jakie trudności są dostrzegane – ze strony NGO oraz również ze strony JST?
- Co można poprawić?

18. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej, może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

- Dopytać o działania związane z wolontariatem i grupami samopomocowymi.

19. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

V. Potencjał podmiotów gospodarczych (10 minut)

20. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?

- a. Jakie działania realizowane są wspólnie?
- b. Jak ta współpraca się układa?
- c. Jakie trudności są dostrzegane – z obu stron?
- d. Co można poprawić?

21. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w gminie?

- a. Jeśli tak, to w jakim zakresie?
- b. Jeśli nie, to dlaczego?

22. Jaki potencjał firm/podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?
23. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?
24. Załóżmy, że mamy przed sobą „Pudełko na pomysły mieszkańców”, do którego każdy może wrzucić swój pomysł na zajęcia, warsztaty, spotkania itp. Jaki byłby Pana(i) pomysł?

VI. Podsumowanie, kluczowe wnioski z rozmowy (do 10 minut)

25. Gdyby miał(a) Pan(i) wskazać kluczowe wnioski, refleksje z przeprowadzonej rozmowy, to jak one by brzmiały?
26. Czy o coś nie zapytałam lub co chciałby Pan(i) dodać na koniec?

Załącznik numer 3

Scenariusz FGI

Założenia ogólne FGI:

Respondenci: Grupowy wywiad pogłębiony z min. 10 osobami, będącymi przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, z przedstawicielami organizacji pozarządowych i podmiotami o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571), działającymi na terenie Gmin Partnerskich

Celem tego badania ma być ocena adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocena skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Gminach Partnerskich.

Informacja dla moderatora/moderatorki

Gmina Kamienica Polska planuje utworzenie Centrum Usług Społecznych (nowej jednostki organizacyjnej w gminie, która w zamierzeniu powstanie z przekształcenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej). Celem działania CUS będzie zarówno gromadzenie informacji o dostępnych usługach społecznych w gminie, a także ich organizacja i tworzenie nowych usług. CUS będzie miał za zadanie także dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców i dbanie o ich jakość. Centrum będzie miało za zadanie objęcie wsparciem osób, które nie korzystały z usług pomocy społecznej, połączenie istniejących instrumentów wsparcia usługowego, wypracowanie rozwiązań odpowiadających na niezaspokojone potrzeby mieszkańców. Docelowo nastąpi zwiększenie zintegrowanych usług oraz powstaną nowe standardy usług, zapewniona ich kompleksowość i zwiększona dostępność, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

Badanie prowadzone jest przez "JSNP.HUMANUS" spółka not-for-profit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą przy ul. Wiejskiej 3, 23-300 Janów Lubelski i ma na celu ocenę adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocenę skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Gminach Partnerskich.

Udział w badaniu jest anonimowy i dobrowolny, a podane informacje wykorzystane zostaną wyłącznie w celu opracowania zbiorczego raportu, w którym nie będzie możliwości zidentyfikowania pojedynczych odpowiedzi.

Badanie ma charakter przekrojowy, jednakże ze względu na dobór rozmówców z różnych profesji, będziemy się starali prowadzić wywiad tak, aby w szczególności uwzględnić tematykę profesji reprezentowanej przez danego rozmówcę.

Informacje dodatkowe o Gminie:.....



I. Informacje ogólne o rozmówcy (krótco – max. 5 minut)

1. Proszę krótko opowiedzieć czym się Pan(i) zajmuje? W jaki sposób jest Pan(i) związana/y z Gminą
2. Jaki podmiot reprezentuje? Czym się zajmujecie/czy i jakie usługi społeczne świadczyce?
3. Od jak dawna pełni Pan(i) wskazaną funkcję?

II. Informacje o gminie (zarys problematyki – do 10 minut)

Chodzi tylko o zarys problematyki – specyfika gminy, jej najważniejsze wyróżniki – pytań jest więcej tylko po to, żeby określić temat rozmowy. Nie trzeba wszystkich zadać.

4. Proszę krótko scharakteryzować, jaka jest specyfika Gminy? Co jest dla niej typowe, co odróżnia od gmin sąsiednich?
5. Jakie problemy wskazałyby Pani/Pan w gminie? Gdyby mieli Państwo wymienić 3 najważniejsze problemy społeczne w gminie, jakie by to były?
6. Jakie potrzeby wskazałyby Pani/Pan w gminie?
7. Czy Gmina jest dobrym miejscem do życia?
 - a. Jaka jest zaleta mieszkania w
 - b. Jaka jest wada/słaba strona mieszkania w
8. Czy jest Pan/Pani zadowolona z zamieszkiwania na terenie gminy?
 - Jednym zdaniem dlaczego TAK, dlaczego NIE
9. Proszę krótko opisać główne zasoby i potrzeby/problemy: (dostosuj do rozmówcy)
 - **Społeczne** – kto zamieszkuje gminę? Jakie dostrzega się problemy/potrzeby w tym zakresie – demografia, bezrobocie, pomoc społeczna?
 - **Gospodarcze** – jaka jest aktualna sytuacja gospodarcza Gminy? Co jest typowe dla Gminy w zakresie gospodarki – zakładów pracy, pracowników itp.?
 - **Komunikacyjne** – czy łatwo jest się poruszać po terenie Gminy - dojeżdżać w poszczególne miejsca - w szczególności bez własnego samochodu – komunikacją zbiorową?
 - Jak ocenia Pan(i) dostępność transportową poszczególnych części Gminy? Gdzie łatwo a gdzie trudno jest dotrzeć? Dlaczego tak jest? Z czego to wynika?
 - **Pozostałe / inne** – dopasuj do rozmówcy – w zależności z kim rozmawiasz mogą to być np. sprawy związane ze służbą zdrowia, pomocą społeczną itp. Zapytaj rozmówcę o to, co jest typowe dla Gminy w zakresie branży, którą reprezentuje?

III. Usługi społeczne w gminie (10-15 minut)²

10. Jak ocenia Pan(i) dostępność usług społecznych w gminie – chodzi

o usługi/działania niematerialne np. dostęp do edukacji, programów wsparcia potrzebujących, realizowanych zajęć dla dzieci lub seniorów itp. (jak w definicji)

11. Jakie usługi są obecnie dostępne?

- a. do kogo te usługi są kierowane – seniorzy, młodzież, osoby z niepełnosprawnością, inne grupy społeczne, jakie?
- b. jaka jest ich jakość – dobra/zła, co należy zmienić?
- c. kto jest ich realizatorem – podział usług ze względu na podmiot prowadzący.

12. Jakich usług brakuje, dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki w zakresie wsparcia pomocy społecznej identyfikują Państwo w gminie?

13. Do jakich usług dostęp jest ograniczony? Dlaczego tak jest?

- a. Z czego wynika ograniczenie?
- b. Jakie zauważa Pani/Pan ograniczenia? Jakiego typu?

14. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo, w tym jakie nowe usługi powinny się pojawić?

15. Jak zorganizować system świadczenia usług w gminie, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?

- a. Co zrobić, gdzie umiejscowić informacje o dostępnych usługach?
- b. W jaki sposób je łączyć, do kogo kierować?
- c. Proszę wskazać współorganizatorów.

² Przez usługi społeczne rozumie się działania niematerialne (niepieniężne) świadczone przez gminę bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, mieszkańców w celu zaspokajania ich potrzeb i podnoszenia jakości życia.

Usługi te mogą być realizowane w formie usług wpierających, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także przeciwdziałania bezrobociu, kultury fizycznej, ochrony środowiska. Realizowane są przez instytucje gminne i pracujących w nich specjalistów.

Obszary usług społecznych to działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.



16. Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców oraz organizacje pozarządowe?

- a. Jeśli tak, to w jakim zakresie? Do jakich usług? Kto/jaka organizacja może realizować dane usługi?
- b. Jeśli nie, to dlaczego? Co stoi na przeszkodzie?

IV. Potencjał społeczności lokalnej (10 minut)

17. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego i czy można go zwiększyć?

- a. Jakie działania realizowane są wspólnie?
- b. Jak ta współpraca się układa?
- c. Jakie trudności są dostrzegane – ze strony NGO oraz również ze strony JST?
- d. Co można poprawić?

18. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej, może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

- a. Dopytać o działania związane z wolontariatem i grupami samopomocowymi.

19. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

V. Potencjał podmiotów gospodarczych (10 minut)

20. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?

- d. Jakie działania realizowane są wspólnie?
- e. Jak ta współpraca się układa?
- f. Jakie trudności są dostrzegane – z obu stron?
- g. Co można poprawić?

21. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w gminie?

- a. Jeśli tak, to w jakim zakresie?
- b. Jeśli nie, to dlaczego?

22. Jaki potencjał firm/podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?
23. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?
24. Załóżmy, że mamy przed sobą „Pudełko na pomysły mieszkańców”, do którego każdy może wrzucić swój pomysł na zajęcia, warsztaty, spotkania itp. Jaki byłby Pana(i) pomysł?

VI. Podsumowanie, kluczowe wnioski z rozmowy (do 10 minut)

25. Kluczowe wnioski, refleksje z przeprowadzonej rozmowy?
26. Na czym gmina powinna się skupić próbując powołać CUS oraz próbując poprawić jakość i dostępność usług publicznych w gminie?



Fundusze Europejskie
dla Śląskiego



Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

